

Сучасна агенційна журналістика

Над випуском працювали:
Відповідальний редактор **Н. М. Вернигора**
Редактор **М. П. Слов'янова**
Комп'ютерна верстка **О. П. Красненко**

Довідкове видання
для студентів Інституту,
факультетів, відділень та кафедр журналістики

Підписано до друку 21.01.2010
Формат А5.
Гарнітура UkrainianSchoolBook.
Ум. друк. арк. 7,4 Обліково-видавничих аркушів 7,6
Наклад 300 примірників.

Київ 2010

УДК 070.431.2
С 89

Рецензенти:

Романюк Ю. Г., канд. іст. наук, доц.,
Заслужений журналіст України
Прокопенко М. І., канд. філол. наук, проф.,
Заслужений журналіст України.

За загальною редакцією
Різуна В. В., д-р. філол. наук, проф.

Упорядник **Миронченко В. Я.**, д-р. філол. наук, проф.

*Друкується за постановою Вченої ради
Інституту журналістики
від 26 лютого 2010 року, протокол № 8*

Сучасна агенційна журналістика : довідкове видання для студентів С 89 Інституту, факультетів, відділень та кафедр журналістики / за заг. ред. В. В. Різуна; упоряд. В. Я. Миронченко; авт.: М. Батіг, С. Воропаєв, В. Ільченко, Т. Майданович, О. Мартиненко, В. Миронченко, М. Сингаївська, О. Харченко, В. Чамара, А. Яковлев. – К. : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. – 148 с.
ISBN 966-594-782-6

У посібнику викладено правові засади діяльності інформаційних агенцій, описано історію та діяльність трьох провідних інформаційних установ України – Укрінформу, УНІАНу та Інтерфакс-Україна. Особливу увагу звернено на опис інформаційної продукції цих організацій та на те, як треба готувати для них матеріали за ustalеними вимогами та стандартами. В останньому розділі подано Державний реєстр українських інформаційних агенцій.

Для студентів Інституту журналістики, факультетів та відділень журналістики.

УДК 070.431.2

ISBN 966-594-782-6

© Миронченко В. Я., упорядкування, 2010
© Інститут журналістики
КНУ імені Тараса Шевченка, 2010

Довідкове видання

Сучасна агенційна журналістика

Довідник для студентів Інституту,
факультетів, відділень та кафедр журналістики

Упорядник проф. **В. Я. Миронченко**

Автори текстів:

Віктор Миронченко, проф. Інституту журналістики
(перший і п'ятий розділи);

Віктор Чамара, генеральний директор Укрінформу
(другий розділ);

Михайло Батіг, народний депутат України
першого скликання,

генеральний директор УНІАН у 1993–2003 рр.;

Олександр Харченко, головний редактор УНІАН;

Володимир Ільченко, заст. головного редактора УНІАН;

Сергій Воропаєв, постійний представник УНІАН у Брюсселі;

Тетяна Майданович, керівник економічної редакції УНІАН;

Марина Сингаївська, керівник випуску УНІАН;

Андрій Яковлев, керівник відділу інформаційних
технологій УНІАН (третій розділ);

Олександр Мартиненко, генеральний директор
інформаційного агентства "Інтерфакс-Україна
(четвертий розділ).

**ЧОРНОБИЛЬІНТЕРІНФОРМ, агентство інформації, міжна-
родного співробітництва та розвитку ДП**

Адреса: 01025, Київ, Велика Житомирська вул., 28-в

Телефон: +380(44)4868472

Факс: +380(44)4868546

ШАБАЛТІЙ В. І. СПД

Адреса: 83010, Донецька обл., Донецьк, Архітекторів вул., 2

Телефон: +380(62)2033092

ЮРТЕХЦЕНТР ТОВ

Адреса: 01001, Київ, Раскової М. вул., 19

Телефон: +380(93)9815860

ЯЛТИНСЬКІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ ТОВ

Адреса: 04116, Київ, Василевської В. вул., 18

Телефон: +380(67)4083268

Зміст

Від упорядника	4
Розділ I. Правові засади діяльності інформаційних агенцій України	6
Розділ II. Українське національне інформаційне агентство (Укрінформ)	12
Зародження та розвиток агенційної журналістики в Україні	13
РАТАУ у воєнні та повоєнні роки (40–60 рр.)	22
Діяльність РАТАУ від 70-х років до 1991 року	27
Українське національне інформаційне агентство у період становлення та розвитку незалежної України	29
Укрінформ: вихід на міжнародні інформаційні терени	34
Інформаційна продукція агентства	39
Вимоги до підготовки інформаційних повідомлень для Укрінформу	47
Розділ III. Інформаційне агентство УНІАН	53
Як УНІАН ледь не стало державним	55
Для журналіста природно бути опозиційним	60
У кожну хату – через інтернет	61
Закордонний корпункт "українського розливу": плюси та мінуси	63
Що треба журналістові для роботи в УНІАНі	66
На одну новину редактор має щонайбільше п'ять хвилин	68
За нами техніка, а за технікою – люди	69
Інформаційна продукція агентства	77
Як викладати новини для УНІАНу	70
Розділ IV. Інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна"	101
Короткий опис діяльності	101
Основні агенційні видання	102
Послуги агентства	105
Інформаційні стандарти групи "Інтерфакс"	106
Розділ V. Державний реєстр українських інформаційних агенцій	121

Від упорядника

Важливою умовою нормального функціонування преси, радіомовлення і телебачення є швидкість та своєчасність одержання інформації. Давно минули ті часи, коли новина надходила в щоденні газети від власних кореспондентів. У 30-ті роки минулого століття було створено перше бюро, що поширювало новини на комерційній основі. Поступово функції збирання та поширення оперативної інформації про події перейшли до телеграфних агентств, які тепер ми називаємо інформаційними. Саме від них і одержують сучасні ЗМІ найбільшу порцію новин.

Власне, самі інформаційні агентства, як правило, передаванням інформації безпосереднім споживачам – читачам, слухачам, глядачам – не займаються. Вони лише збирають інформацію в країні та поза її межами, обробляють її, тоді передають органам масової інформації. У світовому організмі вони ніби виконують роль артерій, що постають інформацію капілярам сучасних ЗМІ.

Відколи виникли перші пресові агенції, у світі відбулися разючі зміни. Сьогодні сотні країн мають свої національні інформаційні агенції і кількість їх повсякчас зростає. Виникли також сотні спеціалізованих агенцій, які займаються збиранням і передачею інформації в галузі науки, техніки, культури, спорту, торгівлі, туризму тощо.

Одночасно з обслуговуванням органів преси, що історично було першою і основною функцією агентства, сучасні інформорганізації дедалі більше уваги приділяють забезпеченню інформаційних потреб радіомовлення і телебачення. Зросла потреба у візуальній та озвученій інформації викликала до життя новий тип агенцій, що спеціалізуються на поширенні фотоінформації, аудіопродукції, телевізійних програм, документальних телефільмів.

З виникненням мережі Інтернет роль інформаційних установ як посередників у ланцюжку "подія" – "інформаційне агентство" – "ЗМІ" – "суспільство" істотно змінилася. Вони тепер мають власні інтернет-сервери і поступово перетворюються на повноцінні ЗМІ, зі своєю аудиторією, внутрішньою структурою, жанрами, оформленням тощо. Ресурсами інформаційних агенцій у ХХІ столітті може скористатися практично будь-який житель Землі, що має у своєму розпорядженні комп'ютер, модем, виділену лінію зв'язку або WAP.

Революційних змін зазнали засоби збирання та доставляння інформації. Відходять у минуле телетайпні та телексні лінії зв'язку, якими ще недавно була облуптана вся планета. Натомість працюють комп'ютери, світова павутина інтернету, удосконалюється передача зображення за допомогою електромагнітних хвиль із використанням штучних супутників Землі.

Не стоїть осторонь від цих тенденцій у розвитку інформаційно-агентських служб і Україна. В нас теж спостерігається своєрідний

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Хмельницької області
Адреса: 29000, Хмельницька обл., Хмельницький, Шевченка Т. вул., 51
Телефон: +380(382)795354
Тел./Факс: +380(382)764363

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Черкаської області
Адреса: 18001, Черкаська обл., Черкаси, Менделєєва вул., 3
Телефон: +380(472)370314
Тел./Факс: +380(472)376308

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Чернівецької області
Адреса: 58001, Чернівецька обл., Чернівці, Головна вул., 137
Телефон: +380(372)514759
Факс: +380(372)514760

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Чернігівської області
Адреса: 14000, Чернігівська обл., Чернігів, Любецька вул., 7-а
Телефон: +380(462)604403, +380(4622)74928

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
Адреса: 18002, Черкаська обл., Черкаси, Шевченка бульв., 205
Телефон: +380(472)360816
Тел./Факс: +380(472)360815

ЧЕРНЕНКО Д. С. ПП
Адреса: 49027, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Дзержинського вул., 24, оф. 40
Телефон: +380(562)392062, +380(56)7403780

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДП
Адреса: 14000, Чернігівська обл., Чернігів, П'ятницька вул., 39
Телефон: +380(462)676110
Тел./Факс: +380(462)676336

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Одеської області

Адреса: 65107, Одеська обл., Одеса, Заболотного Академіка вул., 32

Телефон: +380(48)7119893

Тел./Факс: +380(48)7160043

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Полтавської області

Адреса: 36011, Полтавська обл., Полтава, Шевченка вул., 23

Телефон: +380(5322)24333

Тел./Факс: +380(5322)28842

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Рівненської області

Адреса: 33000, Рівненська обл. Рівне, 16-го Липня вул., 38, пов. 5

Телефон: +380(362)269717

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Сумської області

Адреса: 40009, Сумська обл., Суми, Білопільський шлях, 22

Телефон: +380(542)223114

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Тернопільської області

Адреса: 46021, Тернопільська обл., Тернопіль, Клінічна вул., 1

Телефон: +380(352)235625

Факс: +380(352)235577

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Харківської області

Адреса: 61022, Харківська обл., Харків, Галана вул., 6

Телефон: +380(57)7050190

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Херсонської області

Адреса: 73003, Херсонська обл., Херсон, Ушакова Адмірала просп., 67

Телефон: +380(552)422602

Тел./Факс: +380(552)422601

агенційний бум. За роки незалежності в Україні виникли і розвиваються понад 200 таких організацій. Вони помітно відрізняються одна від одної масштабом та характером діяльності, спрямуванням і методами роботи. Але всі прагнуть бути на вістрі вимог і досягнень сучасної агенційної справи.

У зв'язку з цим в Інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка введено навчальний курс із агенційної журналістики. Він покликаний знайомити студентів із досвідом роботи сучасних інформаційних агентств, прищеплювати їм необхідні знання, навички та уміння створювати інформаційні повідомлення за вимогами та стандартами цих установ.

Пропозицію вести заняття з цього курсу одержав і автор цієї передмови.

Маючи багаторічний досвід роботи в інформаційних службах Українського радіо й телебачення, а також практику опрацювання та використання агенційних матеріалів для підготовки ефірної продукції, я погодився взяти участь у цій новій для мене справі. Однак ще на стадії підготовки до проведення заняття виявив повну відсутність не тільки підручників, а й навіть посібників з агенційної журналістики. А без навчальних матеріалів, як відомо, організувати якісну навчальну діяльність важко.

Тому паралельно з проведенням практичних занять вирішив готувати й навчальний посібник. Хоч, володіючи досвідом створення навчальних посібників і підручника з інформаційного радіомовлення, добре усвідомлював усю складність досягнення поставленої мети. Тим-то для прискорення справи звернувся до керівників провідних інформаційних агенцій України. Вони з розумінням сприйняли мої клопоти й погодились ввійти до складу творчого колективу. Спільними зусиллями заходилися ми коло цієї великої роботи.

Грунтовну наукову розвідку про зародження та розвиток агенційної журналістики в Україні підготував генеральний директор Укрінформу Віктор Чамара. Він же надав необхідні матеріали про сучасну інформаційну продукцію очолюваної ним організації та про вимоги, яких мають дотримуватись автори при її створенні.

А в інформаційному агентстві УНІАН на моє прохання відгукнулись усі провідні журналісти на чолі з головним редактором Олександром Харченком.

Потрібні відомості про діяльність інформаційної агенції "Інтерфакс-Україна" надав її генеральний директор Олександр Мартиненко.

Мені ж залишалось тільки впорядкувати зібрані матеріали й написати перший та останній розділи.

Так, методом "толоки" було створено посібник, який ви оце тримаєте в руках. Маємо надію, що він допоможе вам набути необхідних знань, навичок та вміння для роботи в інформаційній агенції.

В. Я. Миронченко

Віктор Миронченко,
проф. Інституту журналістики

Правові засади діяльності інформаційних агенцій України

Основним законом, який регулює діяльність інформаційних інституцій в Україні та їх міжнародне співробітництво, є Закон України "Про інформаційні агентства", прийнятий Верховною Радою України 28 лютого 1995 року.

Цей Закон розроблений на засадах Конституції України і /або з урахуванням правових норм, що містяться в законах України "Про інформацію", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про телебачення і радіомовлення", "Про державну таємницю та інші законодавчі акти України, міжнародні договори в галузі свободи слова та інформації", ратифіковані нашою державою.

Чинна Конституція України вперше розробила правові основи інформаційної діяльності особи, друкованих та електронних засобів масової інформації. Вона проголосила право кожного громадянина України "вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір" (ст. 34). Конституція відкрила простір для прийняття низки законів про інформацію, створення системи органів державної влади в інформаційній сфері та забезпечення інформаційної безпеки.

Але найбільшим конституційно-правовим зрушенням в інформаційній сфері стало проголошення Конституцією політичного, економічного та ідеологічного плюралізму, а також заборона цензури. Цим фактично було проголошено в нашій країні свободу інформації та початок формування суспільства якісно нового типу – інформаційного.

Поряд із загальними правовими основами інформаційної діяльності Конституція створила правові засади окремих видів інформації та інформаційної діяльності.

Так, наприклад, Закон України "Про інформацію", який свого часу став першим на пострадянському просторі правовим актом у цій сфері, заклав правові засади розвитку національного інформаційного законодавства. У цьому законі вперше дано ви-

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Закарпатської області
Адреса: 88000, Закарпатська обл., Ужгород, Капушанська вул., 22
Телефон: +380(3122)24724
Факс: +380(3122)37059

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Запорізької області
Адреса: 69057, Запорізька обл., Запоріжжя, Седова вул., 6-а
Телефон: +380(61)2126549

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Івано-Франківської області
Адреса: 76004, Івано-Франківська обл. Івано-Франківськ, Федьковича вул., 91
Телефон: +380(342)527710

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Кіровоградської області
Адреса: 25022, Кіровоградська обл., Кіровоград, Дзержинського вул., 74
Телефон: +380(522)240452
Тел./Факс: +380(522)323067

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ м. Севастополя
Адреса: 99011, СЕВАСТОПОЛЬ Севастополь, Гоголя вул., 4-а
Телефон: +380(692)542419
Тел./Факс: +380(692)542367

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Миколаївської області
Адреса: 54030, Миколаївська обл. Миколаїв, Адміральська вул., 35
Телефон: +380(512)350456
Тел./Факс: +380(512)355266

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ, міський науковий інформаційно-аналітичний
Адреса: 01034, Київ, Георгіївський пров., 9
Телефон: +380(44)2705182
Тел./Факс: +380(44)2705180

ХАРКІВСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЗАТ

Адреса: 61010, Харківська обл., Харків, Гагаріна Ю. просп., 4, пов. 7, к. 63

Телефон: +380(57)7326461

Факс: +380(57)7326430

ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ ПП

Адреса: 83000, Донецька обл., Донецьк, Артема вул., 71

Телефон: +380(62)3054846

ЦЕНТР ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПISУ ТОВ

Адреса: 01001, Київ, Каунаська вул., 13, адмін.

Телефон: +380(50)6484333

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ АР Крим

Адреса: 95006, АР Крим Сімферополь, Лібкнехта К. вул., 31

Телефон: +380(652)601312,

+380(652)601315

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Волинської області

Адреса: 43000, Волинська обл., Луцьк, Бандери С. (Суворова) вул., 5

Телефон: +380(3322)49107

Тел./Факс: +380(332)770786

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Донецької області

Адреса: 83099, Донецька обл., Донецьк, Ілліча просп., 14

Телефон: +380(622)972101

Тел./Факс: +380(622)957037

ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Житомирської області

Адреса: 10001, Житомирська обл., Житомир, Червоного Хреста вул., 4

Телефон: +380(412)345500,

+380(412)374669

значення інформації, закріплено загальний режим доступу до інформації та види юридичної відповідальності за порушення інформаційного законодавства.

Слідом за цим законом у листопаді 1992-го було ухвалено галузевий Закон України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні". Він створив правові основи діяльності друкованих ЗМІ та визначив державні гарантії їхньої свободи відповідно до Конституції України та давніше ухваленого закону "Про інформацію".

Наступного року, 21 грудня 1993-го, було ухвалено Закон України "Про телебачення і радіомовлення". Це теж галузевий закон, який регулює діяльність телерадіоорганізацій, визначає правові, економічні, соціальні та організаційні умови їх функціонування, спрямовані на реалізацію свободи слова, прав громадян на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на відкрите обговорення суспільних питань.

Далі згадаємо про Закон України "Про державну таємницю". Його було прийнято через рік після ухвалення попередніх законів – 21 січня 1994 року. Цей закон регулює суспільні відносини, пов'язані з прилученням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України.

Логічним продовженням низки галузевих законодавчих актів став Закон України "Про інформаційні агентства", ухвалений 28 лютого 1995 року. Цей закон закріпив правові основи діяльності в Україні інформаційних агенцій та їх міжнародного співробітництва. Розглянемо його з урахуванням змін та доповнень до нього, внесених у наступні роки.

У розділі загальних положень Закон передусім дає визначення поняття "інформаційне агентство", вказує на свободи та заборони в діяльності інформаційних установ, регламентує мовний режим.

Згідно із цим Законом інформаційним агентством вважається зареєстрований як юридична особа суб'єкт інформаційної діяльності, що діє з метою надання інформаційних послуг. Суб'єктом інформаційної діяльності може виступати будь-яка установа – бюро, представництво, кореспондентський пункт тощо. За Конституцією, а також за цим Законом усім суб'єктам гарантована свобода інформаційної діяльності. У нашій країні, нагадаємо, заборонено цензурувати інформацію, поширювану інформаційними агентствами.

Одночасно в діяльність інформаційних агенцій введено й певні обмеження. Вони "не мають права у своїх матеріалах розголошувати дані, що становлять державну таємницю, або іншу інформацію, яка охороняється законодавством, закликати до насильницької зміни чи повалення чинного конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, підриву її безпеки, вести пропаганду війни, насильства і жорстокості, розпалювати расову, національну, релігійну ворожнечу, розповсюджувати порнографію та іншу інформацію, що підриває суспільну мораль чи підбурює до правопорушень, принижує честь і гідність людини, а також інформаційно обмежує законні права й інтереси громадян, давати оцінку щодо винуватості осіб у здійсненні злочину, до рішення суду вказувати на особу, яка нібито скоїла злочин, публікувати матеріали, які розкривають тактику і методи розслідування" (ст. 73).

Поширювати свою продукцію агентства можуть державною мовою, а також іншими мовами, дотримуючись загальнонаціональних етично-моральних норм слововживання.

Тепер звернемо увагу на те, як визначає Закон термін "діяльність інформаційного агентства".

У ст. 75 читаємо, що основна функція інформаційного агентства – "це збирання, обробка, творення, зберігання, підготовка інформації до поширення, випуск та розповсюдження інформаційної продукції". Інакше кажучи, інформаційні агенції задовольняють інформаційну потребу ЗМІ та інших споживачів – окремих громадян, юридичних осіб та держави. Певна річ, не безкоштовно. Давно вже минули ті часи, коли інформацію не вважали товаром. Тепер будь-яка інформаційна установа продає інформацію як товар – з метою одержання прибутку. Тому розповсюдження цими установами власної продукції згаданий Закон "Про інформаційні агентства" кваліфікує як "підприємницьку діяльність". Цим Законом визначено три види інформаційних агентств, що працюють в Україні: державні, недержавні, а також іноземні інформаційні агенції, які діють в Україні через свої представництва (ст. 8).

Право на заснування інформаційної агенції належить усім громадянам та юридичним особам України. Бути співзасновниками мають право також іноземці та іноземні юридичні особи, якщо їхня сукупна частка в статутному фонді не перевищує 35 відсотків. Якщо більше, то створення та діяльність таких агенцій забороняється.

УКРІНФОРМСЕРВІС ТОВ

Адреса: 01024, Київ, Козловського І. пров., 4, оф. 2

Телефон: +380(44)2537704

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ, український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України

Адреса: 04655, Київ, Богатирська вул., 32

Телефон: +380(44)4280522

Тел./Факс: +380(44)4280576

УНІАН, українське незалежне інформаційне агентство новин

Адреса: 01001, Київ, Хрещатик вул., 4

Телефон: +380(44)2793353

Тел./Факс: +380(44)4619111

УПАКОВКА, інформаційно-аналітичний центр

Адреса: 02660, Київ, Раскової М. вул., 11

Телефон: +380(44)5172255

Факс: +380(44)5172383

УФС, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 04212, Київ, Тимошенка Маршала вул., 19

Телефон: +380(44)4137988

Тел./Факс: +380(44)4137991

ФОНД СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ З ДИТИНСТВА

Адреса: 03056, Київ, Перемоги просп., 37, корп.7, кім. 122А

Телефон: +380(44)2417374

Факс: +380(44)2419066

ФОРУМ РЕГІОНІВ, інформаційне агентство ПП

Адреса: 02088, Київ, Комінтерну 2 пров. (Бортничі), 1

Телефон: +380(44)5648376

УДАЧНИЙ ВИБОР РІА

Адреса: 83003, Донецька обл., Донецьк, Дзержинського просп., 69-б, пов.4, оф. 37
Телефон: +380(62)3303022
Факс: +380(62)3868622

УКРАЇНА-РІАС ТОВ

Адреса: 03035, Київ, Кудряшова вул., 7-а
Телефон: +380(44)2489780

УКРАЇНСЬКЕ АГЕНТСТВО ФІНАНСОВОГО РОЗВИТКУ ЗАТ

Адреса: 01001, Київ, Ольгинська вул., 3, оф. 45
Телефон: +380(44)2777243
Тел./Факс: +380(44)2535733

УКРАЇНСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ТОВ

Адреса: 04119, Київ, Мельникова вул., 83-а, оф. 616
Телефон: +380(44)4893063
Мобільний: +380(67)4492636

УКРАЇНСЬКІ НОВИНИ, інформаційне агентство

Адреса: 01001, Київ, Еспланадна вул., 20
Телефон: +380(44)4943160
Факс: +380(44)4943167

УКРІНФОРМ, українське національне інформаційне агентство

Адреса: 01001, Київ, Хмельницького Б. вул., 8/16
Телефон: +380(44)2798152
Факс: +380(44)2798665

УКРІНФОРМ, українське національне інформаційне агентство, регіональний відділ інформації

Адреса: 79005, Львівська обл., Львів, Шевченка Т. просп., 11
Телефон: +380(322)355521, +380(322)354341

Інформаційна агенція набуває статусу юридичної особи з моменту її державної реєстрації та діє відтоді на підставі свого статуту (положення), яким визначаються мета й завдання, функції та порядок її діяльності.

Державна реєстрація інформаційних агентств провадиться на підставі письмової заяви засновника (співзасновника) до органу державної реєстрації за формою, визначеною в цьому Законі. До заяви додаються установчі документи, перелік яких встановлено ст. 8 Закону України "Про підприємництво".

Відмова державної реєстрації інформаційного агентства можлива лише тоді, коли :

- назва інформаційного агентства, його програмна мета, основні напрями діяльності суперечать законодавству України ;
- реєстраційним органом уже зареєстровано інше інформаційне агентство з тією ж назвою;
- заяву подано до закінчення року від дня набуття чинності законної сили рішення суду про припинення діяльності цього інформаційного агентства.

За проведення державної реєстрації (перереєстрації) справляється реєстраційний збір, порядок сплати та розміри якого визначаються Кабінетом Міністрів України. Засновникові (співзасновникам) або їхньому представникові видається свідоцтво про державну реєстрацію інформаційного агентства як суб'єкта інформаційної діяльності та підприємництва. Воно є підставою для відкриття рахунків у банках, а також надання органами державної статистики відповідних кодів.

Бувають випадки, коли виникає потреба перереєстрації або її припинення діяльності інформаційного агентства. Закон визначає порядок виконання таких процедур.

У Законі названо й описано статус усіх суб'єктів діяльності інформаційних агентств, - від керівника і до споживачів продукції агентства. Майбутнім журналістам варто пильніше придивитися до ст. 21, в якій описано статус журналіста інформаційної установи. Процитуємо її дослівно: " Журналіст інформаційного агентства - це творчий працівник, який збирає, одержує, створює та готує інформацію для агентства і діє від його імені на підставі трудових чи інших договірних відносин або за його уповноваженням.

Належність журналіста до інформаційного агентства підтверджується службовим посвідченням установи чи іншим документом, виданим йому цим агентством.

Журналіст інформаційного агентства має право та виконує обов'язки, визначені чинним законодавством України про пресу, телебачення і радіомовлення.

Акредитація журналіста інформаційного агентства при державних органах та органах управління об'єднань громадян провадиться на підставах і в порядку, встановлених чинним законодавством України".

Основними видами продукції, що її створюють сучасні інформаційні агенції є: електронна, друкована, фото-, кіно-, аудіо- та відеопродукція. Розповсюджують її за допомогою друкованих та екранних видань, радіо, телебачення (кабельне, супутникове, глобальне), електричного та електронного зв'язку (телеграф, телефон, телекс, телефакс), комп'ютерних мереж та інших телекомунікацій. При цьому державні інформаційні установи мають переважне право на використання засобів комунікації перед іншими організаціями. Їм надається першочергове право для розповсюдження інформації, яка має особливе значення для держави і суспільства.

Відносини між інформаційними агентствами та розповсюджувачами їх продукції будуються на договірних засадах. На таких же засадах вибудовуються також відносини інформаційних установ з авторами чи з власниками інформації.

Якщо інформаційна агенція розповсюдила неправдиву інформацію, вона має спростувати її. При цьому Закон вимагає, щоб неправдиву інформацію спростувало не тільки агентство, а й розповсюджувач такої інформації.

Закон регламентує відповідальність за порушення законодавства про інформаційні агентства, посилаючись у тому числі на ст. 47 Закону України "Про інформацію" та ст. 26 Закону України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні". У цих статтях визначено види відповідальності – дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну і кримінальну, яку несуть особи, винні у порушенні законодавства про інформацію. Таку відповідальність, до речі, передбачає і Закон України "Про телебачення і радіомовлення" у ст. 716 і ст. 72.

Водночас Закон звільняє інформаційні агентства та їх працівників од відповідальності за розповсюдження інформації, що не відповідає дійсності, припиняє честь і гідність громадян та організацій, порушує їхні права і законні інтереси, або являє собою зловживання свободою діяльності інформаційних агентств і правами журналістів, якщо ця інформація:

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СПРИЯННЯ БІЗНЕСУ АТ

Адреса: 61166, Харківська обл., Харків, Леніна просп., 16
Телефон: +380(57)7021133
Тел./Факс: +380(57)7021366

РЕЛІГІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Адреса: 79011, Львівська обл. Львів, Свенціцького І. вул., 17
Телефон: +380(32)2409499

РЕПОРТЕР, агентство ТОВ

Адреса: 65014, Одеська обл., Одеса, Базарна вул., 76, к. 1
Телефон: +380(48)7342494
Тел./Факс: +380(48)7773002

РЕПОРТЕР інформаційне агентство ЗАТ

Адреса: 65011, Одеська обл., Одеса, Зоопаркова вул., 25
Телефон: +380(482)359110

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТОВ

Адреса: 95051, АР Крим Сімферополь, Жигаліної вул., 6
Телефон: +380(652)546606
Тел./Факс: +380(652)546608

ТЕХНОЛОГІКА ТОВ

Адреса: 49000, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Короленка вул., 3, оф. 910, 912
Телефон: +380(56)3705959,
+380(56)3744568

ТЕХНОСОФТ, міжнародний науковий центр технології програмування

Адреса: 03680, Київ, Глушкова Академіка просп., 44
Телефон: +380(44)5260078
Факс: +380(44)5266394

ПЕРША СТУДІЯ ПП

Адреса: 49000, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Короленка вул., 3, оф. 804
Телефон: +380(56)3742863

ПОЛЕБО ТОВ

Адреса: 29013, Хмельницька обл., Хмельницький, Вайсера вул., 4
Телефон: +380(382)650556, +380(382)762407

ПРИДНІПРОВ'Я, інформаційно-аналітичне агентство ТОВ

Адреса: 49018, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Маркова вул., 27-а, оф. 405
Телефон: +380(56)3727422, +380(56)3727411

ПРОАГРО ПП

Адреса: 04050, Київ, Білоруська вул., 26, оф. 5
Телефон: +380(44)5815213
Тел./Факс: +380(44)4895020

ПРОМТЕЛЕКОМ корпорація

Адреса: 49028, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Леніна пл., 1
Телефон: +380(56)7910036, +380(56)7911680

ПРОРІТЕЙЛ ТОВ

Адреса: 03037, Київ, а/с 5
Телефон: +380(44)3834351
Мобільний: +380(50)3552805

ПРОФЕСІОНАЛ, навчально-консультаційний центр ТОВ

Адреса: 29000, Хмельницька обл., Хмельницький, Проскурівського Підпілля вул., 48/1, оф. 28
Телефон: +380(382)763301
Факс: +380(382)763301

– одержана від інших інформаційних агентств чи засобів масової інформації і є дослівним відтворенням матеріалів, опублікованих агентствами чи засобами масової інформації, та якщо вони були спростовані агентством;

– міститься в офіційній відповіді на інформаційний запит;
– є дослівним відтворенням офіційних виступів посадових осіб державних органів, організацій та об'єднань громадян;
– є результатом внесення змін, скорочень чи редагування продукції інформаційних агентств, здійснених без їхнього відома розповсюджувачем або споживачем інформації.

Додаткові підстави для звільнення од відповідальності можна знайти також у ст. 47 Закону України "Про інформацію", у ст. 42 Закону України "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", у ст. 61 Закону України "Про телебачення і радіомовлення", у ст. 17 Закону України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів".

І на завершення кілька слів про діяльність українських інформаційних агенцій за кордоном. Вона, як визначено чинним законодавством, має виконуватися на засадах законодавства тієї країни, де ця діяльність ведеться, або на основі міждержавної угоди, укладеної між Україною та цією державою. Акредитація кореспондентів українських інформаційних агенцій за кордоном провадиться на основі міжнародного договору або чинного законодавства країни перебування. Масштаби міжнародної діяльності українських інформаційних агенцій за кордоном поки що доволі скромні, але поступово вони розширюються.

Українське національне інформаційне агентство (Укрінформ)

Адреса: 01001, Київ-1, вул. Б.Хмельницького, 8/16
Тел. приймальні: (044) 279-81-52
Факс: (044) 279-86-65 ; 234-83-86
Адреса в мережі інтернет: [hptt://news.ukrinform.ua](http://news.ukrinform.ua)
[hptt://photo.ukrinform.ua](http://photo.ukrinform.ua)
[hptt://presscenter.ukrinform.ua](http://presscenter.ukrinform.ua)
E-mail: office@ukrinform.ua

День кожної нормальної людини у цивілізованому світі розпочинається з читання газети, перегляду телевізора, прослуховування радіопередач або перегляду інтернет-ресурсів. Цілком звичним для нас стало отримувати найсвіжіші новини саме з цих інформаційних джерел. І майже ніколи ми не замислюємося над тим, що більшість повідомлень, які доносять до нашої свідомості ЗМІ всіх форматів, підготовлена інформаційними агенціями. Тільки в Україні сьогодні їх маємо понад 200, у світі ж лік іде на тисячі. Назви їх мало про що говорять пересічним громадянам. Утім, є серед них такі бренди, котрі сприймаються за знак якості, викликаючи довіру до кожного повідомлення, кожного факту й слова у мільйонів споживачів інформаційного продукту. Навіть далекі від журналістики й творення інформаційного простору люди кидають усі справи й налаштовуються на сприйняття, коли побачать або почують: Бі-Бі-Сі чи Рейтер, ІТАР-ТАСС або "Німецьку хвилю"... Багато десятиріч саме таку реакцію в Україні викликала фраза "Повідомляє РАТАУ". Дев'ятнадцять років тому за рішенням уряду РАТАУ отримало нову назву – Українське інформаційне агентство. Скорочено: Укрінформ. У 2010 році найстарішому в державі інформаційному агентству виповнюється 91 рік від дня створення.

НАДЕЖДА–центр ТОВ
Адреса: 49006, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ,
Пушкіна просп., 55, оф. 220
Телефон: +380(562)322007
Факс: +380(562)318940

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ ДП
Адреса: 83048, Донецька обл., Донецьк, Університетська вул., 77, корп. 2, к. 12
Телефон: +380(62)3112349
Тел./Факс: +380(62)3455063

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ПРАВОВОЇ ІНФОРМАТИКИ АПрН України
Адреса: 01032, Київ, Саксаганського П. вул., 110-в
Телефон: +380(44)2349456
Факс: +380(44)2345560

НОВИЙ СВІТ МЕДІА ТОВ
Адреса: 02002, Київ, Раскової М. вул., 21, к.706
Телефон: +380(44)2392043
Тел./Факс: +380(44)2392046

ПАОЛА-ШАНС ПП
Адреса: 79024, Львівська обл., Львів, Липинського В. вул., 54-в
Телефон: +380(32)2248115,
+380(32)2247617

ПАРИТЕТ МПП
Адреса: 83048, Донецька обл., Донецьк, Титова просп., 15, к. 114, 116
Телефон: +380(62)3812453,
+380(62)3110807

ЛЬВІВСЬКІ НОВИНИ, інформаційна агенція

Адреса: 79008, Львівська обл., Львів, Підвальна вул., 3, пов. 3
Телефон: +380(32)2798570

МАКОМ ПП

Адреса: 79008, Львівська обл., Львів, Сербська вул., 8/6
Телефон: +380(32)2981444,
+380(32)2355339

МЕРИДІАН, інформаційно-консультативна агенція

Адреса: 73003, Херсонська обл., Херсон, Леніна вул., 26, г-ль
1-го Травня, оф. 5
Телефон: +380(50)7464349
Тел./Факс: +380(552)262803

МЕТАЛ-КУР'ЄР фірма ТОВ

Адреса: 49094, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Пери
ремоги Набережна, 48-б
Телефон: +380(56)3701206,
+380(56)3724965

**МІЖНАРОДНИЙ КЛУБ ГОСПОДАРІВ ВЛАСНОГО ЖИТТЯ
(Вершилова І. Л. СПД)**

Адреса: 54030, Миколаївська обл., Миколаїв, Наваринська
вул., 17-а, оф. 45
Телефон: +380(512)360862

МІСЦЕВИЙ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР ТОВ

Адреса: 43001, Волинська обл., Луцьк, Ковельська вул., 66
Телефон: +380(332)778606
Тел./Факс: +380(332)778607

МСБ-СКІФ.і інформаційно-аналітичне агентство

Адреса: 01054, Київ, Дмитрівська вул., 18/24
Телефон: +380(44)4943922

Віктор Чамара,

генеральний директор Укрінформу

Зародження та розвиток агенційної журналістики в Україні

Витоки інформаційних агентств як особливої інституції (організації), мета діяльності якої – добирати, обробляти та постачати інформацію (на договірних засадах) газетам, журналам, радіо, телебаченню, книжковим видавництвам, громадським організаціям та приватним особам, беруть початок від 30-х років XIX століття. Перші агентства преси виникли: 1835 рік – Гавас у Франції; 1851 рік – Рейтер в Англії. З розвитком телеграфного зв'язку декотрі з них почали називатися телеграфними. Вже у 1900 році довжина телеграфних ліній становила зокрема: в Англії – 800 тисяч кілометрів, Франції – 400, Німеччині – 600, Росії – 300, Австрії – 250.

Важливе значення для розвитку телеграфних агенцій в Російській імперії мало введення у 1854 році в дію повітряної дрової лінії зв'язку Москва – Київ. Першими телеграфними агентствами в Російській імперії були: Російське – РТА (1866), Міжнародне – МТА (1872), Північне – ПТА (1882). "Телеграфные Бюллетени" Російського Телеграфного Агентства видавалися щоденно у Санкт-Петербурзі в 1877–1878 рр. під редакцією К. В. Трубнікова. З 1878 цей бюлетень виходив під назвою "Телеграф". Ці агентства мали у найбільших регіонах імперії свої відділення, зокрема важлива роль у збиранні та поширенні інформації на Півдні Росії належала Київському відділенню.

У 1868 році (Відень) було засноване Міжнародне бюро телеграфних правлінь (постійне місце перебування в Берні), яке сформувало конвенцію так званих стандартів міжнародної телеграфної служби. У статті 16 цієї конвенції підкреслювалося, що телеграфне агентство має на меті збирати в систему та роздруковувати різноманітні повідомлення. Відповідно до постанов конвенції передбачалося: 1) надавати перевагу урядовим та службовим телеграмам; 2) зберігати таємницю депеші, їх швидку передачу і доставку; 3) провадити грошові розрахунки між різними державами. Зазначалося також, що держави, які входять до міжнародного телеграфного союзу, мають право затримувати передавання приватної телеграми, зміст якої буде визна-

но шкідливим для безпеки держави або він суперечитиме законам країни, суспільному порядку і моралі. Згідно з конвенцією вироблялися регламентні правила: щодо способів написання і доставки телеграм, тарифів, системи комунікативних знаків (азбука Морзе), передавання телеграм при пошкодженні ліній зв'язку, обміну транзитними телеграфними кореспонденціями, термінів зберігання телеграм тощо.

У Центральному державному історичному архіві (м. Київ) збереглися документи, адресовані Харківському генерал-губернатору, які регламентували порядок друкування телеграм Міжнародного Телеграфного Агентства, обсяги депеш Харківського відділення Агентства. Зокрема в урядовому листі до Харківського генерал-губернатора йшлося про дозвіл директорові Чернігівського банку, дворянину Олександру Павловичу Карпінському взяти на себе обов'язки агента Міжнародного Телеграфного Агентства Краєвського в м. Чернігові – "для поширення телеграм цього закладу і ...повідомлення агентства про найцікавіші та найважливіші місцеві новини". Крім того, порушувалося клопотання про відкриття у Чернігові агентства Західного місіонерства – "для передплати і продажу російських та іноземних періодичних видань і книг та інших друкованих творів".

На початку ХХ століття у Росії відбувається реорганізація системи телеграфного зв'язку. У вересні 1904 року було засновано урядове потужне політичне й торгівельне телеграфне агентство під назвою "Санкт-Петербурзьке Телеграфне Агентство" (з 1915 року – Петроградське телеграфне агентство (ПТА)). Агентство мало "повідомляти всередині імперії та за кордоном політичні, фінансові, економічні, торгівельні та інші відомості, що мають суспільний інтерес". Агентство підпорядковувалося Міністерству фінансів, а загальне керівництво покладалося на так звану Раду, яка складалася з трьох директорів – представників міністерств фінансів, внутрішніх та закордонних справ. В урядовому листі з цього приводу до губернатора та управителя Київського Відділення Санкт-Петербурзького Телеграфного Агентства З. Полякова наголошувалося на необхідності розширення функцій Відділення агентства задля докладнішого інформування про громадські, публічні справи, з урахуванням настроїв населення. Подібні інструкції отримало Управління Харківського та інших поштово-телеграфних округів.

Телеграфне агентство дедалі більше уваги приділяє політичним подіям, пропонує ширший спектр соціальної інформації,

КОТОВСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПП

Адреса: 66321, Одеська обл. Борщі,

Телефон: +380(4862)39358

ЛЕКС-ІНФОРМ ТОВ

Адреса: 03067, Київ, Західний пров., 3-д

Телефон: +380(44)4565718, +380(44)3835157

ЛИСТА ПП

Адреса: 29013, Хмельницька обл., Хмельницький, Вайсера вул., 4

Телефон: +380(382)650556

ЛІГАБІЗНЕСІНФОРМ, інформаційно-аналітичний центр ТОВ

Адреса: 04112, Київ, Шамрила Т. вул., 23

Телефон: +380(44)5852404

Факс: +380(44)5380102

ЛІЯ ПФ

Адреса: 02002, Київ, Луначарського А. вул., 22-а

Телефон: +380(44)5168396

Факс: +380(44)5164041

ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КООРДИНАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Адреса: 91045, Луганська обл., Луганськ, 50-річчя оборони Луганська квартал, 14

Телефон: +380(642)570819

Факс: +380(642)553790

ЛЬВІВСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДП

Адреса: 79058, Львівська обл., Львів, Чорновола В. просп., 57

Телефон: +380(322)523200

Факс: +380(322)523342

КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР

Адреса: 01034, Київ, Гончара О. вул., 36-а
Телефон: +380(44)2342025,
+380(44)2464265

КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ, комунальний заклад Київської обласної ради

Адреса: 04107, Київ, Багговутівська вул., 1
Телефон: +380(44)4830576
Факс: +380(44)4830545

КИЇВЦЕНТЕІ, Київський державний центр науково-технічної та економічної інформації МОН України

Адреса: 03680, Київ, Горького вул., 180, к. 805
Телефон: +380(44)5294373
Факс: +380(44)5228610

КОНТЕКСТ ПРИЧОРНОМОР'Я, інформаційне агентство

Адреса: 65032, Одеська обл., Одеса, Шевченка просп., 4-д, оф. 81
Телефон: +380(48)7761414
Тел./Факс: +380(48)7761212

КОНТЕКСТ-МЕДІА, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 02660, Київ, Раскової М. вул., 11, корп. Б, оф. 515, а/с 63
Телефон: +380(44)5018447

КОНТЕКСТ-МЕДІА, інформаційне агентство ТОВ, Донецьке представництво

Адреса: 83017, Донецька обл., Донецьк, Шевченка Т. бульв., 27, оф. 310-А
Телефон: +380(62)3426889,
+380(62)3426012

постачає щораз більший обсяг відомостей для газетних і журнальних видань. Особливо ці тенденції посилювалися в період революції 1905–1907 рр. та діяльності Державної Думи Росії, виборів, зокрема при балотуванні до Думи українських представників. У 1907 році був навіть виданий спеціальний циркуляр про "Основні положення діяльності Санкт-Петербурзького Телеграфного Агентства при збиранні відомостей про хід виборів до Третьої Державної Думи", де зазначалося:

1. Телеграми Агентства повинні давати по можливості повну картину виборів. І для уряду, і для суспільства важливо своєчасно знати справжнє становище речей, а також небажано скорочувати повідомлення і публічно їх поширювати. Досвід останньої виборчої кампанії засвідчив, що громадськість негативно сприймає саме такі викривлені супроти дійсності факти.

2. Система централізації повинна поступитися децентралізації. Інформація від місцевих кореспондентів має зосереджуватися не в центральному правлінні Санкт-Петербурзького Телеграфного Агентства, а в губернських кореспондентів, опрацьовуватися ними, а потім надсилатися до центру та споживачам.

Цікаво, що саме кореспонденти Київського відділення Агентства у вересні 1911 року оперативно інформували з Києва увесь світ про замах на голову Ради міністрів Росії П. Столипіна.

Лютнева революція 1917 року, яка повалила самодержавство, ініціювала національно-визвольні рухи в колишній Російській імперії. Уже 7 березня у Києві було обрано провід Центральної Ради на чолі з М. Грушевським. Так починалася доба Української Центральної Ради (УНР) в історії України, яка тривала з березня 1917 по квітень 1918 року.

Від 1917 року починається період діяльності телеграфного агентства, пов'язаний з подіями громадянської війни, виборюванням Української держави, білогвардійською та більшовицькою окупаціями. УНР не мала, судячи з архівних джерел, свого окремого інформаційного органу. Керівництво інформаційною сферою, поширення офіційних документів і повідомлень покладалося на міністерство освіти й підпорядковане йому управління преси, редакції центральних і місцевих видань. За наказом уряду УНР від 16 березня 1918 року в Києві створюється Державне Телеграфне Агентство. "З 16 березня почало функціонувати Українське Телеграфне Агентство, – сповіщала спеціальна циркулярна телеграма. – Головне відділення тимчасово розташоване в м. Єкатеринослав у будинку колишнього губернського

управління, кімната № 2-а". Саме ця дата і вважається днем народження агентства.

Невдовзі починають функціонувати Відділення Агентства в Одесі, Харкові, Ростові, Катеринославі, Кам'янці-Подільському.

Варто зазначити, що до Лютневої революції на території України вже функціонували інформаційні служби. Наприклад, кореспондентська мережа Петербурзького (з 1914 – Петроградського) телеграфного агентства. Воно було створене міністерствами фінансів, закордонних справ і внутрішніх справ Росії "з метою доведення до громадськості офіційних повідомлень". Свою діяльність почало у вересні 1904 року. ПТА є історичним попередником нинішнього російського інформаційного агентства ІТАР-ТАСС. В Україні ПТА мало кількох кореспондентів, а в Києві й Харкові – регіональні відділення.

Наказом уряду УНР визначалися порядок передачі та оплати циркулярних телеграм агентства, а також затверджувалися до дії окремі циркуляри Петербурзького телеграфного агентства і його агенти на території УНР. Цим самим наказом встановлювалося інструктивне положення: "...прийняті по апаратах Агентства телеграми від Петербурзького Агентства і на його ім'я, а також циркуляри "Вісник" або "Воєнний Вісник"...далі не передавати за адресатом, не доставляти, затримувати і знищувати".

Окремою телеграмою від 18 квітня 1918 року за підписом міністра пошти і телеграфу Штефана вказувалося, що всі телеграми Українського державного телеграфного агентства (УДТА) повинні передаватися телеграфом поряд з урядовими і доставлятися за призначенням не пізніше, ніж за півгодини після прийому з апарата. За наказом міністра від 25 квітня 1918 року було визначено, що для збирання та розповсюдження відомостей Агентство відкриває філії та призначає в різних місцях України і за кордоном постійних або тимчасових агентів і кореспондентів. Цим агентам і кореспондентам видаються особисті посвідчення з відповідними печатками і підписами. Згідно з наказом визначалися також умови і порядок оплати телеграм, тарифи і пільги на телеграфні послуги, а також запроваджувався контроль за своєчасною та оперативною доставкою телеграм. Зокрема підкреслювалося, що телеграми з приміткою *негайно* передаються раніше за усі приватні термінові телеграми. Крім того, було розроблено порядок, згідно з яким телеграми агентства "передаються у черзі після урядових і приватних термінових телеграм".

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР, філія ДчК Укртрансгаз НАК Нафтогаз України

Адреса: 01021, Київ, Кловський узвіз, 9/1

Телефон: +380(44)4612102, +380(44)4612166

ІНФОРМАЦІЙНО-СЕРВІСНИЙ ЦЕНТР

Адреса: 58018, Чернівецька обл., Чернівці, Полетаєва Ф. вул., 2-а

Телефон: +380(3722)40816

Факс: +380(372)548059

ІНФОРМБЮРО МП, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 65039, Одеська обл., Одеса, Середньофонтанська вул., 19-б, секц. 2, оф. 265

Телефон: +380(482)371840

ІНФОРМЦЕНТР ТОВ

Адреса: 87300, Донецька обл., Амвросіївка, Матвієнка вул., 26

Телефон: +380(6259)25489

Факс: +380(6259)22389

ІНФОТЕЛС ТОВ

Адреса: 36000, Полтавська обл., Полтава, Шевченка вул., 27

Мобільний: +380(67)2153584

Тел./Факс: +380(532)655034

ІТАР-ТАСС, інформаційне агентство, представництво в Україні

Адреса: 01001, Київ, Хмельницького Б. вул., 8/16

Телефон: +380(44)2449124

Тел./Факс: +380(44)2449123

КАТАЛОГ ВФ ПП

Адреса: 03057, Київ, Перемоги просп., 56, к.272

Телефон: +380(44)4584360

Факс: +380(44)4914135

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР МОРСЬКОГО І РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ ДП

Адреса: 04071, Київ, Набережно-Лугова вул., 7
Телефон: +380(44)4287608
Факс: +380(44)4287607

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР ДПА України ДП, Запорізька філія

Адреса: 69000, Запорізька обл., Запоріжжя, Леніна просп., 117-а, оф. 412
Телефон: +380(61)2130304
Тел./Факс: +380(61)7875458

ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВА СЛУЖБА

Адреса: 49038, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Ленінградська вул., 27/31, оф. 204-а
Телефон: +380(56)7700700
Тел./Факс: +380(56)7703703

ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА СЛУЖБА ТОВ

Адреса: 01135, Київ, Чорновола В. вул., 25, оф. 49
Телефон: +380(44)5011874
Факс: +380(44)5011875

ІНФОРМАЦІЙНО-МАРКЕТИНГОВИЙ ЦЕНТР ТОВ

Адреса: 03110, Київ, Червонозоряний просп., 51, лабораторний корп., оф. 206-А
Телефон: +380(44)3914210

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР Облспоживспілки

Адреса: 18000, Черкаська обл., Черкаси, Кірова вул., 55
Телефон: +380(472)450449
Тел./Факс: +380(472)376316

Після утворення Української держави на чолі з гетьманом П.Скоропадським (квітень-листопад 1918 року) у Києві починає працювати УТА. З червня по листопад 1918 року його очолював Д. Донцов – відомий український громадський діяч, філософ, публіцист, літературний критик. Він же одночасно керував Бюро української преси, яке координувало діяльність друкованих видань. Розміщувалися УТА й БУП у Києві на Хрещатику, в будинку № 25.

УТА існувало й за доби Директорії УНР (листопад 1918 – лютий 1919 років). Збереглися відомості про одного з перших агентів (кореспондентів) УТА В. Кондрацького, який перебував при Житомирській поштово-телеграфній конторі.

Свою інформаційну службу мала також Західноукраїнська Народна республіка (ЗУНР). Її функції виконувала редакція газети "Стрілець", яка називалась органом українського бюро друку.

Схожі інформаційні структури створювали й тогочасні органи радянської влади. Ще у квітні-травні 1917 року Харківський обласний виконавчий комітет Рад використовував для поширення повідомлень і документів місцеве відділення ПТА. 28 грудня 1917 року Харківське відділення ПТА було офіційно підпорядковане ЦВК Рад України. На початку березня 1918 року у Полтаві відбулося засідання ЦВК Рад України, на якому розглядалася заява Голови Ради Народних Секретарів М.Скрипника щодо створення агентства. Як повідомлялось у "Вестнике Украинской Народной Республики" за 12 березня 1918 року, першим керівником Українського телеграфного агентства (УкТА) став Р. Гальперін. Згодом керівниками УкТА були В. Люксембург і Д. Ерде.

До кінця березня 1918 року УкТА розпочало свою діяльність у Харкові, Полтаві, Чернігові, Єлисаветграді, Херсоні, Кременчуці, Миколаєві, Севастополі.

У лютому 1919 року в Києві знову було встановлено радянську владу, яка протрималася до 31 серпня, коли місто окупували денікінці. У цей період активно діяло Бюро української преси, створене замість УкТА в грудні 1918 року. Воно, за деякими даними, працювало у будинку на Хрещатику, де розміщувалося УТА, очолюване свого часу Д. Донцовим, використовувало його матеріально-технічну базу, частину фахівців. У Д. Донцова радянська влада "запозичила" й назву своєї інформаційної служби – Бюро Украинской Печати (БУП). Усі газети, видані на території України, іноземні газети, а також видання всіх державних установ України, бюлетені, постанови, заклики, накази,

повідомлення, в тому числі штабів армій, котрі діяли в Україні, після виходу мали негайно пересилатися до Бюро друку. Відділи Тимчасового робітничо-селянського уряду теж доставляли в Бюро друку копії постанов, розпоряджень і звернень уряду. Весь цей зібраний і систематизований матеріал друкувався у бюлетенях, інформаційних зведеннях, а також передавався телеграфом ревкомам, штабам військ та іншим радянським установам України.

У липні 1919 року постановою уряду при ВУЦВК було організовано відділ пропаганди і агітації. Відповідно до "Положення про внутрішній устрій відділу", який було затверджено у вересні 1919 року, до його складу ввійшло як інформаційний підвідділ Бюро друку. Воно мало губернські та повітові відділення – Київське, Харківське, Одеське, Гомельське та ін. БУП було ліквідоване у другій половині 1919 році.

Характеризуючи стиль роботи БУП, один із його керівників, а згодом начальник Фотохроніки РАТАУ Є. Ланський писав: "Кожен горів на роботі... завжди світилися вночі вогники у вікнах будинку бюро".

Радянські війська знову повернулися до Києва у червні 1920 року. До того, нагадаємо, від серпня 1919 року і до травня 1920 року місто було окуповане денікінцями, а в травні-червні 1920 року сюди вступили війська УНР і Польщі.

На той час в РФСРР на базі ПТА було створено Російське телеграфне агентство – РОСТА. Тож БУП перейменували на УкРОСТА. Воно мало понад 100 передплатників. Стінні газетистівки агентства виходили щоденно у 70 містах України, доставлялися безкоштовно в її найвіддаленіші куточки. Тоді ж з агентством співпрацювали поети, письменники П. Тичина, І. Ле, Л. Нікулін, Б. Лавреньов.

В архівах Укрінформу збереглися фоторепродукції таких газет, вони видавалися у Кам'янці-Подільському, Очакові, Черкасах, інших містах. В одній із них під заголовком було надруковано великими літерами: "Газета належить всім. Поетому, прочитав її, не бросайте, не рвите, а передавайте другому".

Як бачимо, у цей складний для України період існувало по суті дві паралельні структури, два інформаційних агентства – Української Народної Республіки і Радянського уряду. Почасти до інформаційно-телеграфних послуг прилучилася третя сила – білогвардійський режим.

УкРОСТА проіснувало ледь більше року. А його наступникові – Радіотелеграфному агентству України, відомому ще за

ІНФОРМАТІО ТОВ

Адреса: 01103, Київ, Німанська вул., 5, к. 43

Телефон: +380(44)2862443

ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО Держприкордонслужби України

Адреса: 02099, Київ, Ялтинська вул., 11

Телефон: +380(44)5664330

Факс: +380(44)2398573

ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО КРИМІНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДчП

Адреса: 01011, Київ, Лескова М. вул., 3-а, оф. 35

Телефон: +380(44)2852022

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ПП Бутко С. Г.

Адреса: 01032, Київ, Жилианська вул., 87/30, оф. 310

Телефон: +380(44)2393876

Факс: +380(44)3603081

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ-ПІВДЕНЬ НВП ТОВ

Адреса: 65044, Одеська обл., Одеса, Французький бульв., 8

Телефон: +380(48)7280256

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ АГЕНТСТВО (Держаналітінформ) ДП

Адреса: 01601, Київ, Еспланадна вул., 4-6, оф. 419/2

Телефон: +380(44)2876774

Факс: +380(44)2870379

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ Дніпропетровської області

Адреса: 49005, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Жовтнева пл., 14

Телефон: +380(562)460556

Тел./Факс: +380(562)369169

ІНТЕРМЕДІА КОНСАЛТИНГ, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 01001, Київ, Хмельницького Б. вул., 17/52-а

Телефон: +380(44)5817707

Факс: +380(44)5817712

ІНТЕРНЕТ-УКРАЇНА ТОВ

Адреса: 79053, Львівська обл., Львів, Наукова вул., 5, оф. 56

Телефон: +380(32)2540006, +380(32)2540010

ІНТЕРФАКС УКРАЇНА ТОВ

Адреса: 61022, Харківська обл., Харків, Свободи пл., 5,
Держпром, під. 1, пов. 4

Телефон: +380(57)7570704

Тел./Факс: +380(57)7142064

ІНТЕРФАКС-УКРАЇНА, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 01034, Київ, Рейтарська вул., 8/5-а

Телефон: +380(44)2706574

Факс: +380(44)2706575

ІНФО-2000, інформаційна служба ПП

Адреса: 97400, АР Крим, Євпаторія, Тимірязєва вул., 4

Телефон: +380(6569)42065

Тел./Факс: +380(6569)55500

ІНФО-КОМ ТОВ

Адреса: 51900, Дніпропетровська обл., Дніпродзержинськ,
Леніна просп., 43

Телефон: +380(569)534310

Факс: +380(5692)77588

ІНФОРМ-СЕРВІС

Адреса: 43005, Волинська обл., Луцьк, Перемоги просп., 15,
оф. 10

Телефон: +380(332)780236

скороченою назвою РАТАУ, – доля відміряла майже 70 років. Створення РАТАУ ініціював керівник УкРОСТА Володимир Нарбут. Відповідне рішення ухвалили в Харкові, який з 1919 по 1934 рік був столицею України. В. Нарбута призначили директором агентства. Одночасно вирішувалися питання матеріально-технічного й фінансового забезпечення діяльності РАТАУ і навіть виділяли його працівникам одяг та взуття. В. Нарбут увійшов в історію не тільки як організатор РАТАУ, а й як талановитий поет, один із засновників акмеїзму (літературної течії, представниками якої були поети А. Ахматова, О. Мандельштам), видатним діячем літературно-творчого процесу в до-революційній Росії і Радянському Союзі в перші роки його існування. До того, як очолити РАТАУ, В.Нарбут працював у ЮгРОСТА, яке діяло в Одесі. Тут він залучив до активної роботи творчу молодь, зокрема І. Бабеля, Е. Багрицького, Ю. Олешу, В. Катаєва, М. Кольцова, І. Ільфа, В. Інбер, згодом усі вони стали класиками радянської літератури. В Одесі починав творчий шлях відомий художник-карикатурист Б.Єфімов.

Назва "Радіотелеграфне агентство України" (РАТАУ) не була випадковою. В умовах пореволюційної розрухи, в тому числі й телеграфно-телефонного господарства, саме на радіо зробили ставку як на оперативний і надійний засіб зв'язку та передачі інформації. До речі, агентство виступило ініціатором радіофікації України на з'їзді комнезамів. 7 серпня 1920 року у Харкові почала діяти потужна приймальна радіостанція міжнародних зносин, яка одержувала повідомлення з Берліна, Константинополя, Лондона, Мадрида, Парижа, Рима, багатьох інших столиць країн світу. Отримувана інформація перекладалась, а потім передавалась до центральних керівних органів СРСР, України, редакцій багатьох засобів масової інформації. Передувальну радіостанцію побудували у Харкові за кілька місяців. Разом з приймальною вони утворили комплекс, який мав назву Харківська потужна радіостанція міжнародних зносин. Для прийому передач із Харкова на території України встановили 64 приймальні станції, через які новини про події у країні та за кордоном передавалися органам влади на місцях, редакціям видань, численним радіослухачам. Тож коли ухвалювалося рішення про створення на базі УкРОСТА нового агентства, логічно виникла ідея назвати його радіотелеграфним. Тривалий час воно передавало частину своєї інформації споживачам саме через радіоэфір.

Агентство, його місцеві відділення у період 20-х років широко застосовували активні форми інформаційної роботи з масовою аудиторією. Наприклад, у столичному Харкові, над будинком, де містилося РАТАУ, встановили великий екран, на якому вечорами висвітлювалися великим проекційним ліхтарем останні новини з усього світу. Ця світлова газета користувалася величезною популярністю у харків'ян і гостей міста. РАТАУ, з його унікальною як на ті часи технікою, було постійним об'єктом екскурсій. До нього приходили журналісти місцевих видань, робітники, селяни, студенти, школярі. Усіх цікавили сеанси передачі останніх вістей з Москви, з різних країн світу. Приймалися ж новини на німецькі телеграфні апарати "Кляйншмідт", яких сьогодні не побачиш, мабуть, і в музеях.

РАТАУ було літописцем епохи. До історії 20-х років воно вписало рядки про створення в Україні першого радянського пасажирського літака, сконструйованого видатним авіаконструктором К.Калініним, про початок будівництва Дніпрогесу, низки унікальних підприємств, заснування науково-дослідних установ, навчальних закладів, театрів, про нові досягнення вітчизняної літератури й мистецтва. Його повідомлення відтворюють картину голодомору 1921–1922 років в Україні, дають уявлення про міжнародну допомогу, що її надавали голодуючим інші країни, міжнародні організації. У той же час, як то кажуть, із пісні слів не викинеш, – агентство, траплялося, виконуючи вказівки директивних органів, "розкручувало" кар'єру таким діячам, як, скажімо, "народний" академік Т. Лисенко.

Початок 30-х років не віщував трагедій. Напевне, щиро писав П. Тичина: "Ми тривожим стратосферу, атомне ядро і сферу – о прекрасний час! Неповторний час!". Непересічні досягнення українських трударів надихали поетів, вони ж були приводом для повідомлень агентства. РАТАУ інформувало про будівництво Дніпрогесу, заводу "Азовсталь", створення у Луганську першого вантажного паровоза, першу плавку на Дніпропетровському алюмінієвому заводі. У 1931 році агентство поповнилося ще одним відділенням. Воно почало працювати у м. Балті – столиці Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки, яка входила до складу України. Пізніше, у 1940 році, відділення стало підґрунтям для створення інформаційного агентства Радянської Молдавії. З назвою АТЕМ воно проіснувало до 1990 року, а потім реорганізувалося в агентство МОЛДПРЕС – державне агентство незалежної Молдови.

ЄВПАТОРІЙСЬКИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР

Адреса: 97400, АР Крим, Євпаторія, Советська вул., 14
Телефон: +380(6569)62780
Факс: +380(6569)63118

ЄВРОІНФОРМ ТОВ, головний офіс

Адреса: 49098, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Малиновського Маршала вул., 6
Телефон: +380(562)340068
Факс: +380(562)351421

ЄВРОСЕРВІС, інформаційно-консультаційний центр

Адреса: 01030, Київ, Хмельницького Б. вул., 27/1
Телефон: +380(44)5990765
Тел./Факс: +380(44)2341660

ЖИТОМИРСЬКИЙ ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ФОНДОВОГО РИНКУ ПП

Адреса: 10008, Житомирська обл., Житомир, Новий бульв., 9
Телефон: +380(412)413556
Факс: +380(412)418551

ЗВ'ЯЗОК, державне видавничо-інформаційне агентство ДП

Адреса: 03110, Київ, Солом'янська вул., 3, пов.1, оф. 6
Телефон: +380(44)2489182, +380(44)2489187

ІВІ-РЕЙТИНГ, рейтингове агентство ТОВ

Адреса: 03680, Київ, Горького вул., 172, пов. 10, оф. 10–14
Телефон: +380(44)5212015

ІНТЕР-СЕРВІС-МАРКЕТ МПП

Адреса: 39600, Полтавська обл., Кременчук, Київська вул., 8, оф. 62
Телефон: +380(536)701017

ДИПЛОМ-СЕРВІС фірма

Адреса: 02660, Київ, Попудренка М. вул., 52, оф. 901
Телефон: +380(44)5735222,
+380(44)2370800

ДІЛОВІ ІНІЦІАТИВИ, громадський центр

Адреса: 76015, Івано-Франківська обл., Івано-Франківськ,
Дністровська вул., 26, пов. 2
Телефон: +380(342)776545
Тел./Факс: +380(342)776555

ДІФЕНС ЕКСПРЕС ГРУП ТОВ

Адреса: 03186, Київ, Чоколівський бульв., 13, оф. 410
Телефон: +380(44)5201174

ДНІПРОВСЬКИЙ ЦЕНТР СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ГО

Адреса: 49101, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ,
Свердлова вул., 6, оф. 819
Телефон: +380(56)7449858

**ЕКПРОЦЕНТР, науково-інформаційний центр проблем
міського господарства ТОВ**

Адреса: 83052, Донецька обл., Донецьк, Бурденка вул., 43
Телефон: +380(62)3456857
Тел./Факс: +380(622)945252

ЕКСПРЕСІНФОРМ, інформаційне агентство АТЗТ

Адреса: 02095, Київ, Срібнокілська вул., 2-а, оф. 81
Телефон: +380(44)5380982

**ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ, центр технічної
інформації**

Адреса: 03150, Київ, Горького вул., 116
Телефон: +380(44)5364029,
+380(44)5370689

На початку 30-х років серед повідомлень РАТАУ почали з'являтися й тривожні. Ішлося, наприклад, про різке скорочення поголів'я худоби (більш як удвічі порівняно з 1928 роком). Стали домінуючими теми хлібозаготівель, "боротьби з куркулями, що саботували соціалістичну колективізацію сільського господарства". РАТАУ наприкінці 1932 року повідомляло про діяльність Надзвичайної комісії з хлібозаготівлі, що прибула з Москви і вилучила з України репресивними методами майже 2 мільйони тонн зерна. Це, вважають дослідники, й стало однією, з причин трагічного голодомору 1933 року. Згодом агентство почало повідомляти про арешти і судові процеси у дусі "революційної законності", "пік" цих позицій припав на зловісний 1937 рік.

Частина співробітників РАТАУ теж стала жертвами сталінських репресій. На початку 30-х директором РАТАУ був відомий літературознавець, критик і журналіст Іван Лакиза (1895–1938 рр.). У 1932 році його звільнили з посади і виключили з партії за якийсь редакційний недогляд. Через два роки заарештували, а у 1938-му він загинув у гулагівських таборах.

Улітку 1937 року РАТАУ було переведене з Харкова до Києва, який став столицею України. З 1938 по лютий 1941 року директором агентства працював І. Сиромолотний (він очолював РАТАУ також у 1950–1960 роках). Після входження Західної України до складу СРСР і возз'єднання її з УРСР у Львові створюється відділення РАТАУ, а у Волинській, Дрогобицькій, Рівненській, Станіславській і Тернопільській областях стають до дії кореспондентські пункти. Кореспонденти РАТАУ висвітлювали роботу Народних зборів Західної України, які працювали у Львові в жовтні 1939 року. Їхні учасники висловилися за возз'єднання з Радянською Україною. Агентство інформувало про роботу сесії Верховної Ради УРСР, яка 15 листопада 1939 року ухвалила Закон про входження Західної України до складу УРСР. Чимало матеріалів агентства в дусі тогочасних настановлень розповідали про утвердження в Західній Україні Радянської влади, націоналізацію промисловості, колективізацію сільського господарства. У 1940 році корпункти агентства почали працювати у Чернівецькій і Аккерманській (Ізмаїльській) областях, що їх було передано до складу України після вступу Червоної армії до Бессарабії та Північної Буковини.

РАТАУ у воєнні та повоєнні роки (40–60 рр.)

Настав 1941 рік. 14 травня РАТАУ поширило Заяву ТАСС про провокаційні чутки щодо можливої війни між СРСР і Німеччиною. Тим часом до найбільшої у світовій історії кривавої бійни залишалися лічені дні...

День 22 червня 1941 року був неділею, вихідним. Проте більшість працівників РАТАУ від раннього ранку, без офіційного виклику, прибігла на роботу. Як і всіх киян, їх розбудило масоване бомбардування столиці України німецько-фашистською авіацією. Перший день війни був для РАТАУ надзвичайно напруженим. Передплатникам агентства і для Москви, ТАССу, було підготовлено та передано серію матеріалів про бомбардування Києва, дії зенітників і льотчиків Червоної Армії. В них зокрема розповідалося про перші жертви, героїзм киян у ліквідації наслідків ворожого нальоту на завод "Більшовик", інші підприємства міста. Пізніше РАТАУ надіслало редакціям центральних і місцевих газет виклад радіопромови заступника Голови Раднаркому СРСР В. Молотова, який повідомив про напад фашистської Німеччини на Радянський Союз.

Після 22 червня десятки журналістів, інших працівників РАТАУ були мобілізовані до Збройних Сил чи в народне ополчення. А той, хто залишився у Києві, і далі активно висвітлював хід бойових дій на території України, оборону Києва, що тривала понад два місяці. 19 вересня 1941 року радянські війська залишили Київ. Історія не зберегла всіх подробиць того жорстокого часу. Та з архівних матеріалів, повідомлень газет фронтового періоду можна відновити вагомий внесок працівників РАТАУ у справу перемоги.

Архіви і свідчення ветеранів дозволяють дійти висновку, що матеріали працівників РАТАУ широко використовувалися у передачах радіостанції "Радянська Україна", звернених до жителів України, які залишилися на окупованій території. Вони ж публікувалися на сторінках українських видань, розповсюджуваних у ворожому тилу. У 1942 році евакуйоване агентство очолював М. Паук. З травня 1943 по липень 1944 року кореспонденти РАТАУ готували матеріали для передач поїзної прифронткової радіостанції "Дніпро", яка діяла в районі міст Калач, Куп'янськ, Харків. Окрема сторінка у бойовій біографії РАТАУ – участь його працівників у партизанському русі. Відо-

ГАРДІАН ТОВ

Адреса: 02140, Київ, Дніпровська набережна, 19, оф. 169
Телефон: +380(44)2192708

ГАРМОНІЯ, енерго-інформаційний центр

Адреса: 65125, Одеська обл., Одеса, Троїцька вул., 32, оф. 5
Телефон: +380(48)7247167

ГЕММА ТОВ

Адреса: 03115, Київ, Серпова вул., 11, пов. 2
Телефон: +380(44)4500000
Тел./Факс: +380(44)2061087

ГІЛУНГ МЕДІА ПП

Адреса: 03170, Київ, Перемоги вул., 1, оф. 2
Телефон: +380(44)3320140
Факс: +380(44)4500605

ГОЛОВНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ТА НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР (ГІКНВЦ) (Дніпропетровської ОДА)

Адреса: 49004, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Кірова просп., 2
Телефон: +380(56)7448350
Факс: +380(56)7447083

ГОЛОВНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИЙ ЦЕНТР КМДА

Адреса: 02192, Київ, Космічна вул., 12-а
Телефон: +380(44)5135252
Факс: +380(44)2388050

ДЕРЖАВНЕ ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО ТЕХНІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ З ЛЕГКОЇ ТА ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Адреса: 01001, Київ, Руставелі Ш. вул., 15-а
Мобільний: +380(67)4091027
Телефон: +380(44)2870374

ВІЗА ТОВ, Рівненська бізнес-довідка

Адреса: 33014, Рівненська обл., Рівне, Бандери С. вул., 39-а

Телефон: +380(362)235155

Факс: +380(362)638045

ВІКНО В АМЕРИКУ, інформаційний центр Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки

Адреса: 49027, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Маркса К. просп., 18, оф. 21

Телефон: +380(562)392827

ВІННИЦЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ Київського національного торговельного ун-ту

Адреса: 21016, Вінницька обл., Вінниця, Хмельницьке шосе, 25

Телефон: +380(432)530525

ВІРАНФО, інформаційно-сервісне агентство ФОП Вареник В. М.

Адреса: 02068, Київ, а/с 29

Телефон: +380(44)5738742

Мобільний: +380(96)4492948

ВМ ПРОДУКЦІЯ ТОВ

Адреса: 03680, Київ, Виборзька вул., 99

Телефон: +380(44)2519676

ВОЗНЮК Л. І. СПД

Адреса: 58029, Чернівецька обл., Чернівці, Гайдара А. вул., 1-д

Телефон: +380(3722)46905

ГАРАНТ, інформаційний центр ПП Чернишов Д. М.

Адреса: 49045, Дніпропетровська обл. Дніпропетровськ, Глінки вул., 19, оф. 25

Телефон: +380(56)3715756

Мобільний: +380(63)2115575

мого журналіста І. Сиромолотного, який тоді очолював РАТАУ, було призначено заступником начальника Штабу Українського партизанського руху. Він же опікувався радіостанцією "Партизанка", що вела передачі для народних месників, які діяли у ворожому тилу. Серед авторів радіоповідомлень були й працівники агентства. Кілька разів вирушав у ворожий тил фотокореспондент РАТАУ Я.Давидзон. Завдячуючи його мужності і таланту, навіки збереглися для майбутніх поколінь образи партизанських командирів С. Ковпака, О. Федорова, багатьох рядових партизанів і партизанок.

Після визволення в серпні 1943 року міста Харкова у ньому відновили діяльність владні структури УРСР, а з-поміж інших і РАТАУ. Вдалося знайти деякі документи про те, як його журналісти працювали у прифронтовій смузі, у військах, що наступали на Захід. У січні 1944 року відповідальний керівник агентства П. Зінченко видав наказ про переїзд РАТАУ з Харкова до визволеного Києва. Архіви розповідають, як агентство відновлювало свою діяльність у регіонах, звідки вибивали окупантів. У серпні 1944 року, наприклад, було ухвалено рішення про створення філії агентства у Львові. Наприкінці 1944 – початку 1945 років новий відповідальний керівник РАТАУ Л. Терещенко надсилав командуванню Червоної Армії десятки листів із проханням відкликати для роботи в агентстві його працівників, котрі перебували у військах. Як правило, ці прохання задовольнялися. Переможний 1945 рік РАТАУ зустріло згуртованим інформаційним підрозділом, у складі якого працювало понад 70 журналістів, інженерно-технічних працівників і службовців. Ще гриміли бої, а країна вже поверталася до мирного життя. 22 лютого агентство повідомило про рішення Раднаркому СРСР розпочати будівництво метрополітену в Києві. 15 березня відкрилися регулярні рейси пасажирських літаків з аеропорту Жуляни. 12 квітня РАТАУ повідомило про повернення з Німеччини до Одеси понад 750 картин видатних художників, викрадених фашистами з музеїв під час окупації міста-героя. Особливо пам'ятними для співробітників РАТАУ була ніч з 8 на 9 травня і день Перемоги. Тоді агентство, використовуючи телетайпи і радіоэфір, передало своїм передплатникам повідомлення про беззастережну капітуляцію фашистської Німеччини. Акт капітуляції підписали повноважні представники СРСР, США, Великої Британії і Франції 8 травня о 22 годині 43 хвилини за середньоєвропейським часом (у Москві годинник уже показував 0 годин

43 хвилини). Інформацію було передано негайно. Відразу за цим повідомленням було передано Указ Президії Верховної Ради СРСР про запровадження 9 травня свята Дня Перемоги. Згодом агентство поширило наказ Верховного Головнокомандувача СРСР Й. Сталіна, який підбив підсумки чотирирічної героїчної боротьби радянського народу у Великій Вітчизняній війні.

День Перемоги колектив РАТАУ зустрів у Києві, в будинку № 22 по вулиці Воровського. Тут працювали центральний апарат і технічні служби агентства. У цьому ж будинку розміщувалися редакції низки провідних видань України, – газет "Сталинское племя" (згодом "Комсомольское знамя" і "Независимость"), "Юный ленинец", популярних журналів "Дніпро", "Знання та праця". Уже в перші повоєнні місяці керівництво РАТАУ почало активно порушувати питання про зміцнення матеріально-технічної бази. Тим більше, що до РАТАУ, керівних органів України часто зверталися редактори місцевих видань, надто з периферійних регіонів, які не завжди могли приймати з ефіру радіовісники агенції. В архівах збереглося листування між Києвом і Москвою. Зрештою, секретар ЦК ВКП(б) Г. Маленков дав розпорядження виділити для потреб РАТАУ потужну трофейну радіостанцію, – її сигнал якісно поширювався на всій території України.

В інформаційних матеріалах агентства домінувала тема відбудови народного господарства, зруйнованого під час війни. Як правило, саме такими повідомленнями відкривалися щоденні стрічки РАТАУ. Аналіз повідомлень агентства перших повоєнних років дозволяє зробити висновок про активну діяльність України на міжнародній арені. Наприкінці 1945 року Україну було прийнято в члени Міжнародного Суду ООН. 10 лютого того ж року делегація України підписала у Парижі разом із делегаціями Радянського Союзу, Білорусії, держав антигітлерівської коаліції мирні договори з Румунією, Угорщиною, Фінляндією та Італією.

У повідомленнях РАТАУ 1947 року уважний дослідник може знайти відгомін трагічної теми голоду. Агентство чимало повідомляло про негаразди на продовольчому фронті. З березня 1947 року РАТАУ поширило інформацію про Пленум ЦК КП(б)У, який зокрема розглянув невідкладні заходи з підготовки до весняної сівби. За кілька днів ЦК КП(б)У затвердив ще й заходи щодо піднесення сільського господарства у повоєнний період. Під пильним партійним наглядом, свідчать повідомлення агентства, були збирання врожаю 1947 року, заготівля хліба

АПК-ІНФОРМ, інформаційно-аналітичне агентство ТОВ, Київська філія

Адреса: 01034, Київ, Золотоворітська вул., 6-г

Телефон: +380(44)2783560

Факс: +380(44)2399374

АТ СЕРВІС ТОВ

Адреса: 49033, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Єрмолової вул., 35, к. 320

Телефон: +380(56)7700049

Факс: +380(56)7700065

БАУ-ІНФО УКРАЇНА ТОВ

Адреса: 04123, Київ, Світлицького вул., 35, оф. 203

Телефон: +380(44)2236150

Тел./Факс: +380(44)5020876

БЕРЕЗНІВСЬКІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТОВ

Адреса: 34600, Рівненська обл., Березне, Андріївська вул., 39-а

Телефон: +380(3653)53765

БІЗНЕС-ДОВІДКА 063

Адреса: 18015, Черкаська обл., Черкаси, Благівісна вул., 269, оф. 543

Телефон: +380(472)540623

БІЗНЕС-ПОРТАЛ

Адреса: 69068, Запорізька обл., Запоріжжя, Червона вул., 22

Телефон: +380(61)2281717

БОНДАР Л. І. ПП

Адреса: 49600, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Набережна ім. Леніна, 29-а, оф. 301

Телефон: +380(562)341870

YARMAP online, бізнес-каталог ТОВ Ярmap-Україна
Адреса: 01014, Київ, Струтинського С. вул., 6, оф. 900
Телефон: +380(44)2270810

АВТОІНФОРМ, інформаційно-диспетчерський центр авто-мобільного транспорту

Адреса: 03150, Київ, Горького вул., 51
Телефон: +380(44)2877119
Тел./Факс: +380(44)2876098

АГЕНТСТВО ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ ТОВ

Адреса: 01032, Київ, Саксаганського вул., 121, оф. 190
Телефон: +380(44)2876165
Тел./Факс: +380(44)2181631

АГЕНЦІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ Львівської міської ГО
Фонд сприяння свободі слова

Адреса: 79016, Львівська обл., Львів, Озаркевича Є. вул., 4
Телефон: +380(32)2722702

АГРОПРОМСИСТЕМА, Херсонський обласний проектно-технологічний центр інформаційно-обчислювально-го забезпечення КмП

Адреса: 73034, Херсонська обл., Херсон, Сенявіна адмірала просп., 21
Телефон: +380(552)319188

АЛЬФА-ЦЕНТР ТОВ

Адреса: 01024, Київ, Лютеранська вул., 20, оф. 210
Телефон: +380(44)2872159
Факс: +380(44)2346236

АПК-ІНФОРМ, інформаційно-аналітичне агентство ТОВ

Адреса: 49006, Дніпропетровська обл., Дніпропетровськ, Чичерина вул., 21
Телефон: +380(562)320795

і сільгоспродуктів у колгоспах та радгоспах України, а також картковий розподіл продовольчих товарів серед населення.

Як відомо, повоєнні 40-ві роки були нелегкими й для вітчизняної культури. З повідомлень агентства видно, як публічно "проробляли" за "ідеологічні" помилки деякі тодішні видання, скажімо, журнали "Вітчизна", "Перець", окремих письменників, діячів мистецтва.

Упродовж 50-х років РАТАУ очолював І. Сиромолотний. Це було друге його повернення до агентства. Журналістом-воїном називали І. Сиромолотного сучасники. І. Сиромолотний став фундаментом Спілки журналістів України. Як директор РАТАУ, один із найдосвідченіших і найавторитетніших журналістів, він 1957 року очолив оргкомітет з її створення. А у квітні 1959 року відбувся перший з'їзд журналістів України, на якому І. Сиромолотного одностайно обрали головою Спілки журналістів України.

РАТАУ в п'ятдесятих роках постачало свої матеріали практично всім засобам масової інформації України. Помітно зросли обсяги цих матеріалів у 1956 році, коли всі районні та міські районні газети почали друкуватися на чотирьох сторінках і виходити тричі на тиждень. Певне уявлення про виробничу діяльність РАТАУ в галузі підготовки і поширення інформації дають і такі цифри. У середині 50-х агентство передавало щороку понад 700 редакціям газет, радіо і телебачення України майже 11 тисяч матеріалів. Цьому слугувала мережа телетайпних зв'язків, яка охоплювала всі обласні центри. А для міських, міських районних і районних газет регулярно передавався радіовісник обсягом до 5 машинописних сторінок.

У 1958 році РАТАУ відзначило своє 40-річчя. Кожна епоха має свій колорит, свої особливості. Що ж до 50-х років минулого століття, то вони були важливим, переломним періодом вітчизняної історії. Його деталі лаконічно зафіксували повідомлення агентства. У 1953 році РАТАУ сповістило про смерть Й. Сталіна, а в 1956 – про подолання наслідків культу особи вождя. РАТАУ інформувало у той період про запуск першого штучного супутника Землі, який поклав початок космічній ери в історії людства, про успішне випробування літака Ан-10 конструкції Олега Антонова, перший у світі атомний криголам.

П'ятдесяті роки були періодом інтенсивної "холодної" війни між СРСР і США. Усе це певною мірою позначалося на повідомленнях, коментарях, ілюстративних матеріалах агентства. Інформувало РАТАУ в дусі того часу також про угорські та польські по-

дії 1956 року, так звану Суецьку кризу, що виникла після націоналізації Єгиптом Суецького каналу. Писало агентство про збільшення в Україні площ посівів "королеви" полів кукурудзи і "царя" полів гороху, – ці культури тогочасне керівництво країни розглядало як панацею від хронічних бід колгоспного сільгоспвиробництва. Широко висвітлювалося освоєння цілинних і перелогових земель у Казахстані, куди з України за комсомольськими путівками поїхали сотні тисяч юнаків і дівчат. До літопису 50-х років РАТАУ внесло сотні тисяч яскравих рядків і десятки тисяч документальних знімків, що стали вагомим складником народної пам'яті.

Шістдесяті роки минулого століття принесли агентству "золотий" ювілей – у 1968 році йому виповнилося 50 років. Багатотиражна газета РАТАУ, яка вийшла 25 квітня, писала: "Півстоліття ми тримаємо руку на гарячому пульсі життя, півстоліття його пристрасне биття через нас – і – це велика честь! – доходить в усі республіки і країни, до кожного людського серця".

На той час агентство ефективно виконувало функції головного інформаційного центру України. У ньому трудилося 350 журналістів, перекладачів, зв'язківців, інших працівників. Його відділення діяли в Донецьку, Харкові, Львові, Одесі, а кореспонденти і фотокореспонденти – у 22 обласних центрах. РАТАУ обслуговувало понад 700 редакцій газет, радіо і телебачення. Масштаби діяльності агенції ілюструють такі цифри. У 1967 році редакція республіканської інформації передала передплатникам 26500 матеріалів, редакція союзної та закордонної інформації – 21 тисячу, а прес-бюро – понад 80 статей загальним обсягом близько 500 машинописних сторінок. Фотохроніка надіслала газетам 25 тисяч фотознімків і понад 50 тисяч кліше. Каналами ТАСС інформація РАТАУ передавалася за кордон, зокрема основним осередкам української діаспори, їх виданням. Щоденно агентство приймало, опрацьовувало і поширювало близько 100 сторінок машинописного тексту українською та російською мовами. Журналісти і фотокореспонденти агентства у ті часи широко висвітлювали перші випробувальні польоти таких літаків, як Ан-26, обладнаного потужними турбогвинтовими двигунами відомого українського конструктора О. Івченка, реактивних Ан-72 та Ан-74, здатних приземлятися і злітати на коротких майданчиках. Тоді ж одержав путівку в небо Ан-28 – багатоцільовий літак для місцевих ліній, якого народ з любов'ю називав "Бджілкою". Він перевозив 15 пасажирів, близько тонни вантажу, був – надійним помічником агрономів при обробітці посівів багатьох сільськогосподарських культур [1, с. 154].

КРЕДИТРЕФОРМ УКРАЇНА, інформаційне агентство ТОВ

Адреса: 04050, Київ, Тургенівська вул., 71, оф. 408

Телефон: +380(44)5022159

Факс: +380(44)4865734

Web: www.creditreform.ua

BAU DATA, проектно-інформаційна система

Адреса: 03150, Київ, Червоноармійська вул., 66

Телефон: +380(44)2876098

Тел./Факс: +380(44)2873054

CUTTY SARK COMPANY L.T.D. ТОВ

Адреса: 01004, Київ, Терещенківська вул., 13, оф. 5

Телефон: +380(67)7579630

Тел./Факс: +380(44)4069806

IBCS бізнес-портал

Адреса: 02068, Київ, Княжий Затон вул., 4, к. 24 Б

Телефон: +380(44)5748548

Факс: +380(44)5748820

ISI EMERGING MARKETS™ Internet Securities Inc.

Адреса: 03187, Київ, а/с 73

Телефон: +380(44)3837581, +380(44)4302988

КОМПАСС™ (Інфоцентр-Україна ЗАТ)

Адреса: 61166, Харківська обл., Харків, Бакуліна вул., 11, оф. 1-38

Телефон: +380(57)7587830

Тел./Факс: +380(57)7591265

THOMSON REUTERS, інформаційне агентство

Адреса: 01030, Київ, Хмельницького Б. вул., 17/52-а

Телефон: +380(44)2449156

Факс: +380(44)2449159

- повне найменування та назва інформагентства;
- вид інформагентства (державне, недержавне) та його організаційно-правова форма ;
- передбачувана сфера розповсюдження продукції інформагентства (місцева, регіональна, національна, національна та зарубіжна);
- мови, якими буде розповсюджуватись інформаційна продукція;
- програмна мета й основні напрями діяльності інформагентства;
- серія та номер свідоцтва про державну реєстрацію інформагентства;
- орган, який виконав державну реєстрацію інформагентства.

Інформацію з бази даних реєстру, за бажанням, може отримати будь-яка фізична чи юридична особа. Студенти при потребі знайти інформацію щодо певного зареєстрованого інформагентства, можуть звернутися з письмовим запитом до підприємства "Інформаційний центр" та отримати відомості з реєстру у вигляді скороченого або повного витягу. За видачу скороченого витягу справляється плата в розмірі 17 грн, а за видачу повного витягу – 84 грн.

Слід зазначити, що наприкінці 2008 року було запроваджено можливість отримувати стислу, але дуже корисну інформацію для подальшого оформлення запитів щодо друкованих ЗМІ. Мовиться про швидкий та зручний шлях доступу до відомостей – через веб-сайт, розташований у мережі Інтернет за адресою: <<http://www.dzmi.informjust.ua>>. Можливість пошуку інформації в реєстрі за допомогою веб-сайту надається цілодобово та безоплатно для будь-якої категорії користувачів. На жаль, окремий пошук інформації через веб-сайт щодо інформантів не передбачено.

Про додаткову інформацію щодо реєстрації друкованих ЗМІ та інформантів можна також дізнатися на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції України за адресою: <<http://www.minjust.gov.ua>>.

За статистичними даними, одержаними від адміністраторів реєстру, за період 2007–2009 років до реєстру внесено 202 записи про державну реєстрацію інформантів. За цей же період з реєстру було вилучено лише один запис про інформаційне агентство.

Далі наведено перелік інформантів та центрів, внесених до реєстру "Жовті сторінки України". Відомості про них можна одержати безплатно за адресою: <<http://www.yellowpages.ua>>.

Діяльність РАТАУ від 70-х до 1990-х рр.

Сімдесяти роки, насамперед їх початок, були позначені суттєвими змінами політичного курсу у внутрішній політиці СРСР. Відійшла у минуле хрущовська "відлига". Утверджувалася бюрократично-адміністративна система, яка згодом породила застій. Особливо слід зупинитися на стосунках РАТАУ з ЦК КПУ. Будь-які відхилення від запропонованого директивним органом сценарію висвітлення події каралися не стільки дирекцією агентства, скільки ЦК. Утім, і цей орган не був цілковито самостійним, часто озирався на Москву. У ті часи ЦК КПУ сам іноді ставав заручником своєї подвійної моралі, статистики, політичної бухгалтерії.

На початку 70-х інформація РАТАУ про життя в Україні одержала масового зарубіжного споживача. Якраз тоді її почали надсилати телетайпними каналами ТАСС, а публікували численні видання української діаспори у США, Канаді, інших країнах світу, де жили вихідці з нашої держави та їхні нащадки.

Колектив агентства прагнув змін. Наприклад, пропонувалося використовувати замість дідівських радіо-вісників сучасні засоби передачі офіційної оперативної інформації місцевим виданням. Але дирекції агентства не пішли назустріч ні в Раді Міністрів УРСР, ні в ЦК КП(б)У, ні в Москві.

Активно працювала фото-служба агентства. Фотокореспонденти широко висвітлювали в ті часи створення в селі Пирогове під Києвом Музею архітектури та побуту України, відкритого для відвідин у липні 1976 року. У ньому на площі близько 150 гектарів було встановлено близько 300 вітчизняних пам'яток народної архітектури з усіх куточків України – хати, вітряки, господарські будови, десятки тисяч інших експонатів. З музею готувалися не тільки численні фоторепортажі для преси. Його споруди й унікальні краєвиди, масові заходи були увічнені майстрами РАТАУ у фотовиставках, художніх альбомах, буклетах, календарях, поштових листівках, які розходилися по світу мільйонними тиражами.

Серед повідомлень РАТАУ початку 1980 року помітно виділялися інформації виробничої тематики. На Запорізькому коксохімічному заводі стала до ладу одна з найбільших у Європі коксова батарея, у Львівській області – найпотужніше в СРСР вуглезбагачувальне підприємство...

Однак державно-політична система вже не могла працювати ефективно. У країні почалися важливі зміни. Помирають Л. Брежнев, Ю. Андропов, К. Черненко. 11 березня 1985 року до влади приходять М. Горбачов. Він оголошує перебудову, прискорення. А наступного року трапилася вікопомна Чорнобильська катастрофа. 26 квітня 1986 року українські друковані видання не зафіксували чогось надзвичайного. Хіба що цього дня – іронія долі! – у Києві під гаслом "Природі – всенародну турботу!" працював VII з'їзд Українського товариства охорони природи, роботу якого широко висвітлювали всеукраїнські засоби масової інформації. Про біду, що сталася на ЧАЕС, у РАТАУ знали вже вранці 27 квітня. Черговий по агентству розповів про плани евакуації населення співробітникам агентства, які працювали на садово-городніх ділянках у селі Новосілки. Але про Чорнобильську трагедію вперше коротко повідомила друкована преса лише 28 квітня, коли РАТАУ напередодні поширило одержане з Москви повідомлення ТАСС "Від Ради Міністрів СРСР". У ньому йшлося, що на Чорнобильській АЕС сталася аварія, пошкоджено один із реакторів. Так само, як вибух ядерний ініціюється реакцією одного атома, так і це повідомлення у декілька рядків викликало потужні ланцюгові інформаційні процеси. Уже 29 квітня РАТАУ передало друге, більш розгорнуте повідомлення союзного уряду. Тепер ішлося про витік радіоактивних речовин, перші жертви, евакуацію жителів Прип'яті, сусідніх населених пунктів. Після травневих свят тема Чорнобиля повномасштабно запульсувала у повідомленнях агентства. Одним із перших про героїзм пожежників атомної станції, початковий етап ліквідації наслідків аварії передавали свої репортажі безпосередньо з АЕС журналісти агенції. Дні Чорнобильської катастрофи для ветеранів агентства пам'ятні ще й переїздом до будинку на сучасній вулиці Богдана Хмельницького, 8/16, у якому Укрінформ працює і сьогодні.

Вісімдесяті роки були важливим етапом у матеріально-технічному розвитку РАТАУ. Його телетайпні лінії (їх було понад 1100) "дотягнулися" до редакцій практично всіх видань України – від національних до міських районних і районних. Це дозволило припинити поширення оперативних вісників через радіоэфір. Відійшла у минуле відома багатьом поколінням радіослухачів фраза: "Увага, увага! Говорить Київ, РАТАУ...". У ті часи з'явилися в агентстві й перші комп'ютери, нові спеціальності. На зміну пуншеристкам-телетайписткам прийш-

Віктор Миронченко,
проф. Інституту журналістики

Державний реєстр українських інформаційних агентств

Відомості про українські інформаційні агентства містить Державний реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств, запроваджений у нашій країні 2 липня 2007 року.

Реєстр – це електронна база даних, що містить інформацію про всі друковані ЗМІ, додатки до них у вигляді видань газетного типу, які видаються на території України, незалежно від сфери розповсюдження, тиражу і способу їх виготовлення та інформаційні агентства як суб'єкти інформаційної діяльності, які засновуються та/або діють в Україні.

Завдання Державного реєстру полягає в накопиченні та збереженні інформації про вже зареєстровані друковані ЗМІ та інформаційні агенції, а також у створенні єдиної системи їх обліку. Функціонування цієї системи має задовольняти інформаційні потреби зацікавлених осіб.

Власником реєстру визначено Міністерство юстиції. Саме це міністерство, а також його головні управління в Автономній Республіці Крим, в областях, у містах Києві та Севастополі виконують функції реєстраторів – заносять до списку записи друкованих ЗМІ та інформагентств.

Державній реєстрації підлягають усі інформагентства, які діють на території України. Порядок проведення реєстрації полягає у правовій експертизі заяв засновників на відповідність до Конституції, Цивільного та Господарського кодексів, закону України "Про інформаційні агентства", інших актів законодавства, а також підготовку та оформлення відповідних рішень.

Адміністратором реєстру є державне підприємство "Інформаційний центр" Міністерства юстиції України. Це підприємство дбає про створення та супроводжування програмного забезпечення реєстру, яке відповідало б сучасним стандартам надання доступу до реєстру, забезпечує збереження та захист даних, що містяться в реєстрі, та видає завірені витяги з реєстру.

Яка ж інформація про інформаційні агентства зберігається в реєстрі? Ці відомості можна звести до такого переліку:

– інформація щодо засновників інформагентства;

ся з тим, хто знає, що діється. Прагніть підкріпити лід міцною цитатою в третьому або четвертому абзаці, не забуваючи точно вказувати, хто, де і за яких обставин це сказав. Постійно думайте про "золоту цитату", – вона яскраво ілюструє головну думку замітки.

– Не зловживайте прямими цитатами. Люди рідко говорять образною і літературно правильною мовою. Часто вони не володіють потрібними вам фактами. Краще використати в замітці одну або дві цитати, але яскравих. Прагніть, щоб цитата розвивала новину, а не переказувала те, що ви вже самі сказали у попередньому абзаці.

– Не залишайте змістової порожнечі. Не згадуйте про речі та події без того, щоб вони були не роз'яснені. Якщо ви сказали, що парламент, Верховна Рада чи російська Дума зажадали прискорення структурних реформ, якомога швидше поясніть, що таке структурні реформи. Читач не може чекати п'ять абзаців, доки ми це зробимо.

– Будуйте матеріал із блоків. Старайтеся групувати інформацію, що стосується до одного елемента вашої замітки, в кілька абзаців. Не згадуйте без потреби один із сюжетів замітки в третьому абзаці, щоби повернутися до нього у восьмому.

– Пишіть послідовно. Кожне речення має поєднуватись із сусіднім у своєрідний ланцюг. Ви щось стверджуєте у першому абзаці, наводите деталі в другому, підтверджуєте його цитатою в третьому і даєте кілька головних цифр чи бекграунд у четвертому. Потім переходите до другого блоку, використовуючи перехідні речення та поєднуючи їх.

– Використовуйте "прапорці", аби дати читачеві зрозуміти, що ви переходите до наступної теми. "Прапорцем" можуть бути такі прості слова як "але", "проте" або коротке речення, яке узагальнює те, про що ви маєте намір повідомити.

ли оператори-дисплеїстки. Суттєві зміни відбувалися і в журналістській праці – вона електронізувалася, ставала безпаперовою. Розповідь про РАТАУ 80-х рр. була б неповною без інформації про те, що тоді його матеріали передплачували 14 всеукраїнських, 35 обласних, 25 молодіжних, 523 міських, міських районних і районних, понад 400 багатотиражних газет. Упродовж вісімдесятих років РАТАУ поширило серед своїх передплатників понад мільйон повідомлень та близько 800 тисяч фотоінформаційних матеріалів.

Українське національне інформаційне агентство в період становлення і розвитку незалежності

Дев'яності роки були чи не найбурхливішими у житті агентства. Вони припали на злам епох – відійшов у минуле бюрократично-адміністративний компартійний режим, з'явилася на карті світу демократична незалежна Україна. У травні 1990 року Рада Міністрів ухвалила постанову про зміну назви РАТАУ на Українське інформаційне агентство при Раді Міністрів УРСР (скорочено Укрінформ). Це мотивувалося не тільки суспільно-політичними, а й технологічними змінами – електронні засоби передавання інформації, які дедалі ширше застосовувались у діяльності агентства і ЗМІ, робили анахронічним словосполучення "радіотелеграфне" у його назві. Укрінформ початку 90-х користувався заслуженим авторитетом. Його матеріали передплачували в Україні понад 1200 організацій, у тому числі 970 редакцій газет. У валовому обсязі інформаційної продукції загальносоюзного ТАРС на Укрінформ припадала майже п'ята частина. У ті часи започаткувався інформаційний обмін агентства з Польською агенцією преси. Матеріали Укрінформу одержували

українські газети США, Канади, Австралії, Румунії, Чехословаччини. Агентство почало висвітлювати візити керівництва УРСР до зарубіжних країн. Своєрідним випробуванням стали для Укрінформу дні так званого "ГКЧП" у серпні 1991 року. Журналісти агентства не підготували тоді жодного матеріалу на підтримку "путчистів".

24 серпня 1991 року Укрінформ першим передав на весь світ історичне повідомлення: Україну проголошено незалежною державою. Початок незалежності зафіксували для прийдешніх поколінь на подієвих стрічках, у фотоматеріалах агентства. Вони збереглися і на сторінках сотень українських газет, які в ті дні оперативно одержували інформацію Укрінформу. У той складний період колектив агентства виступив зі зверненням до керівництва України, засобів масової інформації. В ньому наголошувалося, що агентство у своїй діяльності керуватиметься державними інтересами України, а вищим принципом його діяльності буде об'єктивне, оперативне і правдиве висвітлення подій. Журналісти відмовлялися слугувати політичним силам різної спрямованості й пропонували надати агентству статус національного.

Дев'яності роки були насичені багатьма подіями. Сьогодні слід привернути увагу до найголовніших із них. У грудні 1991 року незалежна Україна обирає свого першого Президента Л. Кравчука. 1994 року Президентом було обрано Л. Кучму, його ж перебрали у 1999 році. 1997 року Верховна Рада ухвалила Конституцію суверенної України. Перший переклад Конституції на російську мову здійснив колектив Головної редакції перекладів агентства.

Були ще й такі події, як прийом України до Парламентської асамблеї Ради Європи, вивезення ядерної зброї з території нашої держави. Змінювалися уряди, загострювалися чи послаблювалися економічні кризи, відбувалися вибори до Верховної Ради та органів місцевого самоврядування, вводилися купоно-карбованці і гривні, до України прибували офіційні візитери, а керівники держави відвідували інші країни... І про все це повідомляло агентство своїм передплатникам, а ті через свої видання, радіо і телепередачі інформували весь народ України, численних зарубіжних читачів, слухачів і глядачів.

У липні 1996 року вийшов Указ Президента про ліквідацію Укрінформу і створення на його базі Державного інформаційного агентства, підпорядкованого Міністерству інформації Украї-

– Переконайтесь у тому, що замітка відповідає на запитання: ну й що з того? Чи чітко вона говорить про те, на кого або на що може вплинути нова подія?

– Переконайтесь, що замітка збалансована, чесно викладає факти і нейтральна за тональністю. У замітці не повинно бути фраз, які вказують на чиєму ви боці. Будьте обережні зі словами "стверджує", "за його словами", – вони можуть свідчити: у вас є сумнів щодо правдивості сказаного.

– Перевірте тотожність джерела, яке має бути назване чітко й недвозначно.

– Не мудруйте! Користуйтеся простою повсякденною мовою, вибирайте активні дієслова. Віддавайте перевагу коротким (простим) словам перед довгими (складними).

– Не використовуйте без потреби "рвані цитати", бо вони завжди створюють враження, що ви не передаєте висловлювання, а тлумачите його. Якщо йдеться про цифри або звичайні заяви, просто перекажіть їх своїми словами. Якщо ж ви прагнете підтвердити цитатою ваш лід або передати емоційно забарвлене висловлювання, незвичайний зворот мови, образ – знайдіть так звану "золоту цитату" і використайте її повністю. Тоді в читача не буде сумнівів у тому, де кінчається ньюзмейкер, а де починається журналіст "Інтерфаксу".

– Сформулюйте належним чином перші два абзаци, – вони є найважливішими. негайно розкажіть читачеві, що сталося і чому це важливо. Якщо такого не вдалося зробити у перших двох абзацах, то вже не вдасться взагалі. Читач зазвичай проглядає перші два абзаци для того, щоб визначитися, чи варто читати далі. (Це коли його взагалі зацікавив заголовок статті). Лід – ключ до всієї замітки. Якщо він написаний як треба, решта докладеться.

– Почніть із заголовка. Якщо ви можете написати заголовки – ви напишете замітку. Почавши із заголовка, змушуйте себе сфокусуватися на головному.

– Метод 10 ключових слів. Спробуйте подумки скласти список десяти ключових слів, без яких ви просто не зможете написати замітку. Справа не в словах – їх можна потім замінити синонімами. Думайте про те головне, що має описати ваша замітка. Склавши ці 10 слів, ви дістанете основу вашої замітки. Усі вони мають проявитись у першому або, на крайній випадок, у другому абзаці.

– Підкріпіть лід цитатою. Прямі цитати покликані поживити й підсилити матеріал та показати, що ви спілкували-

Наприклад:

ПОПРАВКА-РОСІЯ-ЧЕЧНЯ-НАПАД

Десятеро десантників загинули в перестрілці з бойовиками. (У третьому абзаці виправлено звання начальника гарнізону в Аргуні з "майора" на "полковника", у четвертому абзаці виправлено кількість літаків, задіяних в операції, – з восьми до десяти).

Підготовка до події

Більша частина подій є очікуваними і прогнозованими. На всі важливі події, що відбуватимуться на ту чи іншу дату, мають бути підготовлені заготовки, що містять увесь необхідний бекграунд.

Якщо йдеться про подію, рішення суду, збори акціонерів крупної компанії тощо. журналіст, котрий відповідає за висвітлення цих заходів, за будь-яких умов повинен мати всі необхідні бекграунди, а при висвітленні важливих подій – готувати для випуску "риби", які можуть бути випущені за дзвінком.

Коли відомо, що сьогодні будуть оголошені фінансові результати однієї з компаній, яка входить до числа "голубих фішок", завчасно випускається матеріал із прогнозами експертів.

У будь-якому випадку журналіст, котрий відповідає за те, щоби подія, на яку він іде або про яку він знає, має заздалегідь повідомити про неї в анонсі (відкритому чи службовому).

Підготовка планів на завтрашній день – обов'язкова частина роботи журналіста агентства.

Рекомендації щодо написання заміток

– Думайте про тих, для кого ви пишете. Доречно уявляти свого читача як людину освічену, котра цікавиться подіями у країні та світі, політично й економічно грамотну. Далеко не всі читачі, яких повинна зацікавити ваша новина, будуть фахівцями саме в цій сфері. Тому не розраховуйте на те, що їх цікавить тільки новий факт, а решту вони і так знають. Будь-який матеріал виграє від наявності у другому чи третьому абзаці так званої "тарілочки з голубим обідком" ("nutgraph" в американській журналістиці), яка пояснила б, чому ця новина важлива і що із неї випливає. Крім того, завжди пам'ятайте, що навіть фахівці не люблять читати нудні тексти.

– Запитайте себе: чи містить ця замітка найважливіше? Чи написано її чітко й недвозначно?

ни. Генеральним директором було призначено О. Савенка, який замінив В. Возіанова (очолював агентство з 1992 року).

ДІНАУ існувало понад чотири роки – до жовтня 2000-го. За цей час у його діяльності відбулися помітні зміни, ініційовані вимогами ринкових відносин, науково-технічного прогресу, нових інформаційно-телекомунікаційних технологій. Якщо на початку 90-х комп'ютерний парк агентства складався з кількох десятків застарілих машин, то наприкінці десятиліття більшість його працівників почала трудитися на сучасних комп'ютерах. У практичну роботу журналіста входили мережа Інтернет, електронна пошта. Улітку 1999 року в агентстві запрацювали три потужні сервери – подієвий, інформаційно-пошуковий та фото-інформаційний, у яких почали формуватися величезні за обсягом структуровані масиви інформації. Прикметно, що технічна перебудова відбувалася самостійно: з 1992 року на свій розвиток агентство не отримує з Держбюджету жодної копійки.

У квітні 1998 року агентство відзначило своє 80-річчя. Про ювілей найстарішої та найавторитетнішої інформаційної служби держави широко повідомляли у ті дні провідні засоби масової інформації України. Зокрема газети "Урядовий кур'єр", "Голос України", "Робітнича газета", "Молодь України", "Україна молоді", "Незалежність".

Із дев'яностими роками пов'язана ще одна важлива сторінка в житті агентства. У жовтні 1995 року його було прийнято до складу Європейського альянсу прес-агенцій.

Друге тисячоліття завершилось історичними подіями у біографії агентства. У травні 2000 року Президент України підтримав ініціативу керівництва агентства (з травня 1999 року агентство очолював В. Ф. Чамара) і дав низку доручень Кабінету Міністрів, Мінекономіки, Мінфіну, спрямованих на підвищення ролі агентства у забезпеченні державної інформаційної політики, прискоренні інтеграції України до світового інформаційного простору.

У 2000 році агентство знову одержало назву Укрінформ. 21 вересня Президент України Леонід Кучма видав Указ "Про надання Державному інформаційному агентству України (ДІНАУ) статусу національного". У документі зокрема зазначалося: "Враховуючи багаторічну плідну діяльність... агентства, його важливу роль в інформаційному забезпеченні реалізації внутрішньої і зовнішньої політики України, <...> надати агентству статус національного і надалі іменувати його Українське національне інформаційне агентство "Укрінформ".

Один із нових напрямів у роботі Укрінформу, – власний Прес-центр. Агентство взялося за організацію прес-конференцій керівників владних структур, стало своєрідним мостом між політиками, громадськими діячами, підприємцями та ЗМІ і їх аудиторією. Особливо варто відмітити презентації національних товаровиробників, інформаційну підтримку, яким запровадив Укрінформ через свій Прес-центр.

Ініціативу агентства та набутий ним досвід було помічено. Під час відзначення 10-ї річниці незалежності України саме на Укрінформ було покладено завдання створити й забезпечити ефективну діяльність Об'єднаного прес-центру Оргкомітету з святкування ювілею, який очолював особисто Президент України Леонід Кучма. Прес-центр працював у липні-серпні 2001 року в Національному палаці культури "Україна". Було організовано понад 100 масових заходів для вітчизняних і зарубіжних журналістів. Перед ними виступили керівники всіх регіонів України, провідних міністерств і відомств, знані науковці, працівники культури. Прес-центр активно висвітлював також роботу III Всесвітнього форуму українців, що працював у ті дні в Києві. Матеріали прес-центру широко представлялися в мережі Інтернет на спеціальній веб-сторінці.

Оцінюючи роботу прес-центру, газета "Урядовий кур'єр" писала, що він створив унікальну можливість українським і зарубіжним журналістам отримати вичерпну і всебічну інформацію про соціально-економічний та культурний розвиток усіх без винятку адміністративно-територіальних одиниць України. Прес-центр, зазначала газета, "став згустком різноманітних святкових новин, які трансформувалися в теле- і радіопередачі, газетні публікації". В ньому акумулювалася найсвіжіша інформаційно-довідкова література, використовувалися сучасні інформаційні технології. "Урядовий кур'єр" від імені ЗМІ висловив щире подяку Укрінформу та його працівникам за плідну роботу.

У центрі уваги агентства перебував історичний візит в Україну у червні 2001 року Глави держави Ватикан Папи Римського Іоанна Павла II. Упродовж п'яти днів кореспонденти агенцій оперативно передавали повідомлення про головні моменти цього візиту. Тоді ж був задіяний мобільний комплекс для поширення фотоінформаційних матеріалів у цифровому вигляді через інтернет. Практично фотозвіти за подіями у Києві та Львові одержували редакції десятків видань України, зарубіж-

зульмати екзитпулу оприлюднені в неділю о 20.00 у конференц-залі "Українського медіа-холдингу".

За результатами екзитпулу, проведеного компанією *Research & Branding Group*, за В. Януковича проголосували 37,66%, за Ю. Тимошенко – 26,13 %, за С. Тигипка – 11,64 %, за В. Юценка – 5,12 %, за А. Яценюка – 7,09 %, за В. Литвина – 2,12 %, П. Симоненка – 2,98 %. Не підтримали жодного кандидата 2,63 %. Загалом було опитано 10 тис. осіб.

17.01.2010

У наступних розширеннях нові елементи повинні стати на місце відповідно до їхньої важливості, а не за часом надходження. Якщо нова інформація виявилася важливішою за перед тим одержану, то вона переміщується в лід.

Узагальнення – це матеріал, що зводить докупи кілька окремих, але взаємопов'язаних повідомлень. Пишеться за тими ж правилами, що й розширення.

Анулювання – найнеприємніше, що може статися з інформацією, вже переданою агентством. Анулювання застосовується в тому разі, якщо інформація виявилася хибною або настільки погано написаною, що виправити її неможливо.

Анулювання має нести той же слаг-лайн, що й замітка, яка знімається зі стрічки, і містити на початку слово АНУЛЮВАННЯ. Анулювання не має заголовка й повинно містити в собі повідомлення про те, що буде надано нову версію. Наприклад:

АНУЛЮВАННЯ-РОСІЯ-ЧЕЧНЯ-ОБСТРІЛ

Анулювання:

Прохання анулювати замітку зі слаг-лайном ХХХХ і заголовком "ХХХХ", що була роздана в (час). Нова редакція цієї новини надійде пізніше.

Поправка. Вся робота кореспондентів, редакторів і випускових "Інтерфаксу" має будуватися на забезпеченні максимальної точності всіх заміток, що передаються. Будь-яка помилка вадить репутації агентства.

Спроба приховати помилку, зарегушувати її в наступних розширеннях завдає ще більшого удару, оскільки клієнти можуть запідозрити агентство в нечесній грі. Тому виявлену на стрічці помилку треба виправити якомога швидше.

Виправлення випускається під тим же слаг-лайном, що й хибна замітка, зі словом ПОПРАВКА на початку.

Заголовок повинен зберігатись (якщо тільки помилки не було допущено і в ньому) зі словом "ВИПРАВЛЕНО" на початку.

У другий тур виборів глави української держави, згідно з даними проведених у неділю екзитпулів, проходять Віктор Янукович і Юлія Тимошенко. На третьому місці – Сергій Тигипко.

Так, за даними Національного екзитпулу, на виборах Президента України за В.Януковича проголосували 31,5% виборців, за Ю. Тимошенко – 27,2%, за С. Тигипка – 13,5%, Арсенія Яценюка – 7,8%, Віктора Ющенка – 6%, Петра Симоненка – 2,8%, Володимира Литвина – 2,4% виборців.

Результати екзитпулу були оприлюднені в інформагентстві "ІнтерМедіа Консалтинг" о 20.00 в неділю. Екзитпул провели дві конкурентні структури – Центр ім. Разумкова і Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). Координатором проекту виступив фонд "Демократичні ініціативи".

За даними екзитпулу, проведеного на замовлення телеканалу "Інтер", на виборах Президента України за В. Януковича проголосували 36,6% виборців, за Ю. Тимошенко – 25,8%, за С. Тигипка – 13,5%, А. Яценюка – 6,6%, В. Ющенко – 5,2%, П. Симоненка – 3,2%, В. Литвина – 2% виборців.

Результати екзитпулу, проведеного на замовлення ТК "Інтер" спільно з трьома соціологічними компаніями ("Социс", "ФОМ-УКРАЇНА" і "Юкрейніан соціолоджі сервіс"), були оприлюднені в 20.00 у неділю в спеціальному випуску передачі "Подорожності".

Згідно з даними екзитпулу, оприлюдненого на ТРК "Україна" та проведеного на замовлення "Савік Шустер Студіо", за В.Януковича проголосували 34,7% виборців, за Ю. Тимошенко – 25%, за С. Тигипка – 13,41%, А.Яценюка – 6,87%, В. Ющенко – 5,61%, П. Симоненка – 3,17%, В.Литвина – 2,5% виборців.

За даними екзитпулу, ініційованого телеканалом ICTV та проведеного міжнародною соціологічною компанією GFK, за В.Януковича проголосували 35,06% виборців, за Ю. Тимошенко – 25,72%, за С. Тигипка – 13,41%, А. Яценюка – 6,87%, В. Ющенко – 5,61%, П. Симоненка – 3,17%, В. Литвина – 2,32% виборців. Результати екзитпулу оголошено в ефірі каналу ICTV також у неділю о 20.00.

Крім того, за результатами екзитпулу, проведеного Українським інститутом соціальних досліджень ім. Олександра Яременка на замовлення газети "Аргументи і факти в Україні", за В. Януковича проголосували 34,7% виборців, за Ю. Тимошенко – 24,8%, за С. Тигипка – 11,5%, А. Яценюка – 8,9%, В. Ющенко – 5,4%, П. Симоненка – 3,1%, В.Литвина – 2,2% виборців. Ре-

них засобів масової інформації. Згодом мобільний комплекс допомагав кореспондентам передавати фотоінформацію зі Сьєрра-Леоне, Казахстану, Чехії, Польщі, Швеції, США, інших країн світу, забезпечуючи редакції вітчизняних видань найсвіжішою інформацією.

У лютому-квітні 2002 року при Укрінформі працював Інформаційний центр зі сприяння офіційним зарубіжним спостерігачам на виборах до Верховної Ради, рад усіх рівнів і органів місцевого самоврядування в Україні. Він сприяв демократичній прозорості та відкритості для всього світу виборчих перегонів, став місцем проведення прес-конференцій, "круглих столів", бесід, зустрічей, дискусій, інших масових передвиборних заходів за участю спостерігачів Парламентської Асамблеї Ради Європи, Організації Безпеки і Співробітництва у Європі, Співдружності Незалежних Держав, Конгресу місцевих та районних влад Ради Європи, багатьох інших впливових міжнародних організацій. Матеріали про ці заходи поширювалися провідними інформаційними агентствами світу, зокрема Рейтер, Асошіейтед Прессе, ІТАР-ТАСС, Сінхуа, публікувались у таких авторитетних виданнях, як "Файненшл таймс", "Таймс", "Франкфуртер альгемайне" (ФРН), "Фігаро" (Франція), "Газета Виборча" (Польща), "Известия" (Російська Федерація), використовувалися у передачах Бі-Бі-Сі, "Голосу Америки", "Радіо Свобода", "Німецька хвиля". Інтернет-ресурси веб-сайту Інформаційного центру перевищили 15 тисяч сторінок текстових матеріалів та 1200 фотоілюстрацій.

Усі вони, записані на лазерні диски, були передані на зберігання до установ Державного комітету архівів України.

Укрінформ активно висвітлював офіційні заходи, що провадилися в Україні та за кордоном за участю Президента України, Прем'єр-міністра України, Голови Верховної Ради України.

Зміст матеріалів для вітчизняних преси, телебачення, радіо і закордонних передплатників істотно доповнювали зарубіжні кореспонденти агентства, мережа яких дедалі розширювалась. У третє тисячоліття Українське національне інформаційне агентство вступило визнаним учасником інформаційного ринку України, авторитетним партнером інформаційних агенцій багатьох країн світу.

Укрінформ: вихід на міжнародні інформаційні терени

Якщо стисло окреслити нинішню візитівку Укрінформу, то статистично вона матиме такий вигляд. Агентство щодоби продукує та поширює за різними напрямками до 1000 новин українською, англійською, російською та німецькою мовами і до 300 фотознімків. Маємо близько 15 власних сайтів, більшість з яких створено на підтримку важливих державних програм, у тому числі соціального спрямування, а також на виконання урядових рішень, як, приміром, "Євро-2012 – Україна". Ось-ось об'єднаємо всі наші інтернет-ресурси у потужний портал. Укрінформ сьогодні не уявити без активного та діяльного Всеукраїнського прес-центру з філіями у декількох обласних центрах.

Справді поворотними в історії агентства стали 90-ті роки минулого століття. І насамперед, у контексті його виходу на всесвітню орбіту. Першу міжнародну угоду Укрінформ уклав з Угорським телеграфним агентством МТІ. Наступним кроком стало налагодження тісних зв'язків з Польською Агенцією Пресою (ПАП), з якою особливо продуктивним був обмін фотоінформацією. Матеріали Укрінформу одержували українські газети США, Канади, Австралії, Румунії, багатьох інших країн. Крім того, що Укрінформ першим поширив на весь світ історичне повідомлення про проголошення України 24 серпня 1991 року незалежною державою, резонансними були також передані ним повідомлення про обрання в Україні у грудні 1991 року першого Президента, а також другого – у 1994-му, про прийом України до Парламентської асамблеї Ради Європи, про вивезення ядерної зброї з території нашої держави та інші.

З просуванням у світовий інформаційний простір Укрінформ здобув визнання міжнародного інформаційного співтовариства. У 1995 році агентство було прийнято до Європейського альянсу інформаційних агенцій (ЄАІА), де воно ось уже 13 років, за словами президента Альянсу Вольфганга Віслозіла (Австрія), "надійно представляє свою державу". Поступово розширювалось і коло зарубіжних партнерів Укрінформу, географія яких вийшла за межі Європи. До МТІ та ПАП додалися БТА (Болгарія), ЛУЗА (Порту-

Вибори Президента України 17 січня відбулися – голова ЦВК 11.43

Вибори Президента України 17 січня відбулися, заявив голова Центральної виборчої комісії Володимир Шаповал.

"Вибори Президента України 17 січня 2010 року відбулись, і це є доведеним фактом, який, я думаю, ніхто не заперечуватиме, – сказав він на прес-конференції у ЦВК в Києві.

18.01.2010

Ще приклад:

Міносвіти і виші спільно встановлюватимуть кількість пільговиків на один навчальний заклад України.

10.17

Міністерство освіти і науки затвердило квоту осіб, що мають право на позаконкурсне зарахування до вищого навчального закладу України, повідомляє прес-служба МОН.

Відповідно до наказу Міністра освіти Івана Вакарчука, підписаного 21 грудня 2009 року і зареєстрованого 29 грудня 2009 р., відтепер виші можуть, за узгодженням з МОН, визначати кількість місць для пільговиків. Єдина умова – мінімальна квота осіб, які мають право на позаконкурсне зарахування, становитиме не менше, ніж 25 % від обсягу держзамовлення на кожен напрям підготовки (спеціальність).

Водночас кожен виш має право збільшити цю квоту для пільговиків на свій розсуд.

15.01.2010

Розширення, узагальнення – це матеріал, що додає свіжі деталі й необхідний контекст до термінового матеріалу. Розширень може бути кілька – відповідно до надходження нової інформації або додавання бекграунду.

В ідеалі, одна новина може з'явитися на стрічці як серія розширень під одним слаг-лайном з номерами, що збільшуються.

Якщо замітку було написано грамотно, то перше розширення починається з нього, а нові елементи та бекграунд додаються внизу.

Якщо за темою було кілька термінових матеріалів, то один із них стає лідом, а решта приєднуються знизу, відповідно до зменшення важливості. Наприклад:

У другий тур президентських виборів в Україні, згідно з даними екзитполів, проходять Янукович і Тимошенко

20:37

Формати заміток

Флеш – це коротке оперативне повідомлення, що передає суть важливої події або принципово важливого висловлювання у дватри рядки. Флеш випереджає вихід самої новини, чим забезпечує швидке донесення до передплатника суті того, що відбулося.

У флеші завжди має бути вказане джерело інформації (крім випадків, коли свідком події став сам кореспондент "Інтерфаксу").

Стилістика флешу відповідає стилістиці заголовків. Флеші треба писати простою зрозумілою мовою, розкривати суть думки ньюзмейкера або суті події. Використання бюрократичних зворотів недопустимо.

Флеш може містити тільки одну думку. Наприклад:

Україна надасть гуманітарну допомогу Республіці Гаїті.

10.17 15.01 2010

Україна надасть гуманітарну допомогу Республіці Гаїті, повідомляє прес-служба Міністерства закордонних справ України.

Ще один приклад:

Ющенко в п'ятницю візьме участь у презентації книги вибраних виступів президента України.

10.51 15.1 2010

У п'ятницю, 15 січня, о 12.00 за участю глави держави відбудеться презентація книги вибраних виступів Президента України Віктора Ющенка "До нації", повідомляє прес-служба Президента.

Якщо у висловлюванні ньюзмейкера міститься дві чи більше важливих думок, вони мають бути оформлені окремими флешами з різними слаг-лайнми.

Термінова замітка (urgent) – може бути самостійним матеріалом про подію чи висловлювання або розвивати флеш. В останньому випадку термінова замітка має з'явитися не пізніше, ніж через п'ять хвилин після виходу флеша.

Термінова замітка, як правило, складається із двох, щонайбільше трьох абзаців.

Перший абзац містить ясний, позбавлений технічних деталей та бюрократичних зворотів виклад суті того, що відбулось, елемент часу, а також вказівку на джерело інформації. Другий абзац повинен містити цитату ньюзмейкера або посилання на документ.

Якщо є потреба, можна додати третій абзац, який повідомляє ключовий бекграунд і контекст події. В ідеалі все це повинно бути сформульоване в одній фразі і введене до ліду. *Наприклад:*

галія), АРА (Австрія), ТАСР (Словаччина), ТАНЮГ (Сербія), ІТАР-ТАСС (Росія), АА (Туреччина), Сінхуа (Китай), САНА (Сирія), Преса Латина (Південна Америка), Радіо Бразилії, ХІНА (Хорватія) та інші.

Розширення географії інформаційної присутності агентства відбувається останнім часом за рахунок, з-поміж іншого, зацікавлення його продукцією з боку арабського світу і країн тихоокеанського та азійського регіонів. Так, у листопаді 2009 року було підписано угоду про обмін інформацією з еміратським інформаційним агентством ВАМ, на завершальній стадії підготовки – договірні документи з колегами з Йорданії ("Петра"), Марокко ("Магриб Араб Прес"), а також з індійським інформагентством "Прес Траст оф Індія".

Загалом сьогодні Укрінформ співпрацює за двосторонніми угодами майже з 50 потужними зарубіжними інформаційними службами. За його ініціативою у травні 2005 року в Києві було проведено установчу конференцію, на якій створено Причорноморську асоціацію національних інформаційних агентств (ПАНІА). До її складу ввійшли національні агенції 13 держав, серед яких Болгарія, Греція, Росія, Туреччина, Україна, Румунія та ін. Рішення конференції матеріалізовано у сайт ПАНІА, на якому англійською, українською та російською мовами представлені найголовніші новини життя країн Чорноморського басейну, в тому числі фотосюжети, матеріали, присвячені їх спільним проблемам. У 2008 році на другій конференції ПАНІА у місті Помор'є (Болгарія) до Асоціації додалися агенції ще трьох країн.

Важливим складником роботи Укрінформу, спрямованим на подальшу інтеграцію у світовий інформаційний простір, поліпшення іміджу України у світі є підготовка та поширення фотоінформації. Цей напрям – класичний у діяльності агентства, його фотослужба протягом багатьох десятиліть була однією з найпрофесійніших і найпотужніших. Але суттєві зміни в інформаційній сфері нашої держави, поступовий вихід на чільні позиції приватного сектору максимально загострили конкуренцію на інформаційному ринку. Все це, а також мета утвердитися на європейському та світовому інформаційних ринках підштовхнули до перегляду пріоритетів у творчій політиці Укрінформу, змусили агентство більше уваги приділяти розвиткові фотослужби, її технічному переоснащенню, інтелектуальному оновленню. Фотоінформації, що готується репортерами Укрінформу, було надано підписи іноземними мовами. Було також

суттєво посилено маркетингову службу, підвищено вимоги до якості фотознімків, їх тематики.

Як результат, до традиційних – вітчизняних споживачів фотопродукції агентства додалися зарубіжні. Серед них – Фактіва та PHOTOSHOP (Великобританія), Національна Агенція Новин Республіки Корея, Spektrum PICTURES (Чехія), Кіодо Ньюз (Японія), SIPA Press (Франція), "Лехтикува" (Фінляндія) тощо. І кількість їх постійно зростає.

Фотослужба Укрінформу заявила про себе також змістовними фотовиставками. Наймасштабніша з них "Україна – незалежна держава" успішно експонувалась і дістала схвальні відгуки на міжнародному медіафорумі восени 2006 року у Києві, на Варшавському книжковому ярмарку, під час презентації культурної сфери України у Страсбурзі в 2007 році. "Це справжній фотосшедевр, створений репортерами Укрінформу", відгукнувся тодішній міністр культури України Юрій Богуцький. Так само схвально оцінив її Надзвичайний і Повноважний посол України у Польщі Олександр Моцик.

Урядовими рішеннями Укрінформ інтегровано у механізми реалізації багатьох державних програм, зокрема Державної програми забезпечення позитивного міжнародного іміджу, державних програм інформування громадськості з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. Згідно з цими програмами на базі агентства створено прес-клуб як засіб забезпечення системної комунікації між представниками державних структур, залучених у співробітництво України з НАТО і ЄС, українських та міжнародних експертів з представниками українських мас-медіа.

У реалізації Плану заходів щодо виконання Державної програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України важливу роль відіграє Всеукраїнський прес-центр. Тут відбуваються десятки прес-конференцій, "круглих столів", семінарів з різноманітних питань євроінтеграційної політики України. Доволі плідно на базі Укрінформу працює українсько-польський прес-клуб "Україна та розширена Європа: порядок денний". Кореспонденти Укрінформу у Києві, регіонах та за кордоном регулярно відстежують та висвітлюють події про відносини нашої держави з Євросоюзом, Радою Європи, НАТО.

Щороку готується близько двох тисяч інформаційних матеріалів, у тому числі інтерв'ю та актуальних коментарів, сотні фотоматеріалів для вітчизняних і зарубіжних споживачів про-

Керівник підрозділу мусить знати від автора, хто приховується за анонімом, що став джерелом інформації, яку публікує агентство.

Деталі

Репортажні деталі бувають важливими для відчуття контексту, атмосфери події. Такі деталі, звісно, мають бути доречними й відповідними до загального стилю новини.

У більшості випадків новину прикрасить спостереження автора, що *"президент вийшов до журналістів у футболці й шортах"*. Або що учасники зборів акціонерів ухвалили рішення про затвердження нового статуту *"глибокої ночі"*. Говорячи про ту чи ту подію, автор може зауважити, що вона була, наприклад, *"несподіваною"*.

У фінансовій інформації особливу увагу приділяють точності та коректності даних.

Так, якщо йдеться про прибуток, то доконче слід уточнити, про який саме прибуток ідеться – чистий, доподатковий чи ще якийсь. Коли ж мовиться про кредит, то потрібно уточнювати його обсяг, термін, наявність особливих умов (наприклад, з відтермінуванням погашення). Якщо кошти виділяються траншами, це теж треба застережити.

Не гоже плутати відсоток з відсотковим пунктом: якщо показник знизився з 10 % до 9 %, *то зниження становитиме один відсотковий пункт, а не відсоток!*

Слід звертати увагу на різницю між формулюванням *"виробництво в 2008 році зросло на 1,5 %" і "обсяг виробництва становив у 2008 році 101,5 % до рівня попереднього року"*. За змістом вони однакові.

Для уникнення двозначності ліпше писати про зростання у відсотках (...зріс на стільки-то відсотків), якщо зростання перевищує 100 %, то краще написати, що *"виробництво подвоїлося"*.

Поширена помилка: *"курс гривні знизився з 9 грн/\$ 1 до 8 грн/\$1"*. Насправді курс гривні зріс, а курс долара знизився!

Якщо в новині наводяться показники у гривнях, латах, кронах та іншій валюті, треба вказувати курс до долара.

У підсумковому варіанті важливої новини про компанію варто вказати зміну в котируванні акцій, якщо воно відбулося під впливом даного повідомлення.

цифіку мови оратора тощо. Треба вибирати найяскравіші цитати й не варто боятися, що в них використовується розмовна мова. Якщо цитати надто довгі, їх краще коротко переказати. У більшості випадків переказ сприймається краще від уживання неповних цитат.

Іноді можна використовувати у повідомленні висловлювання "в лапках", що мають оцінний характер або важливі саме в тому формулюванні, в якому їх було висловлено. Але після цього (одразу ж або далі в замітці) повинна бути вся цитата, що містить висловлювання у "лапках" у повному контексті. Наприклад:

Міністерство закордонних справ України вважає заяви президента Чечні Рамзана Кадирова щодо України "відверто агресивними" й "по суті мілітаристськими".

"Відверто агресивні, по суті мілітаристські заяви російського високопосадовця вносять абсолютно неприйнятні акценти в атмосферу партнерства та взаємоповаги між народами України та Росії", – йдеться в коментарі МЗС України, розміщеному на офіційному сайті відомства у четвер.

Для перевірки точності цитат, одержаних у процесі спілкування з ньюзмейкерами, слід користуватися диктофоном. Щоб домогтися гарних цитат, треба ставити перед співрозмовником такі запитання, котрі не передбачають відповіді "так" або "ні".

Посилання

Посилання, як правило, подаються уже в ліді. При цьому треба виявляти максимальну уважність у посиланнях, особливо в тих випадках, коли йдеться про анонімні джерела.

Агентство не пише *"як стало відомо "Інтерфаксу"*. Якщо джерело надійне, але немає можливості назвати його, автор може написати, що це сказало джерело *"близьке до такого-то або що про це говорять у колах, наближених до..."*.

У новині має бути фраза, яка свідчить про те, що агентство намагалось одержати офіційний коментар на цю тему від уповноваженої особи *(у прес-службі не підтвердили, але й не спростували цю інформацію)*.

Не пишеть *"заявили учасники ринку"* або *"сказали аналітики"*, якщо наводиться конкретна цитата. Схожі речі допустимі лише в ліді, коли даються узагальнена думка і загальне посилання *(...вважає більшість опитаних агентством "Інтерфакс" аналітиків)*.

дукції Укрінформу (районні, міськрайонні, обласні, регіональні, центральні друковані видання, телерадіокомпанії, інтернет-видання, а також посольства і представництва України за кордоном, національні інформаційні агентства країн близького й далекого зарубіжжя, з якими Укрінформ співпрацює на договірних засадах).

Варто зазначити, що на активізацію роботи по інтеграції Українського національного інформ агентства у європейський і світовий інформаційний простір спрямовано чимало заходів. До таких, з-поміж іншого, слід віднести створення власних радіо- і відеослужб. Ці, без сумніву, важливі напрями – серед пріоритетних проектів, що їх упроваджує агентство. Радіослужба, приміром, уже заявила про себе дайджестами інформаційних українськомовних радіопрограм, які виходять в ефір не лише в Україні, а й за її межами.

Дебютом, до того ж успішним, у телеєфірі можна вважати телеміст Київ-Брюссель, проведений Укрінформом спільно з Інформаційним центром НАТО в Україні з нагоди 10-річчя Хартії "Україна – НАТО". Усеукраїнському прес-центрі агентства, обладнаному веб-камерами, зібралися тоді керівники міністерств і відомств, зарубіжні дипломати, політики, громадські діячі, журналісти. З телестудії у Брюсселі з ними спілкувалися генеральний секретар НАТО Яап де Хооп Схеффер.

Своєрідна дипломатична місія Укрінформу, його інтегрування у світовий інформаційний простір мають ще один важливий напрям. Це – розбудова власної кореспондентської мережі за кордоном. І хоча через брак коштів ця робота реалізується не так швидко, як вимагає час, сьогодні все ж корпункти агентства вже діють у Брюсселі, Берліні, Будапешті, Варшаві, Софії, Вашингтоні, Пекіні, Абу-Дабі, у столицях інших країн. На черзі відкриття їх у Парижі, Дамаску, Лондоні.

Найголовніше завдання укрінформівських працівників – гідно представляти інформаційний складник українського суспільства, готувати ексклюзивні матеріали на актуальні теми, які прямо чи опосередковано зачіпають інтереси України або можуть бути цікавими для українського політикуму та пересічних громадян. І, як засвідчує плин часу, власкорівському корпусу агентства вдається це робити. Один із яскравих прикладів – день виборів до Верховної Ради 30 вересня 2007 року. Протягом дня зарубіжні репортери Укрінформу не лише передали близько сотні інформаційних повідомлень про перебіг виборчих перемовин за участю громадян України, а й живим голосом виходили

у прямий радіо- і телеэфір через студії Національної радіокомпанії України та Першого ділового каналу, з яким Укрінформ реалізував спільний творчий проект.

За оцінкою тодішнього Президента України Віктора Ющенка, висловленою у привітанні з нагоди 90-ліття Укрінформу, "агентство стало потужною підтримкою у створенні національного інформаційного простору та унікальною школою журналістської майстерності".

Власне, здавна вважається, що Укрінформ – це школа. Школа майстерності, мобільності, оперативності, відповідальності, точності... А сьогодні ще – й техніко-технологічної грамотності. І це справді так. Хто пройшов школу агентства, може працювати в будь-якому ЗМІ. Та й не лише ЗМІ, бо Укрінформ став ще й кузницею дипломатичних кадрів, корпус яких у різні часи поповнили і нині успішно працюють на різних постах, у тому числі й найвищих, Олександр Гірич, Ігор Мельничук, Аліса Рибіна, Віталій Федянин, Андрій Веселовський та інші.

Репортери, фотокори, редактори, програмісти, технологи – були і є головною цінністю агентства.

А ще в колективі усталилося непорушне правило: журналісти Укрінформу – перші там, де найважче. З історією партизанського руху в Україні у роки Великої Вітчизняної війни нерозривне ім'я фотокореспондента РАТАУ Якова Давидзона. Перші фото зруйнованого четвертого реактора Чорнобильської АЕС, надруковані на початку травня 1986 року практично всіма газетами Європи, Азії та Америки, зробив з гелікоптера фотокореспондент РАТАУ Володимир Репік, який і сьогодні відповідально виконує улюблену справу як фотокореспондент Укрінформу. Разом з ним літопис жахливої катастрофи практично з перших її днів вели Володимир Жуківський, Михайло Волобуєв, Сергій Баликов, Валентин Вернидубенко, Анатолій Піддубний, автор цих рядків, інші наші колеги, які належать до когорти укрінформівців.

Репортери агентства першими десантувались у зруйновані жахливим землетрусом у грудні 1988 року вірменські міста Спітак і Кіровакан та передали звідти свої репортажі. Першими були кореспонденти Укрінформу й серед тих, хто залишив для історії розповідь про трагедії на шахтах Донбасу, витікання аміаку на Львівщині, повені у західних регіонах України, наслідки спустошувальних і смертоносних вибухів у будинках Дніпропетровська та Євпаторії тощо.

Бо це і є щоденна робота Укрінформу.

У ліді, як і в заголовку, перевагу слід віддавати активному стану, простим словам. Лід, безумовно, не повинен складатись із цитати. Якщо новина починається думкою якоїсь поважної особи, то в ліді цю думку викладають коротко, у переказі, а цитата наводиться у другому абзаці як підтвердження.

У ліді слід уникати зайвої інформації, що відвертає од головної думки. Така вимога стосується другорядних цифр, деталей, обставин одержання інформації. Усе це можна викласти у другому або третьому абзацах.

У ліді також слід давати коротку характеристику (до чотирьох слів) ньюзмейкерів, організації чи компанії, про які йдеться. Читач повинен мати уявлення, чому його може зацікавити новина про цю компанію або думка цього ньюзмейкера.

Цифри в ліді, на відміну від заголовка, треба подавати точні. А водночас треба стежити, щоб читач міг одразу ж зрозуміти, а не болісно вираховувати, скільки знаків стоїть після коми (після коми має бути не більше трьох знаків!). Наприклад:

не 5493,979 тис. грн, а 5,494 млрд. грн.

Якщо автор має порівняльну та абсолютну цифри, то в ліді ліпше вжити порівняльну, залишивши абсолютну для другого абзацу. Лід в ідеалі не повинен містити більше однієї-двох цифр. Виняток становлять матеріали, написані у специфічних для фінансово-економічних стрічок форматах.

Бекграунд

Бекграунд містить інформацію, потрібну для розуміння новини: передісторію події, основні дані про компанію чи ньюзмейкера.

Як правило, бекграунд ставлять у кінці новини, але в складних для розуміння випадках довідкову інформацію розташовують ближче до ліду. Йому часто передують вставні слова – наприклад: "Як повідомлялось давніше..." або "Нагадаємо, давніше..."

Цитати "священні".

Цитати надають новині достовірності й прикрашають її важливими деталями. Цитати часто виконують ту ж роль, що й "картинка" в телевізійному репортажі, вони передають емоції та відчуття людей, пов'язані з подією, містять думки. Без цитат новина має вигляд відірваного, далекого від життя і дійсності повідомлення.

Цитати використовуються, щоб документально обґрунтувати й підтвердити заяву; надати їй конкретності; передати спе-

УКРАЇНА-ПРЕЗИДЕНТ-ОПОЗИЦІЯ-АКЦІЇ РОСІЯ-ЛІТАК-ПАДІННЯ

Агентство вимагає, щоб слаг-лайн був конкретним, обходився без прикметників, використовував тільки загальновідомі аббревіатури.

Заголовок

Заголовок викладає суть новини коротким реченням, містить головну думку. З нього має бути зрозуміло, що відбулося. В заголовку треба вказувати країну або регіон, де трапилася подія. Наприклад:

В Україні силові структури одержали нову стрілецьку зброю з НАТОвським стандартом патронів.

Вибори президента України 17 січня відбулися – голова ЦВК.

Заголовок являє собою просте (без ком) речення, до складу якого здебільшого входить 76 знаків (один рядок). Якщо ж заголовок містить більшу кількість знаків, він не повинен виходити за межі двох рядків. Активний стан завжди бажаніший за пасивний, бо він зрозуміліший і енергійніший. В ньому також віддають перевагу коротким словам перед довгими. Допускається використання скорочень – не "Росія", а РФ; не "гривні", а "грн", не "Центральна виборча комісія", а "ЦВК". В заголовку слід уникати зайвої деталізації, цифри бажано округлювати. До речі, не рекомендується починати заголовок із цифри чи прийменника.

Якщо в заголовку міститься думка, важливе або несподіване висловлювання відомого ньюзмейкера, то вже в заголовку треба подати посилання на джерело – через тире, кому або двокрапку. Наприклад :

Політика безпеки є суверенною справою держави – Ющенко.

Медведев: у Росії нема і не може бути своїх кандидатів на президентських виборах в Україні.

У заголовку не ставлять ініціали, якщо згадується відома всім людина. Досить написати тільки прізвище (Ющенко, Тимошенко, Янукович і т. п.) Якщо ж людина не дуже відома, пишеться повністю ім'я та прізвище або просто посада, або посада і прізвище. Наприклад: *глава МЗС; директор фонду Ілько Кучерів; адмірал Кожин.*

Перший абзац – ЛІД

Лід має містити чотири ключових елементи: *що відбулося, де, коли, звідки ми це знаємо.* Відсутність хоч би одного із цих елементів робить лід неповноцінним.

Інформаційна продукція агентства

Розповідь про інформаційну продукцію агентства почнемо з опису рубрики "Анонси". Вона містить повідомлення про події суспільно-політичного, економічного та культурного життя України, її столиці та регіонів, про життя закордону. Повідомлення, зрозуміло, не про всі події, а лише про найважливіші. В них подаються відомості про місце і час проведення заходів, короткі довідки щодо наступних подій, акредитацію журналістів, контактні телефони.

Анонси бувають двох типів – щоденні і тижневі. Щоденні анонси виходять двічі на день – о 15.00 та 18.00. Тижневі публікуються по п'ятницях і розраховані на прийдешні 3–5 днів. В обох випадках анонси даються двома мовами – українською та російською.

Анонси допомагають редакціям заздалегідь підготуватися до висвітлення наступних подій, рівномірно розподілити навантаження на працівників.

Оперативні стрічки

Усю поточну інформацію, а це здебільшого новини про події в нашій країні та за кордоном, агентство викладає на **Єдиній подієвій стрічці "Укрінформ: новини"**.

Про найважливіші з них воно інформує одним реченням. З таких повідомлень-речень складається "Дайджест новин", що подається найпершим на головній інтернет-сторінці агентства.

Важливо зазначити, що всі повідомлення агентство доводить до відома користувачів у режимі реального часу, що дає можливість відстежувати розвиток подій в Україні та світі. Важливо й те, що всі повідомлення впорядковано за тематикою. Це теж зручно для користувачів. Бо за тематичним спрямуванням вони легко знаходять потрібне повідомлення.

Познайомимось зі змістом основних тематичних рубрик Єдиної подієвої стрічки агентства.

Політика – під цією рубрикою викладається широкий спектр повідомлень про події в Україні та за кордоном. Висловлювання, заяви, оперативні відгуки представників різних політичних сил на процеси, суспільні явища, проблемні ситуації. Тут же коментарі державних діячів, політологів, правознавців.

Соціальна сфера – повідомлення про державну політику в соціальній сфері. Інформація щодо реалізації зобов'язань уряду, відповідних програм, заходів. Інтерв'ю, коментарі, з керівниками, провідними фахівцями Міністерства праці та соціальної політики, Пенсійного фонду України, інших відомств. Зміни в законодавстві, роз'яснення, консультації.

Суспільство і час – повідомлення, інтерв'ю, коментарі з актуальних питань суспільного життя, суспільні проблеми. Компетентні роз'яснення. Цікаві дослідження в історичному аспекті й контексті сьогодення.

Освіта, наука, культура – інформація стосовно процесів, подій у сфері освіти, науки, культури. Реформи у вищій і середній школах. Законодавчі акти в освітній та науковій галузях, розпорядження відповідних міністерств. Методичні поради з питань розвитку галузей. Культурно-мистецькі заходи, фестивалі, виставки, гастролі, театральна діяльність, акторське середовище. Книговидавнича справа, літературні процеси.

Медицина – інформація про медичну галузь та шляхи її розвитку. Найновіші досягнення та перспективні напрями. Рішення органів влади у сфері охорони здоров'я. Успіхи вітчизняних фахівців і розробки зарубіжних колег. Фармакологія, біологія, генетика. Природні аспекти медицини. Нетрадиційна медицина.

Оборона та безпека – офіційна, подієва інформація про зміцнення обороноздатності країни. Діяльність правоохоронних органів. Співробітництво з міжнародними організаціями у сфері боротьби зі злочинністю, зокрема наркоманією, торгівлею людьми. Викорінення корупції та хабарництва. Хід розслідування резонансних справ. Актуальні питання – тематика розповідей керівників силових міністерств та відомств.

Спорт – найцікавіші події у світі вітчизняного та зарубіжного спорту. Найпрестижніші змагання, рекорди, чемпіонати Європи і світу. Під рубрикою "Зірки спорту" – інтерв'ю, коментарі, замальовки. Добірки матеріалів про підготовку до футбольного чемпіонату "Євро – 2012".

Регіони – події в областях та АР Крим. Новини політичного, соціального, економічного життя. Діяльність органів виконавчої влади й місцевого самоврядування. Робота провідних підприємств, компаній. Інвестиційні можливості регіонів. Реалізація державних програм щодо розвитку територій, галузей. Проблеми села та їх вирішення. Джерело – повідомлення регіональних кореспондентів.

рові спокійно скорочувати її знизу, й не боятися того, що якісь ключові елементи новини буде втрачено.

"Скелет" замітки:

Лід складається з п'яти рядків. Він повідомляє без зайвих деталей головний зміст інформації, містить елемент часу і вказує на джерело інформації. Лід має інтригу, що змушує споживача прочитати повідомлення до кінця. Лід повторює заголовок за змістом, але, як правило, йому не тотожний, оскільки розвиває і уточнює зміст заголовка.

"Золота цитата", що підкріплює лід. Цитата винятково важлива, оскільки читачі прагнуть не тільки знати, що сказав ньюзмейкер, а й те, як саме він це сказав. Агентство вважає за необхідне використовувати тільки повну цитату, тобто ту, яка містить закінчене речення. Треба вибирати найяскравіші, цікаві за формою і змістом висловлювання. Точність цитати має бути абсолютною, що забезпечує агентство і автора від можливих претензій.

Один чи два абзаци, що містять контекст та бекграунд, потрібні для розуміння новини.

У структурі замітки виділяють також заголовок та слаг-лайн.

Слаг-лайн

Пишеться для орієнтації читача в темі і предметі новини. Його основні завдання:

- дозволити читачеві швидко оцінити, чи входить ця новина в коло його інтересів;
- допомогти в пошуку потрібних статей по країні, компанії, галузі, події тощо.

Обов'язкові елементи слаг-лайна:

– геополітична приналежність події – країна (РОСІЯ, УКРАЇНА, США або ЄВРОПА, ЄС і т. п.); або велика міжнародна організація (МВФ, ВБ, ЄБРР та ін.).

– суб'єкт новини – компанія, відомство, персона, регіон, галузь і т. п., тобто ЩО або ХТО виступає активною діючою особою новини (МІНТРАНС, БЕРЕЗОВСЬКИЙ, ДЕРЖДУМА, ПРЕЗИДЕНТ).

– Інформаційний привід як об'єкт новини (ВІЗИТ, НАПАД, НАРАДА).

Схема побудови слаг-лайна: КРАЇНА-СУБ'ЄКТ-ПРИВІД.

Слаг-лайн повинен складатися з трьох-чотирьох слів і йти від загального (країна, іноді галузь) до конкретного. Наприклад:

Основні вимоги до стилю

Новина має бути зрозумілою. Найцікавіша та найточніша новина, якщо вона буде неправильно витлумачена або взагалі незрозуміла, – це марно витрачений час і втрачені гроші. Тому журналіст не має права писати в новинах про те, чого сам не зрозумів. Краще витратити час на уточнення, ніж потім давати поправку.

Новина має бути цікавою. Вона може зацікавити клієнта лише в тому разі, коли містить нову інформацію, сфокусована на ключових яскравих фактах, пояснює, як подія може вплинути на суспільство чи фінансові ринки, вказує на подальші можливості розвитку подій.

Читачі шукають у наших новинах передусім відповідь на запитання: "Що буде далі?"

По можливості новина має бути "людяною" – містити цікаві образні цитати, характерні деталі, апелювати до інтересів та почуттів людини, подавати в бекграунді факти, що дають базу для порівняння та оцінки подій.

Не можна задовольнятися тільки тим, що лежить на поверхні або наслідувати стиль бюрократичного документа чи нудного прес-релізу.

Якщо всі одержують однакову інформацію про якусь подію, то виграє той, хто знаходить несподіваний поворот проблеми, надає передплатникам найцікавіші додаткові факти та коментарі.

Робити все, щоб уникати рутини й намагатися повідомляти читачам те, що не лежить на поверхні.

Новина має бути чітко викладена. Журналістові треба використовувати прості й зрозумілі слова, уникати спеціальних термінів, аби кожен зацікавлений читач зміг зрозуміти новину.

Кореспондент, який добре розібрався в проблемі, завжди зможе викласти її простою мовою. Вживання розпливчастих "бюрократизмів", ускладненої мови свідчить про недостатнє розуміння проблем, а отже, крім нелегкої для читання інформації, створює небезпеку помилок.

Клієнти читають новини агентства для того, щоб одержати чітке й зрозуміле уявлення про суть події.

Основні вимоги до структури замітки

Будь-яка замітка створюється за принципом "перевернутої піраміди", тобто другорядні деталі мають розташовуватись у тексті після основних. Така манера викладу дозволяє редакто-

Офіційні документи – повні тексти законів України, указів і розпоряджень Президента, постанов Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, інших документів державної ваги. Коментарі до них.

Стрічка "Економічні новини"

Найвагоміші економічні новини. Ситуація у провідній галузі. Шляхи розвитку, зміцнення економіки, подолання кризових явищ. Упровадження досягнень науки, технічного прогресу. Діяльність органів виконавчої влади різних рівнів у цьому напрямі. Реалізація державних і регіональних програм. Правові питання. Цінова політика. Результати досліджень ринків. Експресогляди галузей економіки.

Стрічка "Економічні новини" виходить п'ять разів на тиждень в українській та російській версіях – до 100 повідомлень на добу.

Основні рубрики.

Агропромисловий комплекс – оперативна інформація, аналітичні кореспонденції, матеріали інших жанрів про стан справ у сільському господарстві. Рослинництво, тваринництво, технічне забезпечення галузей. Переробка сільгосппродукції. Розвиток земельних відносин. Лізингові послуги, дорадницькі служби в агросфері. Хід сезонних робіт.

Гірничо-металургійний комплекс – першочергові завдання та їх виконання щодо зміцнення галузі. Найновіші досягнення, технічний прогрес, модернізація. Ефективність виробництва, його організація. Міжнародні контакти. Про це – в матеріалах різних жанрів.

Фінанси – ситуація у фінансово-банківській сфері, на товарно-біржових ринках.

Інвестиційний процес. Фінансування, кредитування, співвідношення валют та цінних металів. Зарубіжний фінансовий світ. Подієва інформація, коментарі, огляди.

Військово-промисловий комплекс, авіація та космонавтика – новини оборонно-промислового комплексу. Вітчизняний і світовий ринки. Військово-технічне співробітництво. Авіаційні та космічні програми. Повітряний транспорт. Міжнародні конференції, виставки, салони.

Стрічка "Міжнародне життя"

Найважливіші події за кордоном. Політична, соціальна обстановка у країнах Європи, Азії, Америки, в СНД. Зовнішня

політика держави. Суть двосторонніх та багатосторонніх відносин. Офіційне перебування в Україні зарубіжних гостей, висловлювання державних і політичних діячів з актуальних питань. Офіційні візити керівників, високих посадових осіб за кордоном. Оперативні повідомлення, пошукова, ексклюзивна інформація, звіти від власних кореспондентів Укрінформу.

Стрічка "Міжнародне життя" виходить щоденно в українській та російській версіях – до 50 повідомлень на добу.

Стрічка "Новини України"

Суспільно-політичне, соціально-культурне життя країни, діяльність виконавчої, законодавчої, судової гілок влади, політичних партій і громадських організацій – в оперативній інформації. Офіційні повідомлення про події, у тому числі – в регіонах. Уся ця інформпродукція зорієнтована передусім на закордонного споживача, український дипломатичний корпус. Акцент: зовнішня політика держави, позиція щодо неї європейських держав.

Стрічка "Новини України" виходить у трьох версіях: українською, російською та англійською мовами – до 50 повідомлень на добу.

Стрічка "Укрінформ: фотоновини"

Відображення мовою фотоінформації багатогранного життя України та зарубіжних країн, де акредитовані власкори агентства. Тематичний напрям фотопродукції позначений рубриками:

Влада і політика;

Суспільство і час;

Економіка;

Сільське господарство;

Культура, освіта, наука;

Оборона та безпека;

Спорт;

За рубежем;

Рідний край.

Стрічка "Фотоновини" виходить щоденно в українській та російській версіях – до 180 фотоінформацій; англійською мовою подається скорочена версія.

Додамо, що з 1999 року агентство збрало на фотосервері понад 170 тисяч фотодокументів. Тепер це найбільша електронна база фотоданих в Україні. Пошукова система сервера дає мож-

Новина має бути точною і щодо використаних у ній термінів.

Щоб бути точним, треба спиратися на точні прямі, не вирвані з контексту цитати, а також на цифри і факти.

Журналіст не завжди може, надто ж коли йдеться про термінові матеріали, негайно підтвердити правдивість усієї інформації, що надійшла до нього. Але він може й повинен забезпечити точність викладу тієї інформації, яка є в його розпорядженні. Це досягається безпомилковою вказівкою на джерело інформації, на час і обставин її поширення, цифри, цитати, формулювання, назви посад і термінів.

Якщо припустилися помилки, її треба визнати і якомога швидше виправити в узвичаєному порядку.

Збалансованість. Журналіст має прагнути зробити будь-яку замітку збалансованою та об'єктивною, дати передплатникам якомога ширше уявлення про основні думки стосовно названої події чи проблеми.

Як інформаційне агентство "Інтерфакс" не може висловлювати свою думку щодо висвітлюваної теми.

Якщо воно пише про висловлювання ньюзмейкера А стосовно якихось дій чи висловлювань ньюзмейкера Б (це може бути людина чи організація), то агентство має надати ньюзмейкерові Б можливість висловити свою точку зору якомога швидше.

Якщо агентство заторкує проблему, стосовно якої думки провідних громадських, політичних діячів або ринкових гравців не збігаються, то воно прагне хоч би у бекграунді повідомити, які альтернативні думки існують щодо цієї проблеми.

Повнота інформації. Якість роботи кореспондента інформаційного агентства неможливо оцінити, прочитавши одну, хай навіть і дуже якісну новину. Гарна робота – це якнайповніше висвітлення теми.

Тема вважається вичерпною тоді, коли в читача не залишається ніяких запитань. Тому в новинах мають подаватися не тільки повідомлення про саму подію, а й інформація про те, чому вона сталась, як ця подія співвідноситься з іншими, на що вона вплине, чи були такі події давніше та чим вони закінчувалися.

Обов'язок журналіста – як кореспондента, так і випускового редактора – це постійний самостійний пошук нових аспектів висвітлюваної події. Працівники агентства повинні постійно ставити перед собою питання: чого ми ще не знаємо з цієї теми, який має бути наступний крок у її висвітленні?..

Інформаційний стандарт групи "Інтерфакс"

Новина "Інтерфаксу" має бути оперативною, достовірною та об'єктивною, містити всю інформацію, потрібну для оцінки важливості й наслідків події, про яку йдеться, бути зрозумілою, чітко акцентувати увагу на головному.

Гарна новина – це поєднання наших творчих зусиль, спрямованих на пошук цікавої, вичерпної, ексклюзивної інформації та чіткого дотримання інформаційної технології.

Агентство подає новини, щоб на їх основі клієнти мали змогу приймати рішення. Найдорожче, що є в нас – це довіра наших передплатників, ми повинні зробити все від нас залежне, щоб не допускати появи неоперативної, спотвореної чи однобічної інформації.

Основні вимоги до змісту заміток

Швидкість. Час виходу новин про ключові події – основа конкурентноздатності інформаційного агентства.

Прагнення бути першим важливе у будь-якому випадку, але воно стає абсолютним пріоритетом, коли йдеться про ключові події, тобто про ті з них, які викликають найбільший суспільний резонанс. Найважливіші новини упродовж короткого часу можуть спричинити зміну котирування на ринку, запізнення з такими новинами означає цілком конкретні фінансові втрати для наших клієнтів.

Здатність першим дізнаватися про головні події свідчить про високий ступінь професіоналізму журналіста, про наявність у нього надійних і широких зв'язків та джерел інформації, про розуміння ним того, що є новиною, а що нею не є.

Швидкість виходу новин – це прямий наслідок уміння журналіста виділити найголовніше із почутого, прочитаного або побаченого, втілити повідомлення в адекватну і зрозумілу форму, його здатності чітко дотриматися правила передачі термінових матеріалів, викладених у Стандарті.

Точність. Достовірність усіх викладених у повідомленні фактів – це безкомпромісна вимога, що нею за жодних обставин не можна поступатися. Зроби швидко, але, передусім, зроби правильно.

Усі базові складники новини має перевірити автор. Він цілком вито відповідає за правильність фактів, цитат, посилань, назв організацій, прізвищ та посад.

лівість знаходити фотоматеріали у режимі пошуку за різними запитамі: дата, номер, ключове слово, рубрика, зміст тощо.

Інформаційні вісники, бюлетені та щотижневики агентства

Вісник "Новини України" містить найважливіші повідомлення про події суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного життя України, зовнішню політику держави, її курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію, членство в СОТ. Контакти зі світовим українством, етнокультурна політика.

Вісник виходить щоденно українською, російською та англійською мовами; німецькою – на замовлення. Містить до 50 повідомлень.

Щоп'ятниці вісник виходить із додатком, у якому повідомляється про найбільш резонансні події з відповідними коментарями до них, інші аналітичні матеріали.

Вісник "Панорама плюс" подає різноманітну інформацію кількома тематичними блоками. Висвітлює актуальні питання економіки, соціальної сфери, міжнародного життя тощо. Містить матеріали для районних та міськрайонних газет. Складниками вісника є:

"Суспільство і час" – блок, у якому подано актуальні коментарі, інтерв'ю з керівниками уряду, міністрами, народними депутатами, діячами науки, культури, мистецтва, проблемні матеріали, консультації фахівців соціальних служб, податківців, юристів, економістів та інших.

"Цікава планета" – блок пізнавальних, сенсаційних, курйозних повідомлень під рубриками "Новини світу", "Час, традиції, країни", "Мандрі та мандрівники", "Світське життя" тощо. Ексклюзивні повідомлення від закордонних власкорів Укрінформу.

"Календар" – повідомлення про пам'ятні події і дати в історії України та світу, церковні свята, замальовки про видатних людей тощо.

"Наше здоров'я" – новини медичної галузі, її розвиток, нетрадиційні методи лікування та оздоровлення, корисні поради. Інформації, коментарі фахівців.

Вісник "Панорама плюс" виходить щотижня українською та російською мовами обсягом до 20 сторінок.

Бюлетень "Новини ВПК, авіації та космонавтики" висвітлює діяльність військово-промислового комплексу, хід реформи

Збройних Сил України. Подає відомості про розвиток авіаційної, космічної та споріднених з ними галузей, літакобудування, роботи підприємств галузі.

Бюлетень виходить один раз на два тижні українською та російською мовами ; англійською – на замовлення. Містить до 30 матеріалів.

"Акценти тижня" – щотижневик, який об'єднує інформаційно-аналітичні матеріали на актуальні, суспільно важливі теми. Офіційні статистичні дані, спеціальні коментарі. Рішення уряду, нормативні документи центральних органів виконавчої влади, відомств, що регламентують напрями соціально-економічних відносин. Роз'яснення із залученням експертів особливостей застосування законодавчих та нормативних актів, процесів державотворення, становлення громадянського суспільства.

Крім цього агентство щовівтірка випускає **"Гороскоп"**, де друкуються поради астролога на кожен день і тиждень; щосереди – **"Телепрограми"** провідних телеканалів і щотижня **"Фотоабонемент для ЗМІ"**, який складається із двох-трьох фотосюжетів про важливі події офіційного значення.

Інтернет-ресурси агентства

Сайт "Укрінформ-аудіо-відео"

(<http://audio.ukrinform.ua/>)

На сайті у вільному доступі подається ілюстрований "Аудіокалендар", де використовуються унікальні фонодокументи, аудіо звіти з важливих прес-конференцій та "круглих столів", що відбуваються у прес-центрі агентства та його філіях в областях України.

Відеоматеріали – це живі голоси, записані журналістами агентства під час актуальних подій в Україні та за кордоном, репортажі про діяльність підприємств, банків, організацій та установ, інтерв'ю з провідними політиками, науковцями, діячами культури, лідерами партій, громадських організацій. Тут розміщено також відеофільм про Укрінформ як провідну інформаційну агенцію України.

Сайт "Укрінформ-аудіо-відео" є унікальним в українському інтернеті, оскільки користувачі глобальної мережі можуть виходити з нього на веб-сайти провідних українськомовних радіослужб України та світу, переглядати на своїх комп'ютерах українські відеоновини й тематичні телепрограми. Таких послуг не надає нині жодна інформаційна служба України.

Послуги агентства

Агентство "Інтерфакс-Україна" надає свій прес-центр для проведення прес-конференцій.

До послуг організаторів заходу і журналістів зал площею 80 квадратних метрів на 50 місць. Приміщення обладнане мікрофонами, радіомікрофоном, плазма-панеллю, професійним світлом для зйомок, кондиціонерами. Є доступ до інтернету або до локально-корпоративної мережі за технологією Wi-Fi.

Екран дозволяє демонструвати рекламну інформацію, відеоролики, кліпи, презентації. Після закінчення прес-конференції можна одержати її аудіозапис у цифровому форматі.

"Інтерфакс-Україна" підходить до організації прес-конференцій на своєму "майданчику" за традиційним принципом – запрошувати провідних ньюзмейкерів з важливих у цей момент тем і проблем. Тому проведення прес-конференції в агентстві дозволяє актуалізувати думку, подію, кампанію, привернути до них увагу аудиторії.

Інформація з прес-конференції оперативно розміщується в інформаційних випусках, а також на сайті агентства в інтернеті за адресою www.interfax.kiev.ua. Агентство подає також анонси всіх заходів, що відбуваються в прес-центрі.

З вересня 2007 року спільно з радіостанцією "Радіо Ера" ЧМ агентство почало транслювати в прямому ефірі прес-конференції зі свого агентства. Такі трансляції можна почути з понеділка по п'ятницю о 12.30. Трансляція через мережу "Радіо Ера" ЧМ триває упродовж півгодини, решту часу прес-конференція проходить у традиційному форматі. Радіо дає можливість ньюзмейкерам і журналістам прямо звертатися до аудиторії слухачів. Як показують дослідження, в денний час розміщення інформації на радіо значно ефективніше, ніж на телебаченні. Слухачами денних програм "Радіо Ера" ЧМ є пасажирів автомобілів та маршрутних таксі всіх обласних центрів України, тим часом як рейтинг денних трансляцій на інформаційних каналах телебачення не перевищує 0,3 відсотка.

Крім того, агентство надає можливість компаніям, політикам та громадським організаціям публікувати у своїх інформаційних випусках прес-релізи про останні досягнення в їхній діяльності.

"Технології та телекомунікації" (on-line доступ, російська мова). Корпоративні новини галузі, новини державне регулювання і страхування, статистика, Основні новини ринків країн СНГ, Європи, світу (e-mail, один раз на тиждень, російська мова).

"Транспорт" (on-line доступ, російська мова). Новини державного регулювання транспортної галузі, поточні події у залізничному, авіа-, морському та автотранспорті, новини авто- і машинобудування (e-mail, один раз на тиждень, російська мова).

Архіви

"Архів: економічні новини" (on-line доступ, російська й англійська мови) містить усі економічні новини за період з 01.01.1994 по теперішній день російською мовою та інформацію з економіки англійською мовою з 01.01.1993.

"Архів: фінанси і страхування" (on-line доступ, російська мова) – містить всі новини фінансового і страхового ринку за період з 01.12. 2004 по теперішній день

"Архів: нерухомість та будівництво" (on-line доступ, російська мова) – містить усі новини ринків будівництва і нерухомості за період з 01.12. 2004 по теперішній час.

У сервері реалізований механізм пошуку по всій базі архівних даних. Доступ до сервера – on-line режим.

Міжнародна інформація групи "Інтерфакс"

"Фінансово-економічні новини" (on-line доступ, російська та англійська мови) – усі повідомлення про діяльність державних відомств, політику, макроекономіку, ситуації на фінансових і товарних ринках, компанії, що працюють у різних галузях, міжнародні та регіональні новини. Таблична інформація з цінами біржового й позабіржового ринку. 300–400 повідомлень на день.

"Новини дня: економіка" (on-line доступ, російська мова) – оперативне оповіщення про найважливіші події у сфері економіки в Росії та інших країнах СНД. Щоденно, крім суботи та неділі. Обсяг інформації – 200–250 новин на день.

"Новини фондового ринку" (on-line доступ, російська мова) – усі новини фондового ринку Росії, країн СНД.

Сайт "Країни світу"

(<http://svit.ukrsnform.ua/>)

Пізнавай світ разом з Укрінформом! Саме ці слова стали гаслом електронно-інформаційного ресурсу "Країни світу". Мета сайту – надати найповнішу довідкову інформацію про навколишній світ, континенти, різні країни. Тепер тут представлено матеріали про майже 100 країн: дані про економіку країни, розповіді про її історію, населення, географію, державний устрій, культуру, освіту, збройні сили, ринок озброєнь. Подається також важлива інформація для туристів. Описується двостороннє співробітництво з цими державами.

Відвідувачі цього сайту знайдуть цікаві повідомлення про нашу планету, історію і світову економіку, про населення і релігії, міжнародні організації та ще багато чого цікавого. Привертають увагу розповіді про видатних політиків, учених, рекреаційні та гастрономічні відмінності різних куточків Землі.

Охочі можуть дізнатися на цьому сайті веб-адреси офіційних, міжнародних, туристичних та інших закладів і установ світу, а також розмістити власні розповіді про подорожі та мандрівки.

Сайт "Ділова Україна"

(<http://proeject.ukrinform.ua/>)

На цьому веб-сайті у режимі реального часу вміщуються бізнес-новини, інформації про життя провідних підприємств України та інших держав, їхню продукцію, бренди, бізнес-концепції тощо. Підприємства мають можливість розмістити на цьому сайті інформацію про свою діяльність.

Сайт "Єдина Україна"

(<http://diaspora.ukrinform.ua/>)

Цей сайт покликаний сприяти духовній консолідації світового українства навколо материнської землі, ідеї утвердження її у світі як демократичної, цивілізованої, високо розвинутої держави. Усі матеріали виставлені у вільному (безкоштовному) доступі, що дає змогу українцям усього світу спілкуватися між собою в режимі on-line.

Закордонні користувачі мають змогу отримувати інформацію про сьогоднішню прабатьківщину: новини політичного та економічного життя, хід суспільно-політичних реформ і перетворень, проблеми науки й культури, мистецтва і освіти, спорту і туризму тощо. У свою чергу користувачі з України можуть пов-

сякчасно отримувати детальну інформацію про життя і проблеми українських осередків та пересічних громадян у різних куточках планети, знати географію закордонного українства, його здобутки, потреби.

Сайт "Новини ПАНІА"

(<http://bsanna-news.ukrinform.ua/>)

Цей веб-ресурс представляє Причорноморську асоціацію національних інформаційних агентств (ПАНІА), створену в Києві 2006 року за ініціативою Укрінформу.

ПАНІА об'єднує зусилля національних інформаційних агентств країн Причорномор'я для ефективного використання їх ресурсів. Її основними завданнями є сприяння реалізації принципів дружби і добросусідства, зміцнення взаємоповаги та довіри між агентствами, вільний і рівноправний обмін інформацією та її поширення на теренах країн, що їх представляють члени Асоціації, об'єктивне висвітлення всіх сфер життя. ПАНІА відкрита для інших учасників – національних інформаційних агенцій, котрі поділяють її програму і принципи. На веб-ресурсі подано інформацію про цю організацію та її учасників, установчі документи, що регламентують діяльність ПАНІА. Вміщено контактні телефони.

Сайт "Всеукраїнський прес-центр"

(<http://presscentr.ukrinform.ua/>)

При агентстві діє Всеукраїнський прес-центр. Його співробітники організують прес-конференції, інтернет-конференції, "круглі столи", "гарячі лінії" державних діячів, керівників міністерств та відомств, політичних партій, громадських організацій, провідних підприємств та компаній, презентації фондів, національних програм, продукції вітчизняних товаровиробників тощо. На ці заходи запрошують журналістів українських та зарубіжних видань, телевізійних каналів і радіостанцій. Напередодні прес-конференції агентство розсилає редакціям повідомлення про тему заходу, а також прес-релізи.

До послуг учасників заходів зала на 80 місць. Її обладнано сучасною оргтехнікою, радіоапаратурою, телефонним та комп'ютерним зв'язками із виходом у мережу Інтернет. За плати учасники конференції можуть одержати стенограму, аудіо-, відео- чи фотозвіт за підсумками проведеного заходу.

"Банки України" (on-line доступ, мова російська) Діяльність усіх акціонерів українських банків, порівняння даних із попереднім місяцем, показники діяльності за місяць у порівнянні з попереднім періодом (e-mail, один раз на місяць, один раз на квартал; українська, російська й англійська мови).

"Фондовий ринок" (on-line доступ через систему Інтерфакс, російська мова) – новини фондового ринку України, Росії, країн СНД, аналітика, календар подій, бази даних емісій, андеррайтерів та котирування.

"Фондова статистика" – всі показники фондового ринку України (e-mail, два-чотири випуски на день).

"Страховання" (on-line доступ, мова російська). Корпоративні новини українських страхових компаній, статистика й аналітика ринку, новини держрегулювання, інформація про надзвичайні події, основні події ринку страхування в Росії, в країнах СНД, світові події, найважливіші банківські та промислові новини (e-mail, один раз на день, один раз на тиждень, мова російська). Продукт створюється при підтримці Ліги страхових організацій України.

"Страхові компанії. Статистика" – показники діяльності страхових компаній, порівняння з попереднім кварталним періодом. Статутний фонд, активи, страхові резерви, страхові платежі, страхові виплати, акціонери та зміни в складі акціонерів за звітний період (e-mail, один раз за квартал. Російська, англійська мови).

"Нерухомість і будівництво" (on-line доступ, російська мова). Новини великих будівельних та ріелтерських компаній Києва та України, зміни законодавства, тендери й конкурси, огляд ринків житла й комерційної нерухомості, іпотеки, ринки земельних ділянок, новини ринків будматеріалів, статистика, коментарі професіоналів (e-mail, один раз на день, один раз на тиждень, російська мова).

"Енергія" (on-line доступ, російська та англійська мови). Усі новини паливно-енергетичного комплексу України. Статистика, тарифи, ціни, ринок акцій (e-mail, один раз на день, один раз на тиждень, російська мова).

"Агро" (on-line доступ, російська мова). Відомості про діяльність АПК, харчової промисловості України та сусідніх країн. Зернова, масложирова, кондитерська промисловість, цукор, кредитування і страхування АПК, пивобезалкогольна промисловість, статистика галузі (e-mail, один раз на тиждень, російська мова).

Основні агенційні видання

Політика

"**Новини політики**" (on-line доступ; українська, російська, англійська мови) – усі повідомлення про останні події в політиці України та СНД. Обсяг інформації – 200–250 новин за день. Доступ до сервера в режимі реального часу (он-лайн).

"**Новини політики**" (e-mail, чотири рази на день; українська, російська, англійська мови) – оперативні повідомлення про останні події в політичному житті України. Поширюються сім днів на тиждень. Обсяг кожного випуску – 30 комп'ютерних сторінок. Спосіб доставки – e-mail, чотири блоки за день українською та російською мовами; три блоки за день англійською мовою. У суботу й неділю та в державні свята – один інформаційний блок за день.

"**Анонс**" (e-mail, двічі на день; російська й англійська мови) – попереднє повідомлення про події наступного дня і тижня. Містить перелік важливих подій у галузі політики, економіки й культури України, країн СНД.

Економіка

"**Ділові новини**" (on-line доступ; російська й англійська мови) – головні повідомлення про останні події в економіці України та про найважливіші зміни у світовій економіці в режимі реального часу. Корпоративні новини, новини банків та фінансових посередників. Огляди фінансових (валютного, кредитного, фондового) і товарних ринків. Найважливіші показники ринків у таблицях. Обсяг інформації за день – 150–200 новин. Доступ до сервера в режимі реального часу (он-лайн).

"**Економіка**" (e-mail, тричі на день; російська та англійська мови) – головні економічні новини України та найважливіші події світової економіки, тематично структуровані й графічно опрацьовані для зручного читання на екрані комп'ютера. Обслуговування виконується за допомогою трьох інформаційних блоків, що дозволяють клієнтові тричі на день одержувати оперативні новини та показники фінансового, фондового і товарного ринків.

"**Фінанси**" – новини банків та інших учасників фінансового ринку в режимі on-line доступу, мова російська. Кредитні, інвестиційні, карткові проекти. Огляди й індикатори (курси валют, ключові ставки ринку грошей, котирування державних цінних паперів) – e-mail, один раз на день, російська мова.

Довідки

Інформаційно-аналітична служба агентства щодня відстежує та реєструє зміни, що відбуваються в нашій країні й за кордоном. При потребі вона може підготувати такі довідки:

- дані про міністерства, відомства, громадські організації, політичні партії, творчі спілки та їх керівників;
- назви і тексти законів, указів, постанов;
- відомості про всі держави світу, про їх державний устрій, склад уряду, парламенту, політичні партії, профспілки, засоби масової інформації

Час видачі оперативної довідки – від однієї до 10 хвилин. Довідки видаються з 9.00 до 21.00.

Вимоги до підготовки інформаційних повідомлень для Укрінформу

Усі без винятку повідомлення Укрінформу повинні мати стандартну структуру: слаг-лайн (ключ) – хед-лайн (заголовок) – лід (ключовий абзац) – саблід (корпус матеріалу) – бекграунд (довідкове доповнення).

Усі ці назви структурних елементів повідомлення є адаптацією англійських слів "slugline", "head-line", "lead", "sablead" та "background". На жаль, доводиться миритися з тим фактом, що англійські країни є законодавцями в діяльності інформаційних агентств. І золоте правило "кожне незнайоме слово легко замінюється аналогом з рідної мови" не завжди спрацьовує, коли йдеться про професіоналізм. Скорочені "слаг", "хед", "бек" сьогодні інтернаціональні й зрозумілі кожному працівникові інформаційної сфери, як кожному телевізійнику зрозумілі терміни "синхрон" або "стендап".

Простежимо структуру стандартного повідомлення на такому прикладі:

Берлін – газопровід – Шредер (**слаг-лайн**).

Герхард Шредер відкидає критику з боку німецьких політиків, викликану його рішенням очолити німецько-російський газовий консорціум (**хед-лайн**).

Берлін, 13 грудня. (Ганна Снігур-Грабовська, Укрінформ). Колишній канцлер ФРН Герхард Шредер відкинув звинувачення німецьких політиків, викликаних його рішенням очолити спостережну раду спільного німецько-російського консорціуму, який займатиметься реалізацією проекту Північно-Європейського газопроводу (ПЕГ), повідомляє власний кореспондент Укрінформу в Берліні (лід).

В інтерв'ю газеті "Зюддойче цайтунг" Шредер заявив, що останнім часом ЗМІ та політики тиражують безліч нісенітниць про нього, й підкреслив, що участь у реалізації проекту ПЕГ є для нього справою честі. За словами экс-канцлера, питання про плату за його роботу на новій посаді поки не обговорювалось, а наведені пресою суми від 200 тисяч до мільйона євро щорічно є чистою спекуляцією.

Шредер зазначив, що ладен остаточно погодитися з пропозицією російської сторони очолити спільне підприємство, якщо з цим погодяться й дві німецькі фірми Eon і BASF, котрі беруть участь у проекті. Останні, у свою чергу, вже дали зрозуміти, що цілком підтримують кандидатуру Шредера (саблід).

Як раніше повідомляв Укрінформ, вищезгадане рішення экс-канцлера наразилось у Німеччині на гостру критику, особливо з боку німецької опозиції, яка вважає, що в даному разі захищаються приватні інтереси. Представники німецької громадськості вимагають ухвалення кодексу політичної етики, який забороняє політикам після їхньої відставки одразу переходити до великого бізнесу.

Однопартійці Шредера, віце-канцлер ФРН Франц Мюнтеферінг та голова Соціал-демократичної партії Німеччини Маттіас Плацек виступили з підтримкою рішення экс-канцлера. На їхню думку, проект ПЕГ є стратегічно важливим для Західної Європи.

Канцлер ФРН Ангела Меркель утримується від публічної оцінки рішення Шредера. Однак, за словами заступника урядового речника Томаса Штага, вона цілком розуміє позицію свого попередника. Водночас Штаг зазначив, що федеральний уряд розгляне у майбутньому можливість ухвалення етичного кодексу для німецьких політиків (бекграунд).

Ознайомившись із таким повідомленням, читач має одержати чіткі відповіді на запитання: ЩО? ХТО? ДЕ? ЯК? ЧОМУ? КОЛИ? Важливо також, щоб читачеві при потребі подавалася довідкова інформація, описувалась передісторія чи підоснова події, тло, на якому вона виникла і розвивалася.

Інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна"

Адреса: 01034, Київ, вул. Рейтарська, 8/5-а

Телефон: (044) 270-74-65

Факс: (044) 270-65-69

Інтернет: <http://www.interfax.com.ua/>

web: www.interfax.com.ua

Олександр Мартиненко,
генеральний директор
інформаційного агентства
"Інтерфакс-Україна".

Короткий опис діяльності агентства

Інформаційне агентство "Інтерфакс-Україна" поширює повідомлення про останні події в економіці та політиці України, країн СНД та світу. Створене в 1992 році як структурний підрозділ міжнародної інформаційної групи Interfax Information Services, що спеціалізується на виробництві політичної, ділової та фінансової інформації. Має репутацію компетентного поставальника об'єктивної та оперативної інформації, якісних і потрібних інформаційних продуктів. Серед клієнтів агентства – провідні компанії та банки України, вітчизняні й зарубіжні ЗМІ, посольства і торгівельні представництва мультинаціональних компаній в Україні. Інформаційні повідомлення з України теж доступні клієнтам у більшості країн світу. Вони надходять до споживачів по каналах міжнародної інформаційної групи Interfax International.

Нині агентство випускає 45 інформаційних продуктів трьома мовами – українською, російською та англійською. Крім того, воно надає послуги у проведенні прес-конференцій у прес-центрі агентства та публікації прес-релізів про діяльність компаній, політиків та громадських організацій.

або ВАТ "Миколаївський глиноземний завод", а не Відкрите акціонерне товариство "Миколаївський глиноземний завод". У назвах не слід зловживати словом Україна (Голова Верховної Ради Іван ПЛЮЩ, адміністрація Президента, Міністерство фінансів тощо).

3. Коли особу згадують уперше, треба вказувати її повне ім'я, далі – прізвище з ініціалом. Прізвище без ініціала використовується в заголовку.

4. Потрібно уникати (особливо в ліді) пасивних конструкцій.

Неправильно:

- ⊗ Верховною Радою ухвалено;
- ⊗ Міністерством фінансів проведено перевірку;
- ⊗ Леонідом КУЧМОЮ підписано указ...

Потрібно: Верховна Рада ухвалила; Міністерство фінансів провело перевірку (перевірило); Леонід КУЧМА підписав Указ...

5. Іноземні назви та прізвища треба давати в українській транслітерації, але коли власна назва вживається вперше за день, її можна продублювати в дужках латинськими літерами (за винятком загальновідомих).

Розглянемо тепер коротко кожен зі складників структури стандартного повідомлення інформаційного агентства.

Слаг-лайн – він повинен одразу ж зорієнтувати споживача повідомлення у тому, звідки воно, яка його тема, хто причетний до події. Як правило, для підготовки слагу агентство використовує три-чотири слова, які дозволяють читачеві ідентифікувати новину і вирішити, чи є потреба читати далі.

Хед-лайн – заголовок не повинен перевищувати одного-двох рядків і містити 70–100 знаків. Усі заголовки пишуться реченнями у дійсному стані. Заголовок має одразу ж повідомляти новину, збуджувати бажання прочитати подальший виклад.

У заголовках не використовується пасивний стан. У ньому також не повинно бути заперечень. Треба прагнути замінити слова з часткою "не" на будь-які інші форми, заперечні речення не є речення у дійсному стані. Наприклад :

"Депутат Хмара заявляє, що він не причетний... Депутат Хмара заперечує причетність..."

Або:

"Фракція БЮТ не підтримала ... БЮТ відмовилася від голосування..."

Треба також уникати в заголовках цифр з великою кількістю нулів... Якщо у цифрі 22000000 нулі мають грізний вигляд, то у цифрі 22000000000 треба довго рахувати нулі, щоб зрозуміти, про яке число йдеться. Це навантажує читачів, вони відмовляються вираховувати кількість нулів. Тому треба писати простіше: "22 мільйони" або "22 мільярди".

Доцільним є також заокруглення великих цифр на зразок: цифру 18478369 ліпше подати як 18,5 мільйона.

Загальне правило: цифри до 10 писати літерами, вищі числівники (крім 11) подаються цифрами. Винятками із цього правила є написання номерів будинків, віку та результатів голосування.

Лід – має починатися із вихідних відомостей (дати, місця, часу, посилання на автора та агентство), містити основне, найголовніше у новині, мати не більше п'яти – семи рядків і становити перший абзац повідомлення.

Лід має бути готовим повідомленням, яке майже завжди закінчується посиланням на джерело інформації і цитатою. У крайньому разі, якщо лід виходить надто довгим, джерело інформації зазначається у другому абзаці. Новини без зазначення джерела інформації взагалі не ставляться на стрічку.

Сам журналіст може бути джерелом інформації лише тоді, коли він був очевидцем події. В такому разі посилання може мати вигляд: "...очевидцем якої став кореспондент Укрінформу".

Ліди бувають двох типів – "жорсткий" і "м'який". Жорсткий одразу повідомляє ЩО, ДЕ і КОЛИ відбулось, а також ЗВІДКИ це стало відомо. М'який прагне викласти новину без жорсткої прив'язки до часового елемента.

Важливою навичкою при написанні ліду є визначення найсуттєвішого в новині та правильного зачину для викладу інформації. Найпоширенішим зачином у новинах агентства є лід, який містить відповіді на запитання ЩО, ДЕ, КОЛИ сталось і хто до цього причетний. Журналіст може загострювати відповідь на одному з цих елементів. Лід, який містить відповіді одразу на багато запитань, у редакціях іронічно іменують "вішалкою" або "шворкою для розвішування білизни". Такі ліди часто спотворюють зміст, важко читаються, не сприймаються на слух.

Агентство забороняє починати виклад новини з підрядного речення на зразок: "Незважаючи на зростання цін (кількість убивств, автомобільних аварій тощо)...". Це – повільний підхід. Він одвертає увагу читача від головної думки, збиває його з пантелику. Взагалі підрядні речення треба якомога рідше використовувати в тексті повідомлення. А ще співробітники агентства уникають починати виклад із чисел, написаних цифрами, офіційних титулів або повних найменувань установ. І якомога рідше починають лід із цитат.

Цитати й посилання у повідомленні наявні завжди. Це – непорушне правило, і воно застосовується в усіх агентствах. Подаючи цитату, агентство підтверджує достовірність джерела інформації. Нарівні з особою, слова якої згадуються у повідомленні, цитується і документ, з якого взято інформацію.

У ліді забороняється давати цитати відокремлено, тут вони наводяться лише повністю і часто повторюють зміст заголовка. Велика помилка приписувати висловлювання однієї людини широкому загалу, підміняти факти думками про них.

Зазвичай лід складається з трьох елементів: новини, посилання на джерело інформації та цитати. Посилання на авторитет чи організацію, від яких виходить інформація, особливо важливе при факті сенсаційному, в який важко повірити або коли треба прибрати наліт сумнівності.

У крайніх випадках агентство допускає посилання не на особу, а на джерело відомостей: "...як повідомили нам у митному

Неправильно:

⊗ В абсолютному вимірі видатки на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, в поточному році будуть збільшені на 533 млн. грн. порівняно з 1998 р. Про це сказав під час пленарних слухань, присвячених 14-й річниці Чорнобильської катастрофи, заступник міністра фінансів Володимир МАТВІЙЧУК. За його словами, з одного боку залишається невирішеною проблема повного забезпечення відповідними коштами всіх заходів, пов'язаних з ліквідацією катастрофи, з другого – порівняно з іншими заходами соціального характеру за нинішніх умов фінансування чорнобильських заходів має певний пріоритет.

⊗ Комітет ВР України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації Чорнобильської катастрофи наполягає на вирішенні питання фінансування чорнобильської проблематики "не шляхом скорочення програм, а шляхом пошуку додаткових джерел фінансування, вдосконалення, а не скорочення чорнобильського законодавства".

⊗ На міжнародній виставці озброєнь "SOFEX-2000", що відбуватиметься з 17 по 20 квітня у столиці Йорданії Аммані, Україна продемонструє продукцію близько півтора десятка провідних підприємств військово-промислового комплексу держави, серед яких АНТК ім. Антонова, ВО "Південмаш", ДКБ "Південне", ДП "Завод ім. Малишева", ВАТ "Топаз", запорізький завод "Іскра", ВО "Море" тощо та широкі можливості Міноборони.

⊗ Народний депутат України Віктор РОЗВАДОВСЬКИЙ звернувся до Президента України Леоніда КУЧМИ з депутатським запитом, у якому наголошується, що виборці в/о № 69 Житомирської області постійно звертаються до депутата з проханням надати допомогу у виконанні вироку щодо засудженого до смертної кари Анатолія ОНОПРИЄНКА за навмисне вбивство 52 людей (тобто чоловік – *ред.*) та за інші тяжкі злочини, винесений 31 березня 1999 року Житомирським обласним судом.

2. Не слід зловживати довгими назвами організацій і посад та аббревіатурами. Коли організацію чи посаду згадують уперше, її називають повністю. Далі можна вдаватися до скорочених назв (неофіційних) та аббревіатур. Можна скорочувати, називаючи організацію вперше, загальновідомі родові поняття (ВАТ, ЗАТ); іноді пропускати їх взагалі: Наприклад, Миколаївський глинозномний завод

тидії "Варта". Він сказав, що претензії російської сторони безпідставні й необґрунтовані.

Довідка УНІАНу. Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. Морозова (утворене 1927 р.) було одним з основних розробників бронетехніки в СРСР. Колективом його конструкторів створено кілька поколінь відомих у світі танків, зокрема Т-34 і Т-64. Після розпаду СРСР ХКБМ стало провідною і координаційною організацією з розробки всієї номенклатури бойових бронемашин в Україні.

У КВІТНІ ЛІТАК АН-140 ОТРИМАЄ СЕРТИФІКАТ ТИПУ – НАЧАЛЬНИК УПРАВЛІННЯ АВІАПРОМИСЛОВОСТІ.

Київ. 29 березня, УНІАН. Очікується, що у квітні літак Ан-140 отримає сертифікат типу, повідомив у інтерв'ю агентству УНІАН начальник управління авіаційної промисловості Державного комітету промислової політики України Володимир КОВТУН. За його словами, нині завершено всі випробування та підготовлено відповідні документи.

Володимир КОВТУН сказав, що після отримання сертифікату типу Україна отримає можливість реалізовувати літаки Ан-140.

За його словами, тендер на забезпечення країн – членів НАТО літаками військово-транспортної авіації, в якому бере участь і українсько-російський літак Ан-70, проходить за планом, а його результати мають бути оголошені влітку. Начальник управління не підтвердив прогнозів деяких українських ЗМІ щодо відмови західних країн від Ан-70.

Українські й російські розробники та виробники літака планують створити єдину збутову компанію Ан-140. Уже підписано відповідний протокол про наміри між АНТК ім. Антонова, запорізьким конструкторським бюро "Мотор-Січ" та двома серійними заводами – Харківським авіазаводом і російською компанією "Авіакор". На думку фахівців, це дасть можливість проводити єдину цінову політику та збільшити експортні можливості літака.

Довідка УНІАНу. Ан-140 – середньомігстральний 52-місний літак, призначений для пасажирських та пасажирсько-вантажних перевезень. Передбачається, що літак замінить парк засарілих Ан-24. Вартість літака – близько 7 млн. дол.

Зауваження щодо стилістики.

1. Треба уникати складних конструкцій (пояснень у дужках, нагромадження складнопідрядних речень, збігу кількох іменників у одному відмінку тощо).

комітеті...". Іноді в повідомленнях фігурує "затінене" джерело: "зацікавлені особи поділилися з нашим кореспондентом" або "за інформацією, що просочилася..."

Саблід – корпус новини. Як правило, це – другий і подальші абзаци, в яких описуються подробиці. Вони прояснюють те, що було сказано в першому абзаци. Розташовуються подробиці залежно від їх значущості, в міру зменшення їх вагомості. У спортивних новинах однак подробиці змагання іноді викладають у хронологічній послідовності.

Кожна нова подробиця подається окремим абзацом, який в агенційній журналістиці іменують "главами".

Оптимальна тривалість сабліда – два-три абзаци. Хоч при потребі його можна збільшити до п'яти – семи. Головне – уникати перевантаження тексту незначними подробицями, не розпорошувати увагу на деталі, що не мають особливого значення.

Агентство закликає своїх журналістів писати простіше, відмовлятися від прикрашування. Зміст повідомлення легше зрозуміти і сприйняти, коли воно викладене реченнями з 15–18 слів. У тексті варто обходитися без абстракцій, наповнювати повідомлення цілком конкретними подробицями, предметно вираженими поняттями. Це ж саме стосується й ефемізмів – слів, за допомогою яких люди іноді ховаються від дійсності. Наприклад, пишуть, що хтось "відійшов у вічність", а не просто – помер.

Загалом, лексика повідомлення має бути чіткою, лаконічною та зрозумілою читачам.

Бекграунд – короткий підсумок повідомлення, що містить важливі для розуміння новини деталі та подробиці. По-суті, це – завершальна частина повідомлення; щоб написати її, автор може скористатися послугами довідкової служби.

У беку читачеві подається історична або статистична інформація, яка дає змогу оцінити подію чи порівняти її з іншими. Часто тут викладають передісторію події або тло, на якому вона розвивалася, біографію діючої особи, наводять додаткові дані про об'єкт, згаданий у новині. Мова беку – суха, властива статико-інформаційним довідкам.

Завдяки відомостям, викладеним у беку, читач має змогу розширити уявлення про об'єкт зображення, оцінити значення описаної події чи новини, передбачити її можливі наслідки.

Завершуючи розмову про вимоги до повідомлень Укрінформу, вкажемо, що кожному з них, якщо воно є важливим, передус

блискавка – коротка версія новини, яка далі викладатиметься на стрічці. Блискавки за обсягом не перевищують 10 слів і містять у собі найважливіше.

Слідом за блискавкою (не пізніше, ніж через п'ять хвилин) на стрічку запускається **експрес-новина**. Це повідомлення складається із заголовка та ліда, містить посилання на джерело інформації та мінімум подробиць. Приводом для експрес-повідомлення, як і для блискавки, можуть бути важливі політичні, економічні та соціальні події, великі катастрофи і надзвичайні пригоди, гідні подиву результати спортивних змагань тощо.

Далі агентство подає стандартне повідомлення, вимоги до якого ми щойно розглянули. Часто автори і редактори після стандартного повідомлення готують **розширену інформацію** з додатковими версіями та подробицями. Водночас на стрічці може міститися **зведена інформація** з коментарями та розкриттям динаміки події. Вона може подаватись як тема дня.

роботою підприємство". Коментуючи результати зустрічі з Президентом України, що відбулася у вівторок, Р. САФІН сказав, що Л. КУЧМА "обіцяв підтримати "Лукойл".

Після зустрічі В. ЮЩЕНКО повідомив журналістам, що наступного тижня Україна й Росія мають провести консультації майнового та фінансового характеру. Він вважає, що лише після цього можна дійти висновку, наскільки пропозиції "Лукойлу" відповідають інтересам України. Прем'єр-міністр зазначив, що нині ВАТ "Оріана" не працює, 7 тис. робітників залишилися без роботи. Він сказав, що російська сторона з розумінням поставилася до можливості погашення внутрішньої заборгованості "Оріани", зокрема перед бюджетом, і готова вести мову про сплату зовнішніх боргів підприємства.

За інформацією УНІАНу, отриманою з поінформованого джерела в уряді, "Лукойл" прагне викупити весь комплекс "Оріана", щоби контролювати випуск хімічної продукції (полістиролу) з нафти. Інші види продукції, що їх випускає "Оріана", "Лукойл" цікавлять менше.

У 1999 році ВАТ "Лукойл" добуло 75,5 млн. тонн нафти, що становить 24 % загального видобутку нафти в Росії. Торік ця компанія переробила 20,2 млн. тонн нафти, в тому числі на Одеському нафтопереробному заводі – 3 млн. тонн.

ПРЕТЕНЗІЇ РОСІЯН ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО ТАНКА Т-84 БЕЗПІДСТАВНИ – ГОЛОВНИЙ КОНСТРУКТОР КБ ІМ. МОРОЗОВА.

Харків. 19 квітня. УНІАН. Заява російських фахівців з озброєнь РФ про те, що "українці встановили на своєму танку Т-84 удосконалення російського походження", є абсолютно безпідставною, сказав у інтерв'ю кореспондентові УНІАНу головний конструктор КБ ім. Морозова Юрій БУСЯК. За повідомленням агентства АП, надрукованим у газеті "День" (від 15 квітня), представник РФ на міжнародній виставці озброєнь у Малайзії Сергій МАЄВ заявив на прес-конференції в Куала-Лумпур, що протитанкова система "Штора", яка захищає танк від снарядів і ракет, є інтелектуальною власністю Росії і може виготовлятися лише за російською ліцензією.

Юрій БУСЯК сказав, що між Росією та Україною укладено угоду про військово-технічне співробітництво, згідно з якою всі спільні розробки, виконані в рамках колишнього СРСР, є власністю сторін, які їх здійснили, і можуть використовуватися ними у своїх цілях. За словами Ю. БУСЯКА, український танк Т-84 обладнаний сучасним комплексом оптико-електронної про-

чолі з його головою. Під час візиту було порушено низку питань гуманітарної сфери, з-поміж іншого й щодо повернення культурних цінностей з України в Польщу, а також будівництва польської школи в Мостиськах та костьолу у Львові. В обидва проекти, зазначив він, польська сторона готова вкласти гроші.

Іван ПЛЮЩ наголосив, що під час бесіди з прем'єр-міністром Польщі було зокрема порушено "одну з найболючіших проблем", пов'язану з майбутнім входженням країни до Європейського Союзу, – про візовий режим.

Ішлося також про будівництво нафтопроводу Одеса–Броди–Гданськ. І. ПЛЮЩ поінформував, що на сьогодні з 660 км нафтопроводу, що пройде по території України, споруджено вже близько 500 км, та ж частина, яка проходить територією Польщі, нині перебуває "в декларативному проекті". За словами спікера, питання про будівництво нафтопроводу обговорюватиметься під час візиту до Польщі прем'єр-міністра України Віктора ЮЩЕНКА.

Упродовж останніх двох днів перебування в Польщі, зазначив спікер, українська делегація брала участь у засіданні Центральної європейської ініціативи, на якому розглядалися питання зародження, поширення корупції, а також боротьби з нею в країнах, що входять до ЦЄІ. І. ПЛЮЩ поінформував, що українська делегація внесла пропозицію щодо створення постійної спільної групи ЦЄІ з цього питання.

На засіданні ЦЄІ у Польщі, зазначив І. ПЛЮЩ, було також обговорено фактори стабільності в Європі.

4. Розширена замітка. Крім самого повідомлення з необхідними деталями, замітка містить, бекграунд і, можливо, коментар (коментарі). Це основний вид замітки, який використовується в роботі агентства.

Приклади:

"ЛУКОЙЛ" ШУКАЄ МОЖЛИВОСТІ ВИКУПИТИ ДЕРЖАВНИЙ ПАКЕТ АКЦІЙ ВАТ "ОРІАНА".

Київ. 18 січня. УНІАН. ВАТ "Лукойл" зацікавлене купівлею державного пакета акцій ВАТ "Оріана". Про це заявив журналістам у вівторок перший віце-президент російської компанії ВАТ "Лукойл" Раліф САФІН перед зустріччю з прем'єр-міністром Віктором ЮЩЕНКОМ.

За його словами, "Лукойл" готовий вкласти в "Оріану" протягом 5 років 100 млн. доларів. Р. САФІН зазначив, що головне завдання компанії в цьому напрямі "максимально завантажити

Інформаційне агентство УНІАН

Поштова адреса : Україна, 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 4

Телефон (044) 461-91-11 ; 279-33-53

E-mail: iviu@unian.net

Адреса сайту : <http://www.unian.net/>

Михайло БАТІГ,

народний депутат України першого скликання,
генеральний директор УНІАН в 1993–2002 роках

Як УНІАН ледь не стало державним...

Мало хто знає, що агентство УНІАН – ровесник нашої державної незалежності. Але це справді так.

27 серпня 1991 року, на третій день після проголошення у Верховній Раді України Акту незалежності, Президія Верховної Ради серед інших питань щодо колишньої союзної власності на території України ухвалила постанову про створення на базі колишнього відділення союзного агентства "Новости" Українського незалежного інформаційного агентства новин (УНІАН). Ще через три дні Рада призначила виконувачем обов'язків гендиректора агентства колишнього апаєнівця Володимира Колінька.

Десь у середині жовтня питання про новостворене агентство обговорювалося на засіданні парламентської постійної комісії з проблем гласності та законодавчого забезпечення діяльності ЗМІ. Голова комісії Микола Спис (тепер професійний український дипломат) запропонував обговорити проект статуту УНІАН. Дискусія спалахнула довкола вже ухваленої постанови Президії, а саме щодо того, який статус матиме УНІАН.

– Подивіться, вже в самій назві закладається абсурдна для демократичного суспільства норма: *незалежне* інформаційне агентство засновується *Президією Верховної Ради*, парламентом країни. Нонсенс!

– З трибуни говоримо про роздержавлення ЗМІ, а тихцем творимо ще одного медійного монстра під державним дахом і на бюджетні кошти! Для чого?

– Пане Коліньку! Ми чудово знаємо, який рівень довіри у світі мають державні ЗМІ. Для чого нам створювати ще одне РАТАУ (так тоді називався нинішній Укрінформ)? Хочете з ва-

шими колегами працювати в державному агентстві, то приєднуйтесь до РАТАУ як окремий підрозділ. А ні, то думайте, як створити справді незалежне агентство. Воно Україні зараз особливо потрібне!

Члени комісії народні депутати В'ячеслав Чорновіл, Віталій Карпенко, Юлій Мазур, Володимир Московка, а з ними й автор цих рядків знайшли ще чимало аргументів на користь недержавного статусу агентства. Зрештою, швидко з'ясувалося, що перекопувати Володимира Колінька нема потреби, він оцінював ситуацію так само. Домовилися про таке: Колінько терміново шукати нових, недержавних засновників і можливі джерела фінансування, а комісія звернеться до Голови Верховної Ради Леоніда Кравчука з пропозицією про докорінну зміну статусу агентства.

Минув місяць-другий, збігло півроку, а ситуація з УНІАНОм усе ще була непевною. Вільна площа на Хрещатику вабила багатьох. Керівник прес-служби уряду Л. Кучми Дмитро Табачник терміново захопився ідеєю створити прес-центр Кабміну. Представник Президента у Києві Іван Салій намірився притулити тут чиесь посольство. Чутки про ці плани регулярно доходили до нашої депутатської комісії, тож питання, "що робити з УНІАНОм?" виникало мало не на кожному засіданні.

Нарешті воно постало, як мовиться, ребром у листопаді 92-го року. Микола Спіс запросив Володимира Колінька, щоб на засіданні комісії ухвалити остаточне рішення. Тут і трапилася несподіванка, яка визначила мою долю на наступних десять років. В. Колінько повідомив, що всі його спроби знайти поважних, недержавних і фінансово спроможних засновників закінчилися безрезультатно, тож він пропонує повернутися до ідеї "засновник – Президія Верховної Ради". В іншому випадку категорично відмовляється від участі у проекті, ось заява про звільнення. Коли після цих слів Володимир Юрійович покинув засідання, у приміщенні запала тиша. Що робити далі?

Першим подав голос В'ячеслав Чорновіл:

– Думаю, товариство, нам давно треба було призначити відповідального за цей проект зі складу комісії. Пропоную Михайла Батога. Він знає, що треба зробити, аби агентство було таким, як ми уявляли.

Пропозицію напрочуд дружно підтримали всі присутні...

Наступні кілька тижнів я крутився, наче білка в колесі. Перемовини з потенційними засновниками – НСЖУ, "Просвітою", товариством "Україна", Спілкою юристів... Формування управ-

довіри), визнане КС неконституційним, йому "не подобалося" ще тоді, коли 15 січня він підписував свій указ про проведення референдуму. Мотивуючи свою точку зору, Президент зазначив, що вже на той час у парламенті було створено більшість, яка взяла на себе відповідальність "перед народом і перед собою". Л. КУЧМА підкреслив, що тоді більшість була налаштована на конструктивну співпрацю як з Урядом, так і з Президентом. При цьому глава держави додав, що й сьогодні парламентська більшість "дотримує своїх слів".

Якщо коментарів щодо однієї події чи висловлювання кілька, то, як правило, вони об'єднуються в одну замітку під спільним заголовком (УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ КОМЕНТУЮТЬ ВІДСТАВКУ ЄЛЬЦИНА; ЛІДЕРИ ЛІВИХ ПАРТІЙ КОМЕНТУЮТЬ РОЗКОЛ ПАРЛАМЕНТУ; НАРОДНІ ДЕПУТАТИ КОМЕНТУЮТЬ УГОДУ ПРО УТВОРЕННЯ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ БІЛЬШОСТІ). Коментарі даються підбіркою з узагальнювальним лідом чи без ліду взагалі, однак кожен із них треба починати, називаючи суб'єкт висловлювання та головної думки (непрямої мови, спрощеного переказу, рідше – прямої мови): **Директор Інституту політики Микола ТОМЕНКО вважає, що...; На думку голови фракції "Лівий центр" Олександра МОРОЗА...; Заступник Голови Верховної Ради Віктор МЕДВЕДЧУК в інтерв'ю УНІАНу заявив, що...; "Утворення парламентської більшості цілком відповідає Конституції України", – сказав кореспондентові УНІАНу член координаційної ради парламентської більшості...**

3. Замітка-виклад. У такій замітці послідовно викладається "фабула" події, текст висловлювання.

Приклади:

ПЛЮЩ ПІДБИВ ПІДСУМКИ ВІЗИТУ ДЕЛЕГАЦІЇ ВР ДО ПОЛЬЩІ.

Київ. 27 березня. УНІАН. Польща поцінує Україну як стратегічного партнера, констатувалося під час офіційного візиту української парламентської делегації до Республіки Польщі, заявив на прес-конференції голова Верховної Ради України Іван ПЛЮЩ, який перебував з офіційним візитом у тій країні 22–25 березня.

Глава парламенту поінформував, що мав зустрічі, зокрема з президентом Польщі Олександром КВАСНЕВСЬКИМ та прем'єр-міністром Ежи БУЗЕКОМ.

Як передає кореспондент агентства УНІАНу, І. ПЛЮЩ повідомив, що запросив до України делегацію сейму Польщі на

станції № 1 та № 5. Орієнтовний час проведення ремонтних робіт – дві доби. На місці події працює опергрупа управління з питань надзвичайних ситуацій міськдержадміністрації.

НА ДОНЕЦЬКІЙ ШАХТІ ІМ.ЧЕЛЮСКІНЦІВ СМЕРТЕЛЬНО ТРАВМОВАНО ГІРНИКА.

Київ. 28 березня. УНІАН. У понеділок о 16 годині на шахті ім. Челюскінців ДХК "Донецьквугілля" (м. Донецьк) внаслідок обвалу покрівлі було смертельно травмовано гірника. Про це УНІАНу повідомили в МНС України.

2. Замітка-коментар. Замітка містить коментар особи (фахівця, учасника, свідка події, експерта тощо). Суть коментованої події може викладатися перед коментарем або як бекграунд.

Наприклад:

МІЛІЦІЯ ВІДОМЕ ІМ'Я ВИКОНАВЦЯ ЗАМОВЛЕННЯ ЗАМАХУ НА ДВОРКІСА.

Київ. 30 березня. УНІАН. Ім'я кілера, виконавця замовлення замаху на мера Вінниці Дмитра ДВОРКІСА вже відоме правоохоронним органам, заявив на брифінгу заступник міністра внутрішніх справ Володимир МЕЛЬНИКОВ. За його словами, МВС провадить оперативно-розшукові заходи із затримання найманого професійного вбивці. В. МЕЛЬНИКОВ зазначив, що цього кілера підозрюють у скоєнні ще кількох убивств.

Однак заступник міністра відмовився відповідати на запитання про замовників замаху, пославшись на таємницю слідства. При цьому він відкинув версію причетності до злочину етнічних угруповань.

Замах на життя Д. ДВОРКІСА було скоєно 23 листопада в центрі Вінниці. Він отримав два кульових поранення – в шию і в груди. Водія автомобіля, в якому перебував Д. ДВОРКІС, було вбито, охоронців легко поранено.

КУЧМА ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ КОМЕНТУВАТИМЕ РІШЕННЯ КС ЩОДО РЕФЕРЕНДУМУ, А ВИКОНУВАТИМЕ ЙОГО.

Київ. 30 березня. УНІАН. Президент України Леонід КУЧМА заявив, що збирається "не коментувати рішення Конституційного Суду про референдум, а виконуватиме його". Після відкриття нової станції Київського метрополітену "Дорогожичі" в інтерв'ю журналістам він нагадав, що відразу ж після рішення КС у середу підписав Указ, який враховує позицію КС з цього питання. За словами Л. КУЧМИ, перше питання референдуму (про право розпуску Верховної Ради Президентом у разі висловлення їй не-

лінської команди – Микола Княжицький, Володимир Рубан, Дора Хом'як з фонду "Відродження", Семен Рубчинський... Погодження-узгодження-реєстрація – Печерська райадміністрація, ЖЕК, Київенерго... Судова епопея з подвійними-потрійними ордерами на приміщення на Хрещатику, 4... Інвентаризація – акти, списки, печатки, ключі, листи, листи, листи...

3 січня 1993 року Президія Верховної Ради на засіданні погодилася з пропозиціями профільної комісії, і тодішній голова Верховної Ради Іван Плющ вручив мені гербовий лист щойно підписаної постанови...

...У березні ми купували перші комп'ютери і факси, а вже у квітні вийшов перший щоденний випуск "УНІАН-Новин"...

Ось така була півторарічна парламентська передісторія народження нинішнього визнаного лідера української інформаційної журналістики.

А тепер, будьте ласкаві, згадайте, чого ми з вами не набачились у нашій Верховній Раді за ці роки, і спробуйте мені сказати, що УНІАН не народивсь у сорочці!

Олександр Харченко,
головний редактор УНІАНу

"Для журналіста природно бути опозиційним..."

Важко уявити інформаційний простір України без агентства УНІАН. Звичну фразу "...як повідомляє УНІАН" мільйони людей чують щодня в радіоефірі, з телеекранів, читають у газетах... Агентству виповнилося 15 років. Про те, як сформувавши сильну і професійну команду, як агентству вдається бути першим і завжди авторитетним – інтерв'ю з головним редактором УНІАНу Олександром Харченком.

– Пане Олександр, що потрібно сьогодні, аби стати лідером серед інформаційних агентств в Україні?

– Треба зібрати команду амбітних журналістів, додати сильних редакторів, відпрацювати технологію випуску новин, при-

правити все це кваліфікованим менеджментом. І – "варити" на доволі сильному вогні нашого політичного та суспільного життя.

– **А чи довго "варити"?**

– Залежить від майстерності шеф-кухаря та команди. Але очевидно, що агентство не може за тиждень-другий здобути репутацію на ринку. Потрібен час, щоби вам повірили, переконалися, що ви об'єктивні, що вмiєте піднятися над подіями, тобто, висвітлювати їх без емоцій. Кілька тижнів інтенсивної праці – і тебе помітять. Але далі потрібні ще роки й роки, щоб стало очевидно: УНІАН – це марка, і наші інформації можна довіряти, навіть коли ми не повідомляємо своїх джерел.

– **Зусилля скількох людей стоять за звичною фразою "як повідомляє УНІАН"?**

– Понад півтори сотні працівників агентства – журналістів, редакторів, операторів, перекладачів, менеджерів, програмістів і ще багатьох фахівців. Щоб устигати за найголовнішими подіями в країні, ми маємо потужну політичну та економічну редакції в столиці, маємо також власних кореспондентів в усіх регіонах України. Співпрацюємо з журналістами в багатьох зарубіжних країнах, маємо корпункт у "столиці" Європи – Брюсселі. Випускаємо стрічку новин з восьмої ранку до півночі. В найближчих планах – цілодобова робота "ньюзруму", відкриття корпунктів у Москві, у столицях інших країн.

– **Наскільки потужною має бути технічна база такого агентства?**

– У наш час комунікаційні можливості урізноманітнюються навіть не щороку, а щодня. Ще вчора новини можна було приймати на факс чи стаціонарний комп'ютер, сьогодні – на ноутбук та мобільний телефон, а завтра, таке враження, що "ловитимемо" новини на праску. За цих умов ми вже сьогодні повинні випереджати конкурентів бодай на півкроку, щоб не відстати завтра на крок. Скажімо, маємо базу зі 150-ти робочих станцій (технічна служба підказує, що неточно казати "комп'ютери", оскільки робоче місце журналіста – це не просто машина для набору тексту), 15 серверів (на них зокрема зберігається наш архів – півтора мільйона повідомлень, понад 100 тисяч знімків), високошвидкісний доступ до мережі Інтернет (працюємо через оптично-волоконну лінію, для надійності в роботі та диверсифікації ризиків маємо договори відразу з трьома провайдерами). Але при цьому ми завжди готові до того, що технічна служба вимагатиме чи то купівлі нових моніторів, чи то заміни доброї частини програмного забезпечення, чи ще чогось. І хоча кож-

ДИРЕКТОР СВІТОВОГО БАНКУ ПО УКРАЇНІ ТА БІЛОРУСІ ОГОЛОСИТЬ НОВУ СТРАТЕГІЮ БАНКУ ЩОДО УКРАЇНИ.

Київ. 27 березня. УНІАН. Нову стратегію Світового банку в питаннях допомоги Україні буде обговорено під час візиту директора Світового банку по Україні та Білорусі Луки БАРБОНЕ, котрий прибуває в Україну 29 березня. Як повідомили УНІАНу в Кабінеті Міністрів, візит триватиме до 6 квітня. Передбачаються зустрічі Л. БАРБОНЕ з прем'єр-міністром України Віктором ЮЩЕНКОМ, головою Верховної Ради Іваном ПЛЮЩЕМ, представниками адміністрації Президента України.

КУЧМА ПРИВІТАВ ПУТІНА З ПЕРЕМОГОЮ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ У РОСІЇ.

Київ. 28 березня. УНІАН. Президент України Леонід КУЧМА під час телефонної розмови з Володимиром ПУТІНИМ у понеділок привітав його з перемогою на президентських виборах у Російській Федерації, що відбулися 26 березня. Як повідомили агентству УНІАН у прес-службі глави держави, Л.КУЧМА висловив переконання, що українсько-російські відносини набудуть подальшого динамізму й розвиватимуться в дусі дружби та добросусідства. У свою чергу В. ПУТІН подякував за щирі вітання і підтвердив готовність докласти зусиль для наповнення реальним змістом добросусідських відносин партнерства між Україною і Росією.

Під час бесіди глави двох держав обговорили також першочергові кроки, насамперед, у торгівельно-економічній сфері, спрямовані на вирішення нагальних проблем двостороннього співробітництва.

Крім того, замітка може подаватися у формі повідомлення, якщо подія "не заслуговує" на ширше висвітлення (кримінальна хроніка, нещасні випадки, аварії, дрібна регіональна інформація тощо), якщо детальнішої інформації на момент виходу замітки немає чи вона протягом дня вже подавалася.

Приклади:

ЧЕРЕЗ ПРОРИВ КАНАЛІЗАЦІЙНОГО КОЛЕКТОРА В СЕВАСТОПОЛІ СТИЧНІ ВОДИ СКИДАЮТЬСЯ В МОРЕ.

Київ. 27 березня. УНІАН. Близько 800 куб. метрів стічних вод щогодини скидаються в море в Севастополі через прорив головного каналізаційного колектора діаметром 800 мм, що стався о 8-й годині ранку в суботу в Ленінському районі м. Севастополя. Як повідомили агентству УНІАН у Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій, через аварію було зупинено каналізаційні насосні

ли описують саму подію (а не прес-конференцію чи переговори), часто "форс-мажорної" тематики.

Приклади (фрагменти з послідовним викладом виділено):

Таймураза САВЛОХОВА – брата голови Асоціації спортивної боротьби Бориса САВЛОХОВА – було вбито між першою та другою годинами ночі в понеділок трьома кулями. Як повідомляло УНІАН, уночі з 26 на 27 березня невідомі з вогнепальної зброї розстріляли автомобіль "Мерседес-320", на якому їхав Т. САВЛОХОВ.

Як повідомили УНІАНу в столичній міліції, після першої години ночі по "02" надійшов сигнал про те, що біля будинку № 8 по вулиці Бучми в Києві зчинилася стрілянина. Прибувши на місце події, органи міліції між першим і другим під'їздами будинку знайшли тіло Т. САВЛОХОВА з трьома ранами, завданими вогнепальною зброєю. Трохи далі, біля будинку № 9 по проспекту Тичини було знайдено автомобіль, на якому приїхав Т. САВЛОХОВ, і тіло водія В. БЕЗСТАЄВА, 1974 року народження з двома вогнепальними ранами.

За уточненими даними, в автомобілі, крім Т. САВЛОХОВА й водія, більше нікого не було. У будинку, до якого приїхав Т. САВЛОХОВ, за неперевіреною інформацією, мешкає спортсменка, тренер однієї зі шкіл гімнастики, з якою вбитий був знайомий.

На шахті імені Баракова Державної холдингової компанії "Краснодонвугілля" (м. Краснодон) о 13 годині в суботу стався вибух. Зараз під землею перебувають 84 гірники. Про це агентству УНІАН повідомив лідер незалежної профспілки гірників шахти ім.Баракова, депутат облради Дмитро КАЛИТВИНЦЕВ. Як передає кореспондент агентства УНІАН, вибух стався у південному крилі на глибині 700–800 метрів. О 13.20 відділення гірничо-рятувальних частин з Луганська та Краснодона розпочали рятувальні роботи.

Залежно від інформаційної "насиченості" можна виділити такі види заміток:

1. **Замітка-повідомлення.** Така замітка лише коротко інформує про подію чи сенсаційне висловлювання і не містить широкого бекграунда. Головна вимога – оперативність. Текст заміток-повідомлень з поміткою ТЕРМІНОВО надиктовують відразу після або під час події операторові (видавському редактору) по телефону. Використовується для висвітлення сенсаційних або важливих подій, розвиток яких агентство відстежує.

Приклади:

ного разу суми інвестицій у таке "переснащення-оновлення" викликають шок у керівництва агентства, тільки-но оговтавшись, шукаємо резерви.

Маємо дбати і про надійність. Уявіть собі, що ми "запакували" агентство комп'ютерами, закупили сервери, проклали оптоволокно, – все це запустили і тихо радіємо. Аж тут "вимкнули" світло (байдуже, що ми розташовуємось на Хрещатику, тобто, в самому центрі столиці, таке трапляється). Як ми будемо випускати новини, навіть із таким оснащенням? Отже, потрібні ще й джерела безперебійного електроживлення. І так без кінця. Сьогодні, приміром, треба подбати про мультимедійність, тобто, передачу інформації не лише в текстовому, а й у звуковому та інших режимах. Звісно, матимемо ще один кошторисний шок від пропозицій нашої технічної служби. Але як інакше?

– **Наскільки жорстка сьогодні конкуренція на ринку інформаційних агентств?**

– Без перебільшення, не просто жорстка. Скажімо, у Польщі, яку за масштабами медійного ринку можна зіставити з Україною, фактично діє одне агентство – Польська агенція пресова, або ПАП. В Україні, крім УНІАНу, сьогодні на ринку діють Інтерфакс-Україна та "Українські новини", "Ліга-бізнесінформ", "РБК-Україна", державне агентство Укрінформ з його мільйонними дотаціями з боку держави. Але, переконаний, така гостра конкуренція – це однозначно позитивний фактор. Інтернет дає можливість стежити за кожним кроком конкурентів, часто при передачі новин ідеться про різницю в секунди. Не розслабишся. Але це і є найпотужніший мотив для розвитку. Без нього ринок – не ринок. Уявіть собі, Сергій Бубка стрибав би сам, без суперників. На якому рівні сьогодні були б його світові рекорди?

– **Ви згадали про інтернет. Які корективи він вніс у розвиток агентства?**

– Революційні. Я вже зауважив, що завдяки інтернету з'явилася можливість стежити за конкурентами в "режимі реального часу", в них за нами, зрозуміло, також. Крім того, почали з'являтися інтернет-проекти, що претендують на статус інформагентства. Сьогодні вони часто за оперативністю можуть дати фору багатьом, і це також стимулює конкуренцію.

– **Отже, завдяки інтернету сьогодні доволі легко створити інформагентство? Не треба ні паперу, ні друкарні, набираєш групу репортерів, закупаєш два-три комп'ютери, вмикаєш електронну пошту – і вперед...**

– Це оманливе враження. Я вже казав, що треба створити розгалужену репортерську мережу, сформувати редакторський колектив, налагодити всі комунікації. Але чи не найголовніше – завоювати довіру споживача інформації. Тож агентства, які створювалися "нашвидкуруч" або задля обслуговування чийось політичних інтересів, швидко зникали з ринку.

– **Чи не вбачаєте в інтернеті загрози вашій діяльності? Скажімо, купить хтось ваші новини, просто "відкриє" їх у себе на сайті і тим самим перекреслить усю вашу працю?**

– Є така загроза і ми постійно з нею боремося. Значну частину інформації доводиться втрачати. Причому, постійно. Звісно, радості нам від того мало. По-перше, ми зазнаємо матеріальних збитків. Намагаємося забезпечувати юридичний супровід, гаяти час на так звану профілактичну роботу зі "злодюжками". По-друге, за професію прикро – це явище свідчить, що в ній ще чимало "зальотних" і "блатних", які вбачають у журналістиці лише спосіб приробітку. Для таких, яким нічого не допомагає, ми навіть встановили премію "Золотий пілосос", тобто той, хто висмоктує інформацію. Першим володарем премії став редактор однієї з київських газет. Потужний був "пілосос", без будь-якого гальмування! Але після нашої профілактики трохи "попустило".

– **Якими якостями має володіти журналіст для роботи в УНІАНі?**

– Журналістові агентства треба бути готовому до того, що протягом кількох діб доведеться спати по три-чотири години, замість повноцінного обіду – нашвидкуруч "заморювати черв'ячка". Може статися так, що доведеться хтозна-скільки просидіти в літаку (якось наш парламентський кореспондент разом з іншими журналістами в аеропорту Хабаровська чекав 27 годин на борту літака, яким летів тодішній спікер парламенту Володимир Литвин). Буває, що взагалі не можна їхати додому (в дні Майдану, коли за кількості метрів від агентства стояли тисячі людей і вирішувалась доля країни, чимало журналістів ночували в агентстві). А ще треба вміти вловити момент і взяти у знакового "ньюзмейкера" інтерв'ю в курилці, в тамбурі поїзда, в машині, що мчить до аеропорту на швидкості "за двісті" і тобі весь час нагадують, що маєш "кілька хвилин".

– **Але чи цікаво працювати репортером в агентстві, коли ти не можеш висловити свого ставлення до подій, а лише йдеш "за подіями" і ніяк не впливаєш на них?**

У лісах Рівненщини зросла кількість вовків, які нерідко знищують не лише диких, а й свійських тварин. Як передає кореспондент агентства УНІАН, посилаючись на дані державного лісогосподарського об'єднання "Рівнеліс", працівники лісової охорони від початку року вже відстріляли 24 вовків, тим часом як за весь минулий рік було знищено 30 хижаків. Як наголошують фахівці лісового господарства, збільшення кількості вовків не означає зростання їхньої популяції на Рівненщині, оскільки майже всі вони – "гастролери", переважно з Чорнобильської зони, де після аварії на ЧАЕС їх не відстрілювали. Як повідомила УНІАНу прес-служба "Рівнелісу", на сьогодні доволі часто трапляється "новий" різновид хижака – гібрид вовка зі здичавілими собаками, які нічого не бояться й надзвичайно агресивні; визначити їх місцеперебування практично неможливо.

2. **"Приєднувальний" виклад.** Думки подаються "паралельно". Як правило, їх об'єднує лише джерело чи автор висловлювання. Такий виклад застосовується для висвітлення прес-конференцій, офіційних перемовин (коли їх учасники торкаються різних тем) тощо.

Наприклад (початок кожної з думок виділено):

В Україні триває робота над створенням нового уніфікованого літака для Військово-повітряних сил, зазначив під час прес-конференції у Львові міністр оборони України, генерал армії Олександр КУЗЬМУК. За його словами, такий літак поєднуватиме характеристики винищувача, штурмовика та бомбардувальника.

Як передає кореспондент агентства УНІАНу, **О. КУЗЬМУК також поінформував**, що цього року значну увагу буде приділено модернізації парку літаків ВПС України. Зокрема вдосконаленню авіоніки літаків Міг-29, розробці та модернізації нових озброєнь для літаків, особливо ракет "Повітря-повітря" як далекої, так і близької дії. **Генерал також сказав**, що вивчаються декілька варіантів спільної модернізації бойових літаків, у тому числі з Російською Федерацією, оскільки, за словами міністра, "конструктори та КБ знаходяться там". **Міністр повідомив**, що у Львові буде влаштовано тендер, який визначить конкретні шляхи модернізації парку бойових літаків.

За словами О. КУЗЬМУКА, найпріоритетнішим для Збройних Сил цього року буде розвиток ВПС.

3. **Послідовний виклад.** Подія висвітлюється "у хронологічному порядку". Як правило, до такої форми викладу вдаються, ко-

Як повідомляло УНІАН, давніше О. ТКАЧЕНКО заявляв про готовність зняти свою кандидатуру на користь єдиного кандидата від "канівської четвірки" Євгена МАРЧУКА.

4. Висловлювання інших осіб щодо подій, осіб чи організацій, про які йдеться в замітці.

Наприклад:

Голова парламентської фракції СДПУ(о) Олександр ЗІНЧЕНКО виступив з гострою критикою "багатовекторності" зовнішньополітичного курсу України...

"Багатовекторність" зовнішньополітичного курсу України проголосив Президент Леонід КУЧМА у жовтні 1994 року.

Бекграунд може бути маркований (*Довідка УНІАНу*), якщо він має суто довідковий характер, а також входить до основної частини замітки. При цьому використовуються спеціальні "приєднувальні" звороти: Давніше (прізвище) заявляв...; Як (давніше) повідомляло УНІАН...; Водночас за словами (прізвище)... тощо.

Виклад замітки

Після ліду текст замітки будується трьома способами (як правило, вони комбінуються):

1. "Роз'яснювальний" виклад. Спочатку подається думка, подальший текст розтлумачує її, поглиблює.

Приклади (головну думку виділено):

На президентських виборах у Росії, вже в першому турі, перемогу отримав виконувач обов'язків глави держави Володимир ПУТІН. Як повідомляє "РосБизнесКонсалтинг" із посиленням на Центрвиборчком, за нього віддали голоси понад 50 % виборців. За попередніми даними ЦВК РФ, В.ПУТІН набрав 52,52 % голосів. Лідер КПРФ Геннадій ЗЮГАНОВ отримав 29,44 % голосів виборців, лідер "Яблука" Григорій ЯВЛІНСЬКИЙ – 5,85 %, губернатор Кемеровської області Аман ТУЛЕЄВ – 3,04 %, лідер ЛДПР Володимир ЖИРИНОВСЬКИЙ – 2,72 %, губернатор Самарської області Костянтин ТИТОВ – 1,5 %, тимчасово відсторонений генеральний прокурор РФ Юрій СКУРАТОВ – 0,43 %, кінорежисер, депутат Держдуми Станіслав ГОВОРУХІН – 0,45 %, лідер руху "Духовное наследие" Олексій ПОДБЕРЬОЗКІН – 0,14 %, підприємець Умар ДЖАБРАЇЛОВ – 0,08 %. Проти всіх проголосували 1,9 % виборців. Оброблено 94,27 % бюлетенів. Явка виборців становила 68,86 %.

– Знаєте, тим, як висвітлюєш і які саме події, можна дуже навіть впливати. Два приклади. Один з економічної сфери. На зорі становлення нашої банківської системи з'явилась інформація про те, що великий російський банк має намір приєднатися до української системи електронних платежів і вже отримує на це дозвіл. Особливої уваги на цей месидж чомусь у нас не звернули. Ми ж в економічній редакції вирішили всерйоз "розкрутити" тему. Зафіксували думку експертів про те, кому "вилізе боком" увиходження зарубіжного монстра до "свята святих" – розрахункової системи, підготували аналітичні матеріали. Одне слово, "відкрили" тему, далі її підхопили газети, радіо, телеканали. Зрештою, ідею так і не було реалізовано, вирішили відмовитися. Хіба це не вплив на події?

А ось другий приклад, уже з політики. Хто не пам'ятає знаменитого падіння Віктора Януковича від яйця? Воно виявилось настільки знаковим, що почався відлік політичної поразки кандидата в Президенти. Але мало хто знає, що саме наш кореспондент був єдиним журналістом з пулу, хто передав ту інформацію, і якби не це повідомлення та не відеозапис, що дивом потрапив на телеканали при тодішній цензурі, вірогідність того, що країна мала б іншого Президента, була куди вищою. Це не вплив?

– І вам та вашому кореспондентові "при тодішній цензурі" все так минулося?

– Не минулося. Ми витримали шалений тиск з боку влади, наш кореспондент умить вилетів з пулу, агентство відразу "випадково" позбавили акредитації на важливі події. Я вже не кажу про те, що коли почався Майдан, нас просто вважали "ющенківськими".

– Зате, напевне, коли Президент змінився, для "ющенківського" агентства настали часи найбільшого сприяння?

– Може, це парадокс, але й для цієї влади ми стали коли не опозиційними, то, принаймні, "не своїми". Втім, це нормально. У будь-якій державі, а в Україні особливо, для ЗМІ неприродно "дружити" з владою. Куди природніше – опонувати їй.

– Чому "особливо в Україні"?

– В Україні політики, за висловом одного нашого колеги, це люди, які "піаряться як дорослі, а працюють, як діти". Доки ти хвалиш якогось політика – ти класний. Один раз покритикуєш – і починається: ти працюєш на конкурентів, тобі "замовили", тобі "заплатили". Але, знову ж таки, це нормально. Жур-

налістові не доконче бути улюбленим. Він повинен бути поза емоціями: сам собі редактор, цензор і суддя...

Володимир Ільченко,
заступник головного редактора

У кожному оселю – через інтернет

УНІАН активно почало пробивати собі дорогу у всесвітню павутину вже у ХХІ столітті.

Спочатку, 2000 року, зробили важливий крок до інтернету: випуски новини було переведено в режим он-лайн. Ми довго збиралися на силі, готували технічну базу, а головне – випускових редакторів, яким тоді така робота видавалася ледь не до снаги. Попервах новини он-лайн надходили передплатникам лише електронною поштою, а невдовзі – коштом важких обговорень, робочих сварок із технічним підрозділом та здоров'я багатьох учасників процесу – було запроваджено також постачання інформаційної продукції через веб-сторінку УНІАНу.

Власне, веб-сторінка агентства народилася кількома роками раніше, та оскільки інтернет у дев'яності ще не дійшов до кожної оселі в Україні, її розвиткові, м'яко кажучи, не приділялося особливої уваги. Сайт слугував передусім засобом передачі інформації передплатникам. Для стороннього споживача інтернету були доступні лише заголовки новин, "у відкритий доступ" виставлялися тільки найголовніші повідомлення, подеколи аналітичні та рекламні матеріали. У рейтингу інформаційних ресурсів ми посідали тридцять – тридцять п'яте місце.

З часом керівництво УНІАНу дійшло висновку, що за інтернетом майбутнє, тож вирішило посилити цей напрям. Навесні 2006 року ми розробили новий дизайн, структуру контенту (наповнення), розширили штат випускових редакторів та сформували журналістський підрозділ, який працюватиме лише над матеріалами для веб-сайту. Інтернет-сторінка УНІАНу стала окремим інформаційним продуктом агентства, який, на відміну від решти продуктів, призначених переважно для ЗМІ-передплатників, є масовим, тобто адресованим широкому колу споживачів.

2. Інформація про аналогічні події, випадки.

Наприклад:

Ціни на хліб та хлібобулочні вироби в столиці у квітні залишаться без змін, заявив Київський міський голова Олександр ОМЕЛЬЧЕНКО на прес-конференції в УНІАНі. За його словами, для потреб киян днями закуплено 10 тис. 500 тонн зерна за цінами, які дають змогу протягом місяця утримувати попередню вартість хліба та хлібобулочних виробів...

Довідка УНІАНу. В березні ціни на хліб (за 1 кг хліба "Український") у різних регіонах України становили: у Житомирі – 1 грн. 4 коп., у Дніпропетровську – 1 грн. 12 коп., у Львові – 94 коп., у Полтаві – 89 коп., у Чернігові – 82 коп., у Києві – 80 коп. Найвищі ціни переважно в західних регіонах країни. Так, 1 кг пшеничного хліба в Ужгороді коштує 1 грн. 85 коп., у Тернополі – 1 грн. 60 коп., Рівному – 1 грн. 48 коп., Івано-Франківську – 1 грн. 64 коп. (для порівняння в Києві – 70 коп.). За батон у Рівному сплачують 90 коп., у Тернополі – 1 грн. 25 коп., Івано-Франківську – 1 грн. 12 коп., Запоріжжі – 1 грн. 34 коп., Луцьку – 1 грн. 38 коп. (у Києві – 60 коп.). Хліб "Український" у Рівному коштує 1 грн. 20 коп., у Тернополі – 1 грн. 25 коп., Івано-Франківську – 1 грн. 35 коп.

У КИЇВСЬКОМУ МЕТРО ЖІНКА НАКЛАЛА НА СЕБЕ РУКИ

Київ. 3 квітня, УНІАН. У тунелі столичного метрополітену поблизу станції "Либідська" в неділю о 23.00 виявлено труп з відокремленою головою жительки Полтави Л. 1947 року народження. Як повідомили УНІАНу в ЦГЗ ГУ МВС у Києві, за попередніми даними, жінка наклала на себе руки, стрибнувши під електропоїзд.

Цього ж дня в місті Антрацит Луганської області у своїй квартирі покінчив життя самогубством, підірвавши себе електродетонатором, пенсіонер К.

3. Попередні висловлювання чи дії суб'єкта інформації щодо тієї самої події.

Приклади:

Прем'єр-міністр Віктор ЮЩЕНКО відмовився від поїздки до Сполучених Штатів Америки у зв'язку з аварією на шахті імені Баракова...

Давніше В. ЮЩЕНКО заявляв, що поїздка до Вашингтона є "дуже важливою, оскільки там має вирішуватися питання про подальше фінансування України".

Кандидат у Президенти Олександр ТКАЧЕНКО оголосив, що знімає свою кандидатуру на користь лідера КПУ Петра СИМОНЕНКА...

"Енергоатом контроль-сервіс" у м. Енергодарі Запорізької області. Був обраний депутатом міської ради Енергодара. Удостоєний почесного звання "Заслужений енергетик України" (1997 р.), нагороджений орденом "Дружби" Російської Федерації (1997 р.).

За останні декілька років ситуація зі свободою преси в Україні погіршилася настільки, що нині в цій державі, на відміну від сусідньої Білорусі, не залишилося справді незалежних засобів масової інформації, – йдеться у доповіді американського Комітету захисту журналістів, поширеній у четвер... Як повідомляло УНІАН, у березні 1999 року Комітет захисту журналістів включив Президента Л. КУЧМУ до десятки найбільших ворогів преси. Л. КУЧМА погрожував подати на комітет до суду, проте жодної заяви до судових органів до кінця року, за даними КЗЖ, від нього не надходило.

Досвід "львівського експерименту" з персоніфікації пенсійних рахунків буде поширено в 135 районах і містах України. Про це під час засідання круглого столу "Пенсійна реформа в Україні: етапи впровадження" повідомила заступник міністра праці і соціальної політики Олена ГАРЯЧА...

Довідка УНІАН. Сьогодні в Україні налічується близько 14 млн. пенсіонерів, або 28 відсотків усього населення. При цьому співвідношення кількості економічно активного населення до кількості пенсіонерів становить 1:1,6.

Психічне здоров'я Президента викликає тривогу, заявив кандидат у Президенти Володимир ОЛІЙНИК, аналізуючи останні висловлювання та дії Леоніда КУЧМИ щодо його суперників на президентських виборах...

Як повідомляв УНІАН, Л. КУЧМА у прямому ефірі Харківського телебачення назвав кандидатів від "канівської четвірки" "нелюдами" й "лицемірами".

...Як стало відомо УНІАНу, на переговорах генеральний конструктор АНТК ім. Антонова Петро БАЛАБУСВ заявив, що військово-повітряне відомство Франції має швидше ухвалювати рішення про участь чи неучасть у проекті створення Ан-70, оскільки вже найближчим часом, імовірно, ухвалюватиметься остаточне рішення щодо складу компаній – виробників нового військово-транспортного літака (на сьогодні вже 23 компанії, крім німецької DASA, заявили про свій намір брати участь у проекті). **Довідка УНІАНу:** Франція вивчає можливість брати участь у створенні аналогічного Ан-70 літака європейського консорціуму "Ейрбас Індастрі" А-400М...

Сьогодні на веб-сторінку потрапляють як повідомлення із "закритої" стрічки он-лайн (не більше 10–15 відсотків новин), так і спеціально написані для сайту матеріали – репортажі, інтерв'ю, репліки, аналітичні публікації. Над ними працюють і штатні журналісти УНІАНу, і позаштатні дописувачі. Серед них – відомі журналісти, політики, бізнесмени, юристи. Невелику частину матеріалів, головним чином, про події за рубежом, ми беремо з інших авторитетних інтернет-сайтів. Ілюстративні матеріали добираються переважно зі знімків, які готує фотослужба агентства.

Власні веб-сайти "масового призначення" завели також окремі підрозділи УНІАНу – "Культура", "Здоров'я", "Права людини", а також деякі регіональні корпункти агентства.

Сьогодні УНІАН лідирує серед інформгентств у рейтингу українських мас-медіа, представлених в інтернеті, і стабільно входить до першої п'ятірки найбільш відвідуваних інформаційних веб-ресурсів.

Далі в планах – посилення мультимедійних позицій в інтернеті, вихід новин у відео- й аудіорежимі, розширення можливостей інтерактивного спілкування з відвідувачами, оптимізація інформаційних послуг клієнтам.

Коли будете в Інети, заходьте!

Сергій Воропаєв,
постійний представник УНІАН в Брюсселі

Закордонний корпункт "українського розливу": плюси та мінуси

Українські ЗМІ, на відміну від своїх російських та європейських колег, не можуть похвалитися великою кількістю власних закордонних корпунктів. Як результат – інформаційний простір заповнений міжнародними повідомленнями, взятими переважно з російськомовних джерел, що часто, щиро кажучи, спотворює реальний стан справ через певну "державну інформаційну політику" Росії. Досвід УНІАНу з відкриттям корпункту в Брюсселі лише підтвердив, що на сьогоднішньому медіаринку спостерігається інформаційний "голод" на об'єктивне висвітлення закордонних новин.

Є кілька об'єктивних та суб'єктивних причин, які стримують розвиток мережі українських корпунктів за кордоном.

До об'єктивних варто віднести, передусім, порівняно відчутну затратність створення корпункту за кордоном, а також... нестачу кваліфікованих журналістів, які володіють іноземними мовами. Втім, зважаючи на невпинний поступ ринку та загальне зростання рівня зарплат в Україні, питання вартості стає дедалі простішим. Тим більше, як засвідчив досвід роботи в Брюсселі, зовсім необов'язково мати офісне приміщення. За сучасного розвитку комунікаційних технологій – інтернет, мобільний зв'язок – потреба в реальному офісі втрачає актуальність. Скажімо, більшість європейських подій, у тому числі й прес-конференцій, транслюються через інтернет і супутник телеканалом EBS. Як варіант – для журналістів, акредитованих при Європейських інституціях, діють значні знижки на оренду приміщень під офіс у будинку Міжнародного прес-центру, розташованого в самому осерді європейського кварталу – між приміщеннями Єврокомісії, Ради ЄС та Європарламенту.

Ще одна причина стримування розвитку закордонних корпунктів – відсутність досвіду продажу міжнародних новин. Справді, знайти рекламу для випуску міжнародних новин практично неможливо. Але, з другого боку, як ми переконались, і сам по собі змістовий контент може приносити прибутки. Хоча б тому, що об'єктивний українській погляд на міжнародні події цікавий як владі (про що свідчить зростання рівня цитованості європейських новин УНІАНу українськими політиками та чиновниками), так само й іншим ЗМІ (випереджувальне цитування європейських новин від УНІАНу порівняно з новинами російськомовних джерел) та бізнесу.

Насамкінець, згадаю, що доволі часто українські журналісти говорять про те, що бути іноземним кореспондентом – сумно. Мовляв, політичне життя в Україні таке насичене, що роботу в жодній країні світу не порівняти за "драйвом" з роботою політичного чи економічного кореспондента в Києві. Можу відповісти, що "драйву" вистачає всюди. Головне – бути охочим до пошуку цікавих тем та новин. Вони не завжди пов'язані з Україною, однак даватимуть приклади вирішення подібних проблем в інших країнах світу. І тим цікавитимуть багатьох в Україні.

Відповідно, ці люди розуміють, що агентство марно відрядило свого власкора до Брюсселя.

Неправильно (бракує бекграунду, не зрозуміло, про що йдеться):

Ⓣ УКАЗОМ ПРЕЗИДЕНТА ЗАТВЕРДЖЕНО СТРАТЕГІЮ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Київ. 15 квітня. УНІАН. Президент України Леонід КУЧМА своїм Указом затвердив стратегію реформування системи державної служби в Україні. Як повідомили агентству УНІАН в управлінні прес-служби глави держави, у документі зокрема зазначається, що здійснення економічних та соціальних перетворень, просування в напрямі європейської інтеграції можливе лише за умови створення ефективної системи державного управління, яка відповідає стандартам демократичної, правової держави із соціально орієнтованою ринковою економікою. Основними цілями і завданнями державної служби, зазначається в Указі, є створення умов для розвитку відкритого громадянського суспільства, захист прав та свобод людини й громадянина, а також забезпечення результативної та стабільної діяльності органів державної влади відповідно до їх завдань, повноважень і компетенції на конституційних засадах.

2. **Бекграунд як додатковий елемент замітки.** В такому разі замітка слугує доповненням до основного тексту.

Види додаткового бекграунда:

1. Додаткова інформація про дійових осіб чи організації, про які йдеться в замітці, або про подію, що лежить в її основі.

Приклади:

Генеральним директором Запорізької АЕС призначено Володимира ПИШНОГО. Як повідомили УНІАНу в департаменті громадських зв'язків Національної атомної енергогенерувальні компанії "Енергоатом", наказ про призначення підписав генеральний директор "Енергоатому" Володимир БРОННІКОВ.

Довідка УНІАНу. В. ПИШНОМУ 45 років, 1978 року він закінчив факультет атомних електростанцій та установок Одеського політехнічного інституту, у 1978–1982 рр. працював інженером на Нововоронезькій АЕС у Росії, у 1982–1985 рр. був старшим майстром з ремонту на Запорізькій АЕС, у 1985–1988 рр. працював на посадах начальника зміни енергоблока, начальника дільниці підприємства "Запоріжатоменергоналадка". Протягом 1988–1995 рр. обіймав посади начальника ремонтного цеху та заступника головного інженера з ремонту на Запорізькій АЕС. З 1995 року очолював підприємство

ють (у дужках із посиланням на УНІАН): "Незрозуміле майбутнє партії Юлії ТИМОШЕНКО ("Батьківщина" – УНІАН), де її електорат?" – заявив О. ТКАЧЕНКО.

Бекграунд

Бекграундом узвичаєно вважати вже відому інформацію, що додається до нової інформації та допомагає ліпше зрозуміти суть повідомлюваного. За роллю бекграунда в замітці розрізняють два його види:

1. **Бекграунд як необхідний елемент замітки.** Якщо інформаційним приводом є коментування події чи висловлювання, треба переказати суть самої події чи висловлювання. Якщо агентство відстежує якусь подію, часто виникає потреба дати передісторію, переповісти про розвиток події. Без такого бекграунду замітка не є повноцінною.

Приклади:

"Упередженою дією" назвав прем'єр-міністр Віктор ЮЩЕНКО висловлювання першого заступника Голови Верховної Ради Віктора МЕДВЕДЧУКА щодо уряду. **Як повідомляв УНІАН, В. МЕДВЕДЧУК заявив, що уряд В. ЮЩЕНКА вдається до політичного шантажу, коли говорить про можливість відставки в разі, якщо парламент відхилить урядову Програму...**

Таймураза САВЛОХОВА – брата голови Асоціації спортивної боротьби Бориса САВЛОХОВА було вбито між першою і другою годинами ночі у понеділок трьома кулями. **Як повідомляло УНІАН, уночі з 26 на 27 березня невідомі з вогнепальної зброї розстріляли автомобіль "Мерседес 320", на якому їхав Т. САВЛОХОВ...**

Прес-центр Генеральної прокуратури України вважає: оприлюднене УНІАН 16 січня повідомлення про те, нібито на Банковій було висловлено невдоволення тим, що віце-прем'єр Юлія ТИМОШЕНКО "досі не заарештована", є "нічим іншим, як бажанням окремих сил дестабілізувати політичну ситуацію в країні, посіяти зневіру до керівництва держави і дискредитувати генерального прокурора та очолюваний ним колектив". Про це йдеться у заяві прес-центру Генеральної прокуратури. **(Інформацію про висловлення невдоволення діями М. ПОТЕБЕНЬКА було передано в УНІАН 16 січня джерелом з Генеральної прокуратури. У середу джерело підтвердило свою інформацію, заявивши, що йому "нічого невідомо про бажання окремих сил дестабілізувати політичну ситуацію в країні" – УНІАН.)**

Тетяна Майданович,
керівник економічної редакції УНІАНу

Що треба журналістові для роботи в УНІАНі?

Для ефективної роботи в інформгентстві, бажано розвинути в собі певну кількість додаткових властивостей та навичок, а водночас позбутися багатьох звичних людських слабін. Певною мірою, іронізують досвідчені уніанівці, пересічна "акула пера" в агентстві перетворюється на Модифікований Організм Журналіста (надалі – МОЖ). Це, по суті, новий вид людини, придатний для використання в інформгентстві, водночас його здатність адаптуватися до звичайного життя варіюється в дуже широких межах.

МОЖ сформувалися внаслідок тривалої селекції, що збіглася в часі з існуванням агентства, тобто впродовж 15 років, і вражають здатністю впоратися з будь-яким завданням. МОЖ – це вже не просто журналіст і це вже більше, ніж чоловік чи жінка, адже його творчі та фізичні здібності часто мають стояти НАД людськими та журналістськими здібностями, а потреби – значно нижче за потреби нормальної людини й звичайного журналіста.

Насамперед, журналіст УНІАНу від раннього ранку обов'язково має бути підключений до мобільного зв'язку, комп'ютера, диктофона, телефону звичайного, ICQ, навушників, електрочайника та, бажано, трансляцій по ТБ засідань Верховної Ради. Якщо бодай якийсь із цих "гаджетів" заглочить, МОЖ робиться млявим та непрацездатним. Треба якнайшвидше доточити до журналіста потрібний провід – і все гаразд.

МОЖ належить бути абсолютно самодостатнім при пересуванні містом, державою, світом. У розпорядженні журналіста УНІАНу цілодобово власні ноги, геть усі столичні таксі та майже цілодобово – метро й інший громадський транспорт. Оскільки автотранспорту агентства, як правило, завжди на всіх не вистачає, новачки, які намагаються вирушити на уніанівській машині в аеропорт чи віддалений район столиці, можуть отримати від керівника атлас Києва з детальним планом проїзду міським транспортом та усні консультації всіх наявних в офісі колег. У підсумку – за швидкістю й точністю орієнтування в

міських джунглях журналісти УНІАНу дадуть фору будь-якому таксистові чи працівникові кур'єрської служби.

Для журналіста УНІАНу мають значення не лише його творчі, а й фізичні дані: його руки мають бути довшими, а зріст вищим, ніж у конкурентів, аби першим дотягнутися з диктофоном до ньюзмейкера. Водночас не завадить, щоб ноги теж були якнайдовшими не лише в уніанівських дівчат-журналісток, а й у хлопців – тільки так можна першим наздогнати ньюзмейкера та випередити інші агентства. І певно ж, треба мати добрий зір, бо кореспондентові очі мають витримувати щонайменше 12-годинний тет-а-тет із монітором комп'ютера, бажано, хоча б, шість днів на тиждень.

МОЖ повинен мати спартанський характер та здібності Олександра Македонського, тобто, робити кілька справ одночасно. Мінімум одночасних щоденних дій професіонала – відстеження 10–20 сайтів (серед них можуть виявитись і авто та спорт, і "гарні дівчата", але про це промовчимо), 2–3 електронні пошти (одна – особиста), перегляд свіжої преси, розшифровка диктофона й набивання інформацій, перемовини в ICQ (трохи й особистого), обмірковування ексклюзивів та підтримка розмов із колегами по кімнаті (трохи є й політики, футболу, глобальних світових проблем). Найвищий пілотаж – паралельно з усім цим швиденько проглянути півтори тисячі сторінок щоденного бюлетеня з оголошеннями емітентів і "склепати" інформації з найважливіших. Або – "вбити в стрічку" за один день 20–30 інформацій за підсумками кварталних звітів банків, а при цьому встигнувши подати нашатир випусковому редакторіві.

Живиться МОЖ від двох типів джерел – зовнішніх (джерела інформації) та внутрішніх (зарплата й гонорари). Досвід показує, що потужність перших джерел прямо пропорційно пов'язана з потужністю других. Але, як гадають журналісти, потаємною мрією керівництва є ідея, аби живлення журналіста відбувалося тільки емоційно – за рахунок живої води з джерела інформації.

На жаль, людина – створіння недосконале, й час від часу чомусь хоче їсти, пити, спати. Тому іноді від журналістів агентства чути рудиментарні й атавістичні вигуки на кшталт: "Здається, я сьогодні не встиг пообідати". У відповідь хтось із керівників може дозволити собі іронічно нагадати: "Таж ви удень чай пили!" або наївно запитати: "А що, хіба ніде не бу-

уклав угоду з Верховною Радою на висвітлення її діяльності, державні чиновники відразу вчинили покарання, влаштувавши податкові перевірки, пожежні, технічні інспекції".

Л. БАЛЬЦЕРОВИЧ зазначив, що порекомендувати б "шокову терапію" для української економіки декілька років тому. "Якщо хвороба має характер постсоціалістичної економіки, то швидке лікування є більш ефективним", – сказав він.

Неправильно (банальні висловлювання або загальні фрази): Як передає кореспондент агентства УНІАН, В. ЛИСИЦЬКИЙ підкреслив, що Програма уряду втілюватиметься в життя більш ефективно, якщо буде створено дієздатну урядову машину.

2. Часткові цитати. Оформляється як непряма мова, при цьому деякі звороти висловлювання наводяться дослівно:

Приклади:

США виступає за те, щоб візит прем'єр-міністра України Віктора ЮЩЕНКА в цю країну відбувся "найближчого практично можливого часу".

Напад на офіс Українського народного руху є "наслідком безкарності за захоплення приміщення ЦК КПУ на Подолі", вважає член парламентської фракції Компартії України Павло КУЗНЕЦОВ. В інтерв'ю агентству УНІАН він висловив переконання, що "агресивність завжди виховується безсиллям", тому, якщо "певна політична організація підходить до межі свого існування", вона вдається до агресії, аби "про неї заговорили". За його словами, це зокрема стосується Народного руху України, лідером якого є Геннадій УДОВЕНКО. П. КУЗНЕЦОВ висловив сумнів у тому, що в нападників наступного разу "вистачить порошу штурмувати щось на зразок адміністрації Президента".

3. Переказ, або умовне цитування. До переказу вдаються, якщо потрібно відкинути зайві деталі висловлювання, особливо коли думку сформульовано нечітко.

Приклади:

Лідер Народного руху Геннадій УДОВЕНКО спростовує повідомлення про захоплення будинку Українського народного руху по вул. Гончара, 33 членами НРУ.

Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор МЕДВЕДЧУК вважає шантажем заяви прем'єр-міністра про відставку уряду в разі відхилення парламентом урядової Програми.

Розмовні еліптичні звороти (фрази з пропущеними словами), незрозумілі перифрази, слова-паразити цитувати не слід. У разі доконечної потреби незрозумілі висловлювання поясню-

ції. Як передає кореспондент УНІАНу, в указі "Про утворення місцевої міліції", підписаному 22 січня, йдеться...

Харків. 23 січня. УНІАН. У **понеділок, 22 січня** за нез'ясованих обставин у Харкові наклав на себе руки народний депутат України Юрій КОНОНЕНКО.

2. Якщо важливо показати розгортання події в часі. Тоді в тексті інформації вказується час (години, хвилини) або вживаються звороти "у цю хвилину", "на цей момент" тощо.

Приклади:

Представники лівих фракцій о **10.30** заблокували трибуну Верховної Ради на знак незгоди з позицією парламентської більшості щодо розслідування справи Гонгадзе. Як передає кореспондент УНІАНу...

Лідер партії "Батьківщина" Юлія ТИМОШЕНКО перебуває зараз на допиті в Генеральній прокуратурі, повідомило УНІАН джерело...

3. Якщо треба підкреслити час, дату події (у цьому разі із зазначення дати або часу замітка може починатися).

Приклади:

Сьогодні Верховна Рада розгляне президентський законопроект про парламентську більшість та опозицію. Як передає кореспондент УНІАНу...

Генеральний прокурор Михайло ПОТЕВЕНЬКО сьогодні о **16.00** допитав Президента Леоніда КУЧМУ у справі зникнення журналіста Гонгадзе. Як передає кореспондент УНІАНу...

Президент Польщі Олександр КВАСНЕВСЬКИЙ сьогодні **вранці** прибув до Одеси, де 24–25 лютого візьме участь в українсько-польському форумі ділових кіл. Як передає кореспондент УНІАНу...

Цитування

Цитування потрібне, якщо в основу замітки покладено висловлювання, документ, рішення тощо.

Використовуються такі види цитування:

1. **Повні цитати.** Оформляються як пряма мова. Використовуються для дослівної передачі важливого висловлювання, думки, рішення, зрідка – якщо треба підкреслити форму висловлювання. Цитувати слід тільки найважливіше.

Приклади:

"Завдо до виборів влада заблокувала будь-яке висвітлення роботи парламенту по телеканалах, – ідеться в доповіді Комітету захисту журналістів. – А коли незалежний телеканал СТБ

ло фуршету?" (натяк на те, що там після прес-конференції можна було перехопити щось їстівне). Дуже добре в агентстві сприймається фраза: "Не встиг пообідати, то вже вдома повечеряю", її може супроводжувати співчутливе слово керівника: "Може, завтра подій буде менше, то пообідаєш".

Усе згадане – мінімальний фізичний норматив, наявність якого дозволяє журналістові УНІАНу ефективно реалізовувати свою головну сутність – сутність ЖУРНАЛІСТА. Журналіст УНІАНу не просто подає півтори-дві сотні новин на стрічку щомісяця, але при цьому не позбувається здатності щоразу бачити, сприймати, аналізувати й оперативно ретранслювати СПРАВЖНЮ НОВИНУ. Ще й отримувати при цьому моральне задоволення, якщо вона швидша, ексклюзивніша, цікавіша, ніж у конкурентів.

Звісно, стримують становлення ідеального МОЖ людські слабінки, на зразок потреби в позаробочому спілкуванні (сім'я, діти, друзі, хобі тощо), які нахабно не дають можливості журналістові УНІАНу перетворити весь свій час на робочий. Але наполеглива й системна робота над собою призводить до того, що спілкування з дружиною/чоловіком чудово відбувається через "аську", власних дітей журналіст УНІАНу бачить на моніторі та вуркотить їм щось у телефонну трубку (другою рукою не забуваючи при цьому набирати текст). Із друзями питання вирішується ще простіше – або вони поступово перетворюються на колег, або колеги стають друзями.

Підсумовуючи, можна констатувати, що перетворення пересічної людини на МОЖ – процес невпинний та незворотній. Якимось одним журналістом, котрий дістається на роботу з Київської області, зауважив: "Ой, як я далеко живу!". Куди логічніше, здається, було б сказати: "Як я далеко працюю". Але це означало б, що людина зупинилась у своєму розвитку на шляху до МОЖ.

Не можна забувати й про те, що за людськими якостями агентський журналіст, напевне, заробив собі індульгенцій аж до Страшного Суду – адже більш толерантної, виваженої, співчутливої та відкритої до світу людини годі й шукати. Стільки ВСЬОГО про всіх чути, читати, знати – треба мати шляхетну мудрість, аби не відвернутися від цього світу і деяких його мешканців. А при цьому залишитися приятним колегам, донькою чи сином, дружиною чи чоловіком, батьком чи матір'ю. Хоча не лише на роботі, а й удома журналіста чека-

ють "страшні випробування". Це коли приходиш після шаленого дня, сподіваючись нарешті заховатися від інформаційного потоку, тебе ж зустрічають радісними вигуками: "А ти знаєш, що сьогодні прем'єр сказав про президента?!" або "Ти бачив, як сині побилися з помаранчевими в Раді?!".

І все одно – щоранку журналіст УНІАНу вмикає радіо чи ТБ (що там нового?), купує ранкову пресу (хто на кого "наїхав"?), потім поспішає до офісу чи на прес-конференцію, і знову занурюється в щоденний нескінченний процес створення та поширення новин.

Бо вчорашня новина – це вже не новина.

Марина Сингаївська,
керівник Випуску УНІАНу

"На одну новину в редактора – щонайбільше 5 хвилин"

Про всі важливі події в країні найпершими дізнаються працівники Випуску інформаційного агентства.

Випуск, це – квінтесенція зусиль багатьох людей, коли хочете, – серце агентства.

Саме Випуск розпочинає роботу найраніше в агентстві, а завершує – найпізніше. Саме сюди стікаються новини з усього світу: телефоном, факсом, електронною поштою, через інтернет... Саме звідси вони потрапляють до газет, на радіо, телебачення...

На зміні – 10 працівників: оператори, перекладачі, випускові. Тут немає важливих і другорядних посад. Якщо оператор (людина, якій кореспондент надиктовує новину), випадково пропустить "не" в реченні з прес-конференції Черномірдіна, матимемо міжнародний скандал. Якщо перекладач з української на російську раптом недодивився, поважне українське прізвище Щур може перетворитися на Крысу – людина, про яку йдеться, може образитися. Якщо сильно образиться – судовий позов. Якщо випусковий редактор неточно розставить акценти у коментарі голови якоїсь фракції – все, трибуну в

ласті знайдено вбитого з вогнепальної зброї депутата облради Валерія ЗОЗУЛЮ).

Зазначення часу

В остаточно оформленому вигляді інформація має щонайменше два "часові виміри": час виходу замітки і час самої події (висловлювання, заяви і таке ін.), що лежить в основі інформації. Дата виходу замітки вказується в її вихідних даних (у режимі он-лайн автоматично вказується також час – години й хвилини – її виходу).

Час чи дату події або передачі інформації про неї в тексті замітки можна не зазначати в таких випадках (ця умова не є обов'язковою):

1) якщо подія відбувається в день виходу замітки (тобто відповідає початковим даним, де зазначено дату) й акцентувати увагу на часових параметрах потреби немає;

2) якщо подія не має жорсткої часової "прив'язки" (наприклад, в основу замітки покладено статистичні дані, інформацію про тенденції, явища, ухвалення другорядного документа чи кадрові призначення не першої ваги);

3) якщо в основі замітки лежать коментарі;

4) якщо подається ексклюзивне інтерв'ю, а також коли інформація будується на ексклюзивних документах, джерелах.

Вказувати в тексті замітки час чи дату доцільно в таких випадках:

1. Якщо замітка з якихось причин вийшла іншого дня, скажімо, вранці після події, що лежить в її основі, при цьому подія має підкреслену часову "прив'язку": офіційний захід, публічний виступ ньюзмейкера, надзвичайні ситуації, кримінальні події тощо. У цьому разі в ліді (як правило, не на самому початку замітки) треба вказувати день тижня або (рідше) число й місяць, коли відбулася подія. Одночасно і день тижня, і дату можна вказувати в повідомленнях про надзвичайні та кримінальні події.

Приклади:

Київ. 23 січня. УНІАН. У квітні Міжурядова україно-ізраїльська комісія розгляне проблеми подвійного оподаткування у двосторонній торгівлі, повідомив заступник міністра економіки України Андрій ГОНЧАРУК на сесії Україно-ізраїльського бізнес-форуму **в понеділок увечері.**

Київ. 23 січня, УНІАН. Президент України Леонід КУЧМА надав місцевій владі право формувати підрозділи місцевої мілі-

інформатора. Наприклад: (Як) **повідомили** агентству УНІАН, у Міністерстві внутрішніх справ...; В адміністрації Президента **не підтвердили**, але й **не спростували** інформацію про...

4. **Джерело приховане.** Наприклад: (Як) повідомило УНІАНу **джерело в уряді...**; За інформацією **джерела, близького до Ради національної безпеки і оборони...**; ...поінформувало УНІАН **джерело в Донецьку.**

Посилання на джерело та спосіб передавання інформації повторюються в замітці кілька разів з використанням таких зворотів: за словами; за повідомленням; як сказав; заявив; вважає; переконаний; на думку; ідеться в...; як сказано в... тощо. Не варто зловживати словами наголосив, підкреслив, – вони надають замітці не завжди бажаного відтінку урочистості.

"Локалізація"

На початку замітки вказується назва населеного пункту, області, країни тощо, звідки кореспондент (чи редактор) УНІАНу отримав інформацію – незалежно від того, де відбувалася сама подія. Якщо місце події збігається з місцем отримання інформації, а подія не має жорсткої територіальної "прив'язки" (інтерв'ю, прес-конференція, коментар, оприлюднення документа тощо), надто ж, коли вона відбувалася в Києві, вказувати географічну назву в тексті замітки не обов'язково.

У ліді замітки назва населеного пункту чи іншої адміністративно-територіальної одиниці вказується в таких випадках:

1) якщо місце події та місце отримання інформації, вказане у початкових даних замітки, не збігаються (**Київ**. 3 грудня. УНІАН. **У Донецьку** внаслідок пожежі у приватному будинку сьогодні вночі загинуло п'ять осіб. Як повідомили УНІАН, в Міністерстві з питань надзвичайних ситуацій...);

2) якщо в замітці згадуються назви об'єктів, розташованих на території населеного пункту (вулиць, площ, будівель, пам'ятників, підприємств тощо), в якому відбувалася подія (**Київ**. 15 грудня, УНІАН. Учасники акції "Україна без Кучми!" розгорнули на майдані **Незалежності в Києві** наметове містечко);

3) якщо подія має жорстку територіальну "прив'язку" (НП, кримінал, акції протесту, відкриття установи, поїздка ньюзмейкера тощо), особливо коли вона відбувалася не в Києві (**Харків**. 24 січня, УНІАН. Сьогодні близько 7.00 на подвір'ї власного будинку в с. **Ржавчику Первомайського району Харківської об-**

парламенті заблоковано... **Жарт**, звісно, але задля того ми й працюємо, щоб такого не траплялося.

Викладаються новини – без емоцій. Тут не може бути твоїх особистих уподобань. Однак саме тут, на Випуску, починає формуватися громадська думка. Наприклад, коли чиновник відверто бреше, чи, скажемо лагідніше, забув, що напередодні виборів він обіцяв одне, а тепер, отримавши посаду, робить зовсім інше, випусковий редактор у довідці до інформації неодмінно нагадає про те, що обіцялося. Така робота – пам'ятати про все, що ти колись читав або редагував. А щоб легше було нагадувати, у твоєму розпорядженні електронний архів УНІАНу, де зібрано новини за всі 15 років існування агентства.

А темпи, так би мовити інформаційного зростання, вражають. Восени 2000 року за десятигодинну зміну УНІАН випускало, десь біля 70 новин, і це якщо день був не дуже інформаційно насичений. Тепер, якщо новин 150, у країні, вважай, доволі спокійно. А коли раптом уряд з'ясовує щось із Секретаріатом – то це вже за 200 інформацій.

Іноді в роботі у двох-трьох випускових редакторів, які працюють на зміні, надходить до 30 інформацій одночасно. Їх треба швидко передивитися, відфільтрувати, відредагувати, відправити клієнтам найголовніші. А ще – віддати журналістам на доопрацювання чи отримання другої точки зору цікаві, але "однобокі"; порадитися з юристом щодо деяких сумнівних моментів... І на одну новину в тебе – щонайбільше 5 хвилин.

При всьому цьому найголовніші новини, наприклад, про важливі призначення в країні, наші передплатники дізнаються через кілька секунд після їх народження на світ.

Як це робиться?

В електронній робочій базі агентства заздалегідь створено дві "риби" – чернеткові заготовки інформації. Наприклад, одна: "Верховна Рада затвердила N головою уряду. "За" проголосували ... депутатів". Друга така: "Верховна Рада відмовилася затвердити N головою уряду". Перед голосуванням у парламенті наш кореспондент телефонує випусковому. Ми разом (кореспондент у залі, я – по телефону) слухаємо, як сигналить, підраховуючи голоси, система "Рада". Ну ось – є результат. Кореспондент каже: "Затверджено" або "Не затверджено". Редактор натискає кнопку "відправити" біля відповідної "риби". Все. Наші передплатники отримали інформацію.

У цьому й полягає наша робота – якнайшвидше розповісти всім про останні події. Аби вас від нас відділяли не години, а хвилини. А ще краще – секунди.

Андрій Яковлев,
керівник IT-відділу УНІАНу

"За нами – техніка, але за технікою – люди..."

Коли Стів Джобс створював Apple, він не знав, який воно повинно мати вигляд.

"Усе, що ми робили, це йшли за своїм відчуттям і створювали комп'ютер таким, яким ми його хотіли бачити".

Ніхто не пам'ятає, як в УНІАНі створювався IT-відділ, але задум був приблизно такий же. Коли стало зрозуміло, що модифікацій комп'ютерів забагато, аби з ними впоралися журналісти, запросили на роботу IT-фахівця. Стало більше – запросили ще одного. Далі процес уже був незворотній. Бо з розвитком агентства кількість комп'ютерів аж ніяк не зменшувалася.

Купили сервер. Він був один, і все потрібне (бази даних, випуск новин, фотобанк) жило на ньому. Він мирно вуркотів у підвалі, періодично обробляючи дані. Але час спливав, і мирне вуркотіння переростало в невдоволений гомін, що виливався через край у вигляді періодичних збоїв.

Поступово серверів ставало більше. Оперезані проводами, вони часом дозволяли метушитися поміж них інженерам, програмістам, адміністраторам. Коли ж техніка хворіє – її лікують, коли голодує – її годують. Натомість прилади справно виконують свою роботу, день у день, без свят і вихідних. Ми їм довіряємо, але й перевіряємо. Так, про всяк випадок.

І все ж незважаючи на те, що нас називають "технарі", в ліпшому випадку – "комп'ютерники", головна наша цінність – люди. Є "залізо" – комп'ютери, сервери і таке інше. І є – Люди. Ті, що дають життя "залізові".

Люди – це ті, котрі, як часто здається журналістам, дивляться на світ похмурим поглядом, чиї столи завалені всіляким

в. о. президента Росії Володимира ПУТІНА про можливість вступу до Північноатлантичного альянсу, І. Грушко сказав, що...; Рівень безпеки України значно зріс, відколи вона позбулася ядерної зброї, вважає старший радник з контролю за озброєннями та міжнародної безпеки Держдепартаменту США Джон ГОЛУМ. Під час телемосту "Вашингтон – Москва – Санкт-Петербург – Київ" у четвер він заявив, що...; Ситуація зі свободою слова в Україні значно погіршилася, вважає американський Комітет захисту журналістів. У доповіді, поширеній 24 березня через інтернет...

2. Джерело уточнюється в другому реченні після викладу головної думки. Часто автор висловлювання (дійова особа) виступає в ролі суб'єкта новини. У такому разі він не вважається власне джерелом. Потрібно вказати, яким чином висловлювання чи дія стали відомі агентству. Наприклад, Голова партії "Молода Україна" Анатолій ГОЛУБЧЕНКО, можливо, звернеться до суду з позовом до колишнього лідера партії Олеса ДОНІЯ про захист честі й гідності. **Про це А. ГОЛУБЧЕНКО заявив сьогодні на прес-конференції в агентстві УНІАН;** Президент Росії Володимир ПУТІН закликав Президента України Леоніда КУЧМУ покласти край розкраданню російського газу з транзитних газопроводів. **У листі В. ПУТІНА на ім'я Л. КУЧМИ, переданому агентству УНІАН...;** Голова Ради міністрів Криму Сергій КУНІЦІН не відкидає можливості мирного завершення судового процесу між ним і головою Верховної Ради АРК Леонідом ГРАЧЕМ. **Як заявив С. КУНІЦІН на прес-конференції...**

3. Джерело не має позиційної "прив'язки". Як правило, в цьому разі джерелом виступає кореспондент, присутній на події чи заході або є їх свідком. Тут використовується форма, яка одночасно описує спосіб поширення інформації: **як передає кореспондент агентства УНІАН.**

У замітці вказуються такі способи передавання інформації:

1. **Інтерв'ю** (саме слово "інтерв'ю" вживати не обов'язково). Наприклад: (Як) заявив у інтерв'ю УНІАН...; В інтерв'ю УНІАН (прізвище) підтвердив...; ...повідомив УНІАН...; Відповідаючи на запитання про... (прізвище) спростував...

2. **Отримання документа.** Наприклад: ...ідеться в заяві, переданій агентству УНІАН.

3. **Джерело невизначене.** Як правило, до такого виду посилення вдаються, аби приховати реальне джерело чи прізвище

СЕРЙОЗНІ ВИСНОВКИ" ЩОДО КІЛЬКОХ СТРУКТУР В ЕНЕРГЕТИЦІ; ШЕВАРДНАДЗЕ: РОСІЯ НАЙБЛИЖЧИХ РОКІВ НЕ ВСТУПИТЬ У НАТО. Іноді цю форму використовують, щоб уникнути повторів тире: "ВОЛЛ СТРИТ ДЖОРНАЛ": НОВИЙ ГЛАВА МВФ – ПРОТИ НАДАННЯ ЗНАЧНИХ КРЕДИТІВ УКРАЇНІ.

3. Для більшого "відсторонення" висловлювання від позиції агентства для посилення на джерело використовуються синтаксичні елементи прямої та непрямої мови: **УДОВЕНКО ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ДАВАВ САНКЦІЇ НА ЗАХОПЛЕННЯ ПРИМІЩЕНЬ УНР; МЕДВЕДЧУК ПЕРЕКОНАНИЙ, ЩО ПАРЛАМЕНТ "НІКОЛИ НЕ БУДЕ ДОПОМІЖНИМ ОРГАНОМ ПРИ УРЯДІ"; НАПАД НА ОФІС УНР Є "НАСЛІДКОМ БЕЗКАРНОСТІ ЗА ЗАХОПЛЕННЯ ПРИМІЩЕНЬ ЦК КПУ", ВВАЖАЄ ОДИН ІЗ КЕРІВНИКІВ КОМПАРТІЇ.**

4. Якщо думку висловлено недостатньо чітко або вона містить кілька рівнозначних акцентів, заголовки може будуватися за схемою: джерело – тире – про (тема висловлювання). Наприклад, **КУЧМА – ПРО БЮДЖЕТНУ ПОЛІТИКУ 2001 РОКУ; АКАДЕМІК АМОСОВ – ПРО РОЗВИТОК СТРАХОВОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ.**

Однак слід пам'ятати, що в цьому разі замітка – принаймні, її заголовки – втрачає елемент "новизни" й начебто відірвана від подій.

Посилання на джерело

Посилання на джерело та спосіб поширення інформації – обов'язковий елемент замітки. Посилання на джерело часто містить деталі щодо місця і часу події (висловлювання), яка лежить в основі замітки (географічна ідентифікація і дата написання інформації вказуються перед початком замітки).

Джерелом прийнято вважати автора (авторів) висловлювання чи коментаря, документ, зміст якого лежить в основі замітки, кореспондента, який є свідком події чи заходу, прес-конференцію, брифінг, інші засоби масової інформації тощо. Посилання на джерело може мати різні позиції в замітці:

1. Джерело вказується відразу після викладу суті повідомлення (в тому самому реченні). Таке посилання доцільне, якщо інформація розпочинається з висловлювання, невіддільного від її джерела (надто відповідална, незвична або резонансна): Україна "з певних умов" може подати заявку про вступ до НАТО, **заявив на брифінгу в МЗС України керівник прес-служби міністерства Ігор ГРУШКО.** Коментуючи у вівторок заяву

комп'ютерним непотребом. Ті, що палять сигарети, коли не працюють, і працюють, коли не палять. П'ятеро хлопців, на яких покладено контроль за роботою понад 150 робочих станцій (журналісти кажуть "комп'ютерів", але хай собі кажуть, їх не перевишиш) та 15 серверів.

Ми не пам'ятаємо паролі од усіх комп'ютерів, не діагностуємо проблему за запахом і не можемо виконувати більше 10 операцій одночасно. Ми – живі люди, хоча й відповідаємо за техніку. Декому з журналістів це важко зрозуміти з першого разу. Але ми все-таки розуміємо одні одних. А надалі, певен, розумітимемо ще краще і ще більше будемо потрібні одні одним.

Інформаційна продукція агентства

Для редакцій газет, радіо, телебачення, для банків, підприємств, органів влади, іноземних представництв агентство готує тематичні інформаційні добірки:

УНІАН-Новини-On-line – оперативні політичні та економічні новини у режимі реального часу. Виходять щоденно українською, російською та англійською мовами. Загальний обсяг – до 200 повідомлень на день.

УНІАН-Новини – оперативні політичні та економічні новини про найважливіші події в столиці та в регіонах України у фіксованих випусках з 11 години. Виходять шість разів на день: у суботу – чотири, українською та російською мовами. У неділю – один випуск, о 14 годині, пересічно 8 сторінок. Загальний обсяг – від 60 сторінок на день.

УНІАН-День – дайджест політичних та економічних новин про найважливіші події у столиці та регіонах України. Виходить шість разів на тиждень, у понеділок – за неділю, українською та російською мовами, обсяг – від 30 сторінок.

УНІАН-Анонс – анонси найважливіших подій, що відбуватимуться найближчими днями. Виходить двічі на день. У понеділок та четвер подається основний випуск (із повідомленнями про події наступних 3–4 днів) українською та російською мовами (о 16 та о 19 годині), додаткові випуски (про події наступного дня). В п'ятницю та суботу – один раз на день о 18 годині. В неділю – не виходить.

УНІАН-Бізнес-On-line – оперативні економічні новини у режимі реального часу. Виходять п'ять днів на тиждень російською та українською мовами.

ською мовою з 9.00 до 20.00. Загальний обсяг – від 150 до 200 повідомлень на день.

УНІАН-Бізнес-новини – найважливіші економічні новини дня. Виходить тричі на день о 13, 17 та 20 годині (крім суботи й неділі) російською мовою. Обсяг – від 25 сторінок кожний випуск.

УНІАН-Будівництво – новини будівельної галузі України, інформаційно-аналітичні матеріали, що цікавлять будівельні компанії, державні установи та спеціалізовані ЗМІ. Виходить щосуботи, українською мовою. Обсяг – від 40 сторінок.

УНІАН-Інформатика, зв'язок, технології – про найважливіші події в галузі зв'язку, інформатики та технологій, що відбулися в Україні протягом тижня. Коментарі, аналітичні статті, офіційні документи (рішення уряду та парламенту), новини іноземних компаній. Виходить російською мовою у вівторок – 2 випуски, обсяг – до 200 сторінок на тиждень.

УНІАН-ВПК – щотижневий бюлетень інформує про діяльність Збройних Сил України, підприємств військово-промислового комплексу України, повідомляє про основні події на світовому ринку озброєнь, що безпосередньо стосуються України. Виходить щопонеділка – російською, обсяг – від 45 сторінок.

Володимир Ільченко,
заступник головного редактора

Як викладати новини для УНІАНу

Замітка – головна форма подачі інформації в роботі інформ-агентства.

В основі замітки лежить соціально важлива інформація, тобто така, що цікавить достатньо велику кількість людей. Перед тим, як написати замітку, автор повинен замислитися над питанням, ПРО ЩО він писатиме, інакше кажучи, яку ідею покладе в основу замітки. Якщо ідей кілька, їх доцільно розбити на окремі замітки, а не намагатися вмістити в одну. Водночас не слід надмірно дробити інформацію; якщо за основу заміток узято інтерв'ю чи прес-конференція, не варто кожному новому висловлюванню присвячувати окремий матеріал, – ліп-

ОЛБРАЙТ ВЧИНИЛА ТИСК НА ЮЩЕНКА, ЩОБ ТОЙ НАЗВАВ ТОЧНУ ДАТУ ЗАКРИТТЯ ЧАЕС

Київ. 9 травня. УНІАН. Держсекретар США Мадлен ОЛБРАЙТ "вчинила тиск" на прем'єр-міністра України Віктора ЮЩЕНКА з тим, щоб той назвав точну дату закриття Чорнобильської атомної електростанції. Як повідомляє британська газета "Файненшл Таймз" (від 9 травня)...

РОЗПОЧАВСЯ ДЕРЖАВНИЙ ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА АВСТРІЇ ДО УКРАЇНИ

Київ. 17 травня. УНІАН. Федеральний президент Республіки Австрія Томас КЛЕСТИЛЬ прибув із першим в історії українсько-австрійських відносин державним візитом в Україну...

У заголовку слід уникати вживання довгих назв чи посад, а також незрозумілих аббревіатур. *Неправильно:*

КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ УХВАЛИЛА... (краще – **КИЇВСЬКА АДМІНІСТРАЦІЯ...**, **ДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЯ КИЄВА...**);

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ ОЛЕКСАНДР ЄЛ'ЯШКЕВИЧ...;

СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ УКРАЇНИ (ОБ'ЄДНАНА)...

У назвах організацій, посад у заголовку не треба вживати слово **УКРАЇНА** (за винятком заміток міжнародної тематики, наприклад: **МІНІСТРИ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ ТА ЧЕХІЇ ДОМОВИЛИСЯ...**); імена та ініціали опускаються (**КУЧМА, МОРОЗ, ЮЩЕНКО, КЛІНТОН**). Ім'я доцільно вказувати в заголовках до повідомлень про кадрові призначення (**ПРЕС-СЕКРЕТАРЕМ ЮЩЕНКА ПРИЗНАЧЕНО НАТАЛІЮ ЗАРУДНУ**).

Якщо важливо підкреслити джерело інформації, його слід називати в заголовку, особливо якщо в її основі лежить резонансне, суперечливе чи надто "відповідальне" висловлювання. Використовуються такі форми посилення у заголовках:

1. Головна думка – тире – джерело: **ПРОГРАМА ДІЯЛЬНОСТІ УРЯДУ СУПЕРЕЧИТЬ ПОСЛАННЮ ПРЕЗИДЕНТА – ДЕПУТАТ ПАВЛОВСЬКИЙ; СЛУЖБА БЕЗПЕКИ НЕ ВИСУВАЛА ЗВИНУВАЧЕНЬ ПРОТИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ – ПРЕДСТАВНИК СБУ; НАЦБАНК ВИКОРИСТОВУВАВ КОШТИ МВФ НЕ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ – "ФАЙНЕНШЛ ТАЙМЗ"; У НАЙБЛИЖЧІ РОКИ ПОЛЬЩА НЕ ЗАПРОВАДЖУВАТИМЕ ВІЗОВОГО РЕЖИМУ З УКРАЇНОЮ – ЗУСТРІЧ КУЧМИ З КВАСНЕВСЬКИМ.**

2. Ще більше підкреслюється важливість джерела, якщо воно вказується перед висловлюванням за схемою джерело – двокрапка – головна думка: **ЮЩЕНКО: УРЯД ГОТУЄ "НАДЗВИЧАЙНО**

Віктора ЮЩЕНКА"; Президент України Леонід КУЧМА підтвердив свій намір розпустити Верховну Раду в разі, якщо більшість громадян висловить їй недовіру; Голова Фонду держмайна Олександр БОНДАР виступає проти запровадження надзвичайного стану в енергетиці.

5. Основою замітки можуть бути нові соціально значущі відомості, що не є власне новиною (сам факт їхнього оприлюднення надає інформації характеру новини). Йдеться про соціологічні дані, соціально-економічні показники, часто – про суми грошей.

Наприклад, Утримання Верховної Ради, Кабінету міністрів, Президента і його адміністрації у 2000 році коштуватиме державі 113,5 млн. гривень; Кредиторська заборгованість підприємств енергетичної галузі на 1 січня становила 14,7 млрд. гривень і перевищила дебіторську – на 3,3 млрд. грн.; Товарообіг між Україною та Росією за 10 місяців цього року скоротився на 17 % порівняно з відповідним періодом минулого року і становив 8 млрд. 258,8 млн. доларів.

Іноді в ліді формулюється суть нової тенденції: Україна збільшила обсяги експорту озброєнь, повідомив у інтерв'ю УНІАН представник компанії з експорту й імпорту продукції та послуг військового й спеціального призначення "Укрспецекспорт", який не побажав себе назвати; Перевищення епідемічного порога на захворювання грипом зареєстровано у Вінниці, Запоріжжі, Кіровограді, Миколаєві, Одесі, Севастополі, Черкасах та в Черкаській області.

Не варто починати замітку з цифр, які самі собою нічого не говорять, наприклад:

⊗ За три роки поромною переправою Одеса-Варна-Батумі/Поті перевезено понад 2,1 млн. тонн вантажів (незрозуміло, багато це чи мало).

Заголовок

У заголовок виноситься головна думка замітки. Як правило, він повторює лід, але в спрощеному вигляді:

КУЧМА ПІДТВЕРДИВ НАМІР УКРАЇНИ РОЗВИВАТИ СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ ТЕЛЕРАДІОМОВНОЮ СПІЛКОЮ

Київ. 11 травня. УНІАН. Президент України Леонід КУЧМА підтвердив намір України розвивати співробітництво з Європейською телерадіомовною Спілкою...

ше розбити виголошені думки на кілька блоків, і на їх основі сформувані замітки.

Наприклад, ви побували на прес-конференції чиновника, який займається ціновою політикою. Він повідомив таке: з наступного місяця ціни на хліб зростуть на 10 відсотків (з відповідною аргументацією); молоко подорожчає на 8 відсотків; імпортне масло коштуватиме у півтора рази більше, ніж вітчизняне; Росія запровадила експортне мито на нафту; Лисичанський нафтопереробний завод зупинив роботу у зв'язку з відповідним подорожчанням російської нафти; зменшено перелік товарів народного споживання, щодо яких держава регулює ціни. Якщо вся ця інформація належно аргументована, то на ній можна побудувати три замітки: про зміни в цінах на продукти харчування (хліб, молоко, імпортне масло), про запровадження Росією експортного мита на нафту й відповідні наслідки в Україні; про зменшення переліку регульованих цін.

Отже, по-перше, інформація має бути соціально значущою, по-друге – справді новинною, по-третє, чітко сформульованою та належно аргументованою. Інформація, що не відповідає цим критеріям, не може бути оформлена в замітку.

Класифікувати соціально вагому інформацію непросто. Можна виділити такі її види:

– **події за участю великої кількості людей.** Йдеться про катастрофи, стихійні лиха, війни, міжетнічні та соціальні конфлікти тощо. Такі новини завжди пріоритетні в повідомленнях світових інформаційних агентств. До цієї групи можна також віднести правові акти та дії влади, стосовно багатьох людей (закони, постанови, укази, всілякі обмеження, наприклад, на ввезення якихось типів автомобілів, пільги тощо). Крім влади, дії, що торкаються великої кількості людей, можуть чинити й інші особи чи групи осіб. Скажімо, шахтарі влаштовують пікет, перешкоджаючи рухові транспорту, або погрожують таким пікетом, авіакомпанія налагоджує випуск нового пасажирського літака, відкривається новий завод тощо;

– **події, в яких беруть участь ньюзмейкери, посадові особи.** Публічні дії, висловлювання таких людей завжди в центрі уваги інформативного агентства. Сюди ж відносяться конфлікти, скандали за їхньою участю, нюанси особистого життя, кадрові зміни, зустрічі, візити, переговори;

– події за участю державних і громадських установ та організацій, підприємств, партій та інших груп людей. Це те саме, тільки в центрі уваги не особа, а організація, підприємство, група людей. Наприклад, внутрішньо- чи міжпартійні конфлікти, боротьба навколо приватизації підприємства (особливо резонансна, як, скажімо, з Миколаївським глиноземним заводом чи "АвтоЗАЗом");

– публічне реагування на соціально значущі події, коментарі окремих осіб або груп людей. Мовиться не про саму подію, а про реагування на неї, тобто коментарі, заяви, оголошення про акції тощо;

– зміни на ринках. Як правило, такі події теж стосуються великої кількості людей. Ідеться про товарні, фондові, валютні та інші ринки, випуск нової продукції (чи припинення випуску) і таке ін.;

– кримінал, суди, гучні розбірки. Тут важливо не збитися на повідомлення про дрібні, банальні випадки. В основі замітки цього виду лежить або "унікальна" подія (наприклад, пограбовано секс-шоп, злочинець утік із залу суду), або справді "жахлива". "Кримінальна" інформація може також вважатися такою, в якій бере участь велика кількість людей (серійні вбивства, масові пограбування тощо);

– "цікава" інформація. Це, здебільшого, про унікальні, часом трагічні випадки з людського життя, часто соціальної тематики (підприємець учинив акт самоспалення біля приміщення податкової адміністрації; бурий ведмідь покусав у зоопарку юнака; пенсіонер зробив із "Запорожця" "лімузин"; громадянин С. Коваленко подав до суду позов на компанію "Вольво" за те, що під час аварії, в яку він потрапив на авто її виробництва, не розкрилася повітряна подушка, тощо).

До цього виду інформації слід віднести й повідомлення про наукові відкриття, а також зі сфери "таємничого" (поява НЛО, квазінаукові прогнози тощо). Події з життя тваринного світу чи природи загалом теж можуть бути в основі замітки;

– нові дані, тенденції. Предметом інформації може стати оприлюднення даних, повідомлення про нові тенденції, що цікавлять велику кількість людей, але не завжди є новиною в прямому розумінні цього слова. Ідеться про соціологічну, економічну, статистичну інформацію (наприклад, кількість пожеж за певний період зросла на третину, істотно скоротилося вживання алкогольних напоїв, збільшилася заборгованість із виплати пенсій тощо);

вив, що... (резонансним є сам факт заяви П. Лазаренка, хоч би про що в ній ішлося); Координатор парламентської більшості Леонід КРАВЧУК вважає, що без внесення змін до регламенту наміри щодо зміни керівництва парламенту "є нездійсненними", а тому "немає сенсу їх обговорювати" (важлива не сама думка, а те, що її висловлює координатор більшості). У такому разі, очевидно, йдеться про шаблон, близький до описаного у п. 4.

Знову ж таки *не можна починати* зі складних, незрозумілих конструкцій. Складні висловлювання варто спрощувати або переповідати своїми словами, не спотворюючи суті сказаного.

Неправильно:

⊗ Минулорічне 12-відсоткове зростання у Севастополі обсягів промислового виробництва свідчить не лише про відсутність упродовж останніх двох років спаду в економіці міста, а й про стійку тенденцію до загальної економічної стабільності, вважає голова Севастопольської міськдержадміністрації Леонід ЖУНЬКО (краще: Голова Севастопольської міськдержадміністрації Леонід ЖУНЬКО констатував "стійку тенденцію до економічної стабільності" в місті, про що свідчить 12-відсоткове зростання виробництва за минулий рік);

⊗ Заповіт патріарха УАПЦ ДИМИТРІЯ, у якому він благословив єпархію УАПЦ в Україні визнати над собою юрисдикцію митрополита УАПЦ в діаспорі КОСТЯНТИНА в канонічній єдності зі Вселенським Патріархом, потенційно несе в собі кардинальні зміни у розвитку українського православ'я та православної церкви в цілому, сказав у інтерв'ю УНІАНу керівник справами Патріархії УАПЦ, архієпископ Харківський і Полтавський Ігор ІСІЧЕНКО (краще: Заповіт патріарха ДИМИТРІЯ про підпорядкування УАПЦ митрополитові в діаспорі може внести кардинальні зміни в православну церкву, вважає...).

4. Соціально значущі дії ньюзмейкерів (груп людей, колективних органів), пов'язані з їхніми висловлюваннями, заявами, намірами тощо часто лежать в основі інформаційного повідомлення. У цьому разі замітка, як правило, починається з називання суб'єкта такої дії: Екс-президент України Леонід КРАВЧУК не заперечує можливості обрання його на посаду голови Верховної Ради; В. о. голови правління Національного банку Володимир СТЕЛЬМАХ має намір доповісти Верховній Раді про засади грошово-кредитної політики НБУ; Партія "Батьківщина" закликає всі політичні сили дати рішучу відсіч "національній олігархії, яка намагається дискредитувати діяльність уряду

⊗ Триває пошук зниклого на північному узбережжі Туреччини керованого українським екіпажем літака Ан-28 гвінейської авіакомпанії. Однак досі, як повідомили УНІАНу у Міністерстві з надзвичайних ситуацій, жодних слідів загибелі літака не виявлено (інформацію в першому та другому реченнях краще переставити місцями).

3. "Нове" висловлювання ньюзмейкера (групи людей, колективного органу, особи, уповноваженої заявляти від імені ньюзмейкера) прирівнюється до новини і теж може бути інформаційним приводом для написання замітки. Висловлювання може подаватись як цитатою, так і спрощеним переказом.

Наприклад, "Питання депутатської недоторканності є надуманими", – йдеться у зверненні Голови Верховної Ради Олександра ТКАЧЕНКА до народних депутатів і народу України, оприлюдненому на засіданні парламенту; Президент України Леонід КУЧМА не має наміру розпускати Верховну Раду, сказав глава адміністрації Президента Володимир ЛИТВИН сьогодні на брифінгу; Навести лад і встановити справедливість під час реформування агропромислового комплексу вимагали учасники мітингу, що його провела в п'ятницю Миколаївська обласна асоціація фермерів.

Важливо виокремити саме нове, уникаючи повторів і загальних фраз на кшталт:

⊗ Енергетика – важлива галузь економіки, заявила сьогодні на прес-конференції віце-прем'єр-міністр України Юлія ТИМОШЕНКО;

⊗ "Торік ми не допустили непрогнозованої інфляції", – сказав у інтерв'ю УНІАН в. о. голови правління Національного банку України Володимир СТЕЛЬМАХ;

⊗ Авіакомпанія "Аеросвіт" домоглася значного прогресу в авіап перевезеннях по Україні, вважає директор департаменту перевезень компанії...

У таких замітках новиною є суть сказаного чи заявленого, тому їх не слід починати з посилання на суб'єкт висловлювання.

Неправильно:

⊗ Екс-президент України Леонід КРАВЧУК сказав: "...";

⊗ Як заявив УНІАНу в. о. голови правління Національного банку Володимир СТЕЛЬМАХ...;

⊗ Як сказано в заяві президії політради партії "Батьківщина"...

Починати замітку з посилання на суб'єкт висловлювання доцільно тоді, коли важливо підкреслити не саму думку, а факт висловлювання: Екс-прем'єр-міністр Павло ЛАЗАРЕНКО зая-

– **термінова інформація**. Резонансні події, до яких прикуто увагу ЗМІ, мають висвітлюватись якомога оперативніше. У цьому разі не треба ждати завершення події, а передавати на випуск нові деталі відповідно до їх надходження (іноді такі замітки можуть складатись із самих заголовків – так звані "флеші"). Наприклад, висловлювання президента США під час перебування в Україні слід передавати негайно, а не чекати закінчення прес-конференції чи зустрічі. Так само висвітлюється надходження даних від Центрвиборчкому під час виборів, хід розслідування резонансної катастрофи, розвиток гучного конфлікту, важливі події за участю ньюзмейкерів, процес ухвалення важливого документа тощо. Передаючи таку інформацію на випуск, кореспондент повинен маркувати її (усно чи письмово): **ТЕРМІНОВО**. У цьому разі випускова бригада має відкласти роботу над менш оперативною інформацією і негайно опрацювати термінову.

Елементи замітки

1. Заголовок.
2. Вихідні дані (назва місця, звідки передано замітку, дата й назва агентства): **Київ**. 1 квітня. УНІАН; **Житомирська обл.** 23 березня. УНІАН.
3. Лід.
4. Посилання на джерело.
5. Зазначення способу передачі інформації в УНІАН, місця й дати події.
6. Основний текст.
7. Бекграунд (якщо є потреба).

Інформаційні приводи для написання замітки.

"Шаблони" ліду

У потоці соціально значущої інформації важливо побачити власне новину, інакше кажучи – інформаційний привід. Формулювання новини і має бути відповіддю на запитання, про що йдеться в замітці. Як правило, коротко сформульована новина є початком, або лідом (врізом) замітки. У ліді має бути коротко й чітко передано суть інформації, названі її суб'єкти, вказані часові та просторові або інші ідентифікаційні орієнтири.

Роботу над інформацією полегшує знання "шаблонів" таких лідів:

1. У ліді формулюється суть "нової" соціально значущої події.

Наприклад, Верховна Рада доручила Генеральній прокуратурі та СБУ розслідувати хуліганський напад Григорія СУРКІСА (фракція СДПУ(о) на члена фракції "Громада" Дмитра ЧОБОТА; Сімферополь... Учасники мітингу, присвяченого Дню Республіки, висловили недовіру голові Ради міністрів Автономної республіки Крим Сергію КУНЦИНУ; В Україні розглядається можливість створення спільного українсько-французького танка; У Дніпропетровську близько 4.30 в понеділок біля бару "Фаворит" знайдено мертвим з ножовими пораненнями жителя Чечні Б.; У Чечні російські правоохоронні органи заарештували жінку-снайпера родом з України, яка входить до групи "Білі панчохи" у складі загону чеченського польового командира Шаміля БАСАЄВА, повідомляє англійська газета "Таймз" (від 14 січня); До авіаційної бази Військово-повітряних сил Російської Федерації в м. Енгельсі сьогодні перебазовано ще один стратегічний бомбардувальник Ту-160.

Неправильно:

- ⊗ У четвер у Києві відбувся III з'їзд Соціалістичної партії України (суть новини не у факті проведення з'їзду, а в тому, що він ухвалив, чи що на ньому було заявлено);
- ⊗ Президент України Леонід КУЧМА зустрівся з прем'єр-міністром Віктором ЮЩЕНКОМ (слід починати з того, про що вони говорили чи домовилися);
- ⊗ Верховна Рада України ухвалила Закон "Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про інформацію" (потрібно сформулювати суть внесених змін, а не констатувати факт прийняття закону);
- ⊗ Конституційний суд розглянув справу за зверненням 180 народних депутатів щодо конституційності ст. 5 Закону України "Про банки та банківську діяльність" (краще зосередити увагу на суті звернення депутатів).

Такий початок можна вважати виправданим лише тоді, коли справді йдеться про унікальний з'їзд, зустріч чи правовий акт або якщо самі ці події можна вважати резонансними. Наприклад: Верховна Рада на ранковому засіданні ухвалила Державний бюджет України на 2000 рік (головні положення бюджету вже відомі, важливий сам факт його ухвалення); Президент Леонід КУЧМА підписав закон про політичні партії в Україні (суть закону відома, резонансним є сам факт підписання його Президентом, який виступав проти цього закону).

Не можна починати зі складних, незрозумілих формулювань: Питання фінансової підтримки для видання рішень та інших матеріалів Конституційного суду не лише українською, а й іноземною мовами з метою розповсюдження їх у відповідних інституціях європейських держав було обговорено в п'ятницю під час зустрічі голови Конституційного суду України Віктора СКОМОРОХИ з директором Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини (БДПЛ/ОБСЄ) Жераром ШТУДМАНОМ (краще: ОБСЄ має намір фінансувати видання матеріалів Конституційного суду іноземними мовами. Як заявив на зустрічі ...);

⊗ Міністр з надзвичайних ситуацій Василь ДУРДИНЕЦЬ задоволений тим, як були виконані попередньо намічені плани з ліквідації наслідків аварії на продуктопроводі Дрогобич-Калуш концерну "Оріана" в селі Гірне під Стриєм на Львівщині (краще: Міністр з надзвичайних ситуацій Василь ДУРДИНЕЦЬ задоволений ходом ліквідації наслідків аварії на продуктопроводі Дрогобич-Калуш).

2. У ліді викладається "нове" в соціально важливій події, що розпочалася раніше й відстежується агентством. При цьому нижче (можливо, наприкінці замітки) потрібно викласти те, про що повідомлялося або вже відомо.

Наприклад: Одна з останніх вакансій у новому уряді – голови Державного комітету з питань промислової політики – викликає гострі дискусії в оточенні Президента, повідомило УНІАН джерело, близьке до президентської адміністрації (не можна починати з інформації про те, що в уряді залишається вакантною посада голови Держпрому); Міністерство закордонних справ не має жодних відомостей щодо складу українського екіпажу літака Ан-28, який зник над територією Туреччини (неправильно було б починати з повідомлення про зникнення літака, що вже не є новиною); На засіданні уряду, яке розпочалося сьогодні о 10 годині, розглядається проект Програми діяльності Кабінету міністрів (інформаційний привід полягає в тому, що засідання Уряду з розгляду Урядової програми розпочалося, а не сам факт її розгляду, про що було відомо раніше).

Неправильно:

⊗ Як уже повідомляло УНІАН, у роботі третього енергоблока Чорнобильської АЕС сталися збої. Сьогодні роботу блока відновлено (суть новини слід викладати не в другому, а в першому реченні. Починати з посилання чи самопосилання неприпустимо);